

Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas

VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS. SPRENDINIAI. SPRENDINIŲ PAAIŠKINIMOJI MEDŽIAGA

Teritorijų planavimo projekto Nr.

VP16-23

Teritorijų planavimo organizatorius

**VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
DIREKTORIUS**

Konstitucijos pr. 3, Lt-09601, Vilnius

Savivaldybės vyriausiasis architektas

MINDAUGAS PAKALNIS

Teritorijų planavimo dokumento rengėjas

SAVIVALDYBĖS ĮMONĖ „VILNIAUS PLANAS“

Konstitucijos pr. 3, Lt-09601, Vilnius, tel. (8-5) 211 2446.
Kodas Juridinių asmenų registre 123615345

Teritorijų planavimo lygmuo

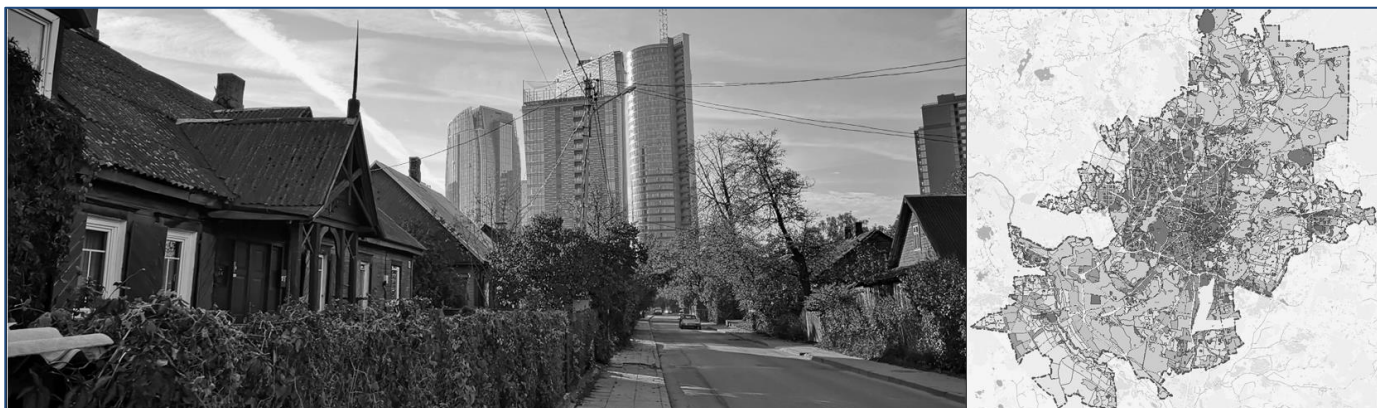
SAVIVALDYBĖS

Teritorijų planavimo dokumento rūšis

KOMPLEKSNIO TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAS

Bylos (segtuvo) išleidimo data

2019-08-23

Pasirašančių asmenų pareigos:

Vardai, pavardės, kiti būtini duomenys:

Parašai:

Direktoriaus pavaduotojas

GINTAUTAS PREDKELIS

Planavimo poskyrio vadovė

MILDA ŽEKONYTĖ

Projekto vadovas

MINDAUGAS GRABAUSKAS

Kvalifikaciją patvirtinančio dokumento Nr. A280

Tel. Nr. (8 5) 211 2450

Turinys

1.	ĮVADAS	3
2.	MIESTO PLĖTROS KONCEPCIJA.....	5
3.	BENDROJO PLANO SPRENDINIAI.....	8
3.1.	Miesto vidaus struktūra	9
3.2.	Ekonominė aplinka ir investicijos.....	17
3.3.	Gamtinė aplinka.....	23
3.4.	Nekilnojamasis kultūros paveldas.....	48
3.5.	Socialinė ir kultūros infrastruktūra	62
3.6.	Susisiekimo sistema	69
3.7.	Gaisrinė sauga.....	83
3.8.	Poveikis aplinkai ir ekologija	84
4.	BENDROJO PLANO RENGĖJŲ SĄRAŠAS	87

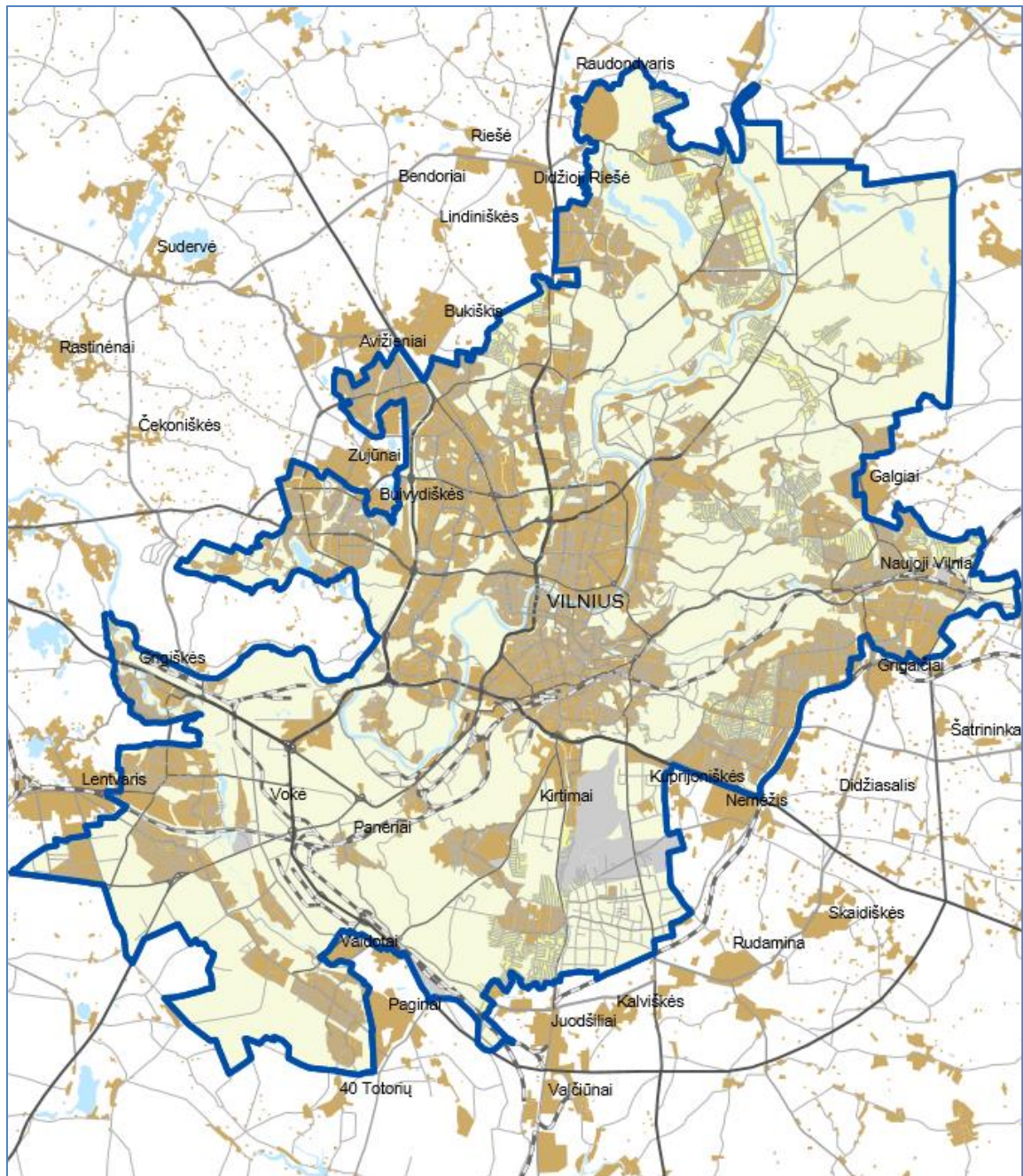
KVAL. PATV. DOK. NR.				Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas	
				VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS	
A280	PV	Mindaugas Grabauskas		Teritorijų planavimo projekto dokumento, brėžinio pavadinimas	Laida
				SPRENDINIŲ PAAIŠKINAMOJI MEDŽIAGA	0
LT	Teritorijų planavimo organizatorius Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius			Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas
				VP16-23	2

1. ĮVADAS

Teritorijų planavimo dokumento rūšis: kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas

Planavimo lygmuo: Savivaldybės lygmens bendrasis planas.

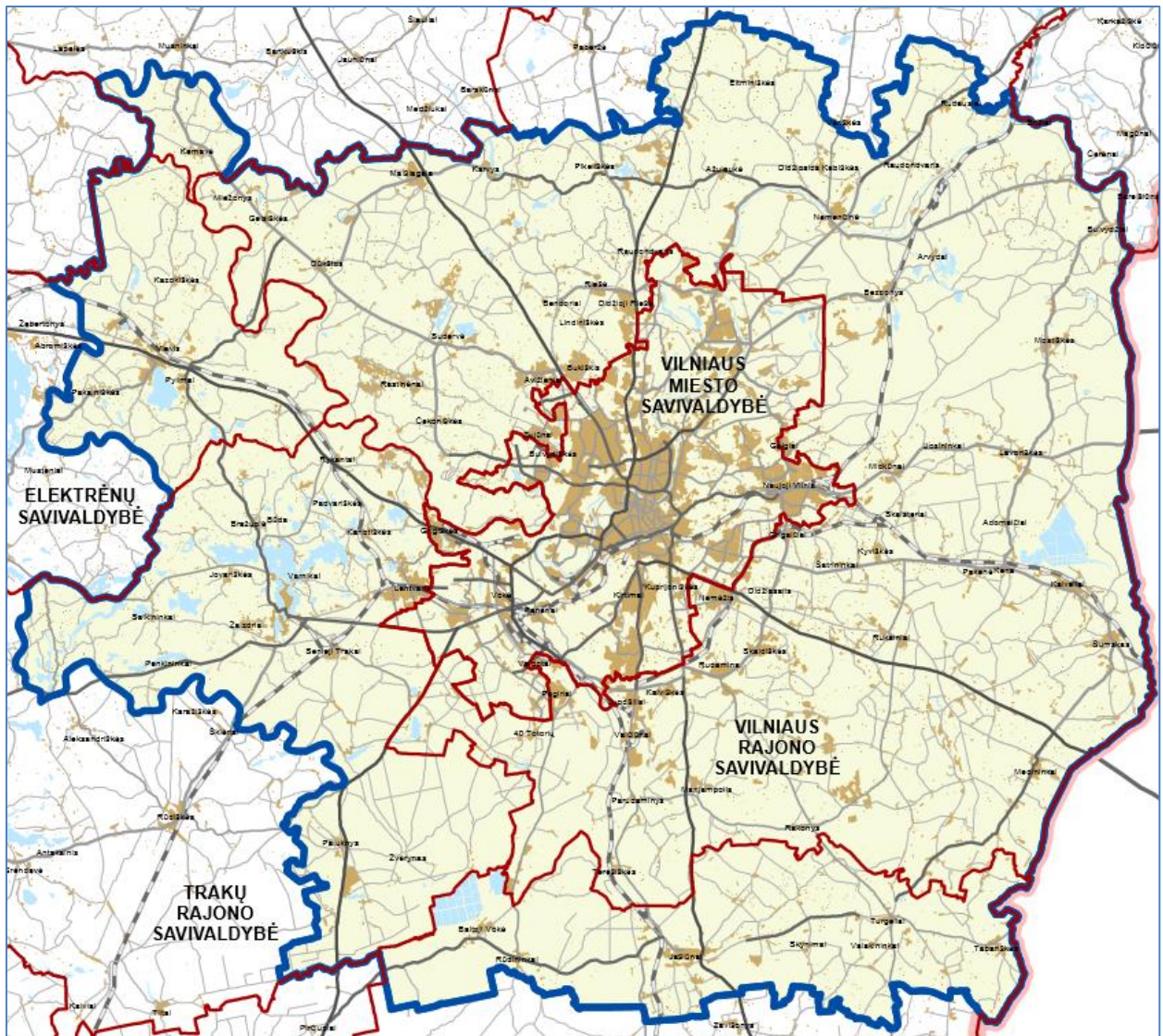
Planuojama teritorija: Vilniaus miesto savivaldybės teritorija. Planuojamos teritorijos plotas – apie 400 kv. km (pav. Nr. 1-1).

Pav. Nr. 1-1. Planuojama teritorija

Nagrinėjama teritorija: Vilniaus miesto savivaldybės teritorija, Vilniaus rajono savivaldybės teritorija, Trakų rajono savivaldybės teritorijos dalis, Elektrėnų savivaldybės teritorijos dalis, Širvintų rajono savivaldybės teritorijos dalis, Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijos dalis – iš viso apie 3200 kv. km (pav. Nr. 1-2).

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	3	87	0

Pav. Nr. 1-2. Nagrinėjama teritorija

Planavimo organizatorius: Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius, Konstitucijos pr. 3, LT-09601 Vilnius, tel. 211 2222, el. p. savivaldybe@vilnius.lt.

Plano rengėja: Savivaldybės įmonė „Vilniaus planas“, Konstitucijos pr. 3, LT-09601 Vilnius, tel. 211 2446, el. p. info@vplanas.lt

Planavimo pagrindas:

- Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 16 d. sprendimas Nr. 1-289 „Dėl pritarimo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos (monitoringo) 2007–2014 metų ataskaitai“.
- Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. balandžio 28 d. įsakymas Nr.30-991 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo pradžios“.
- Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo darbų programa, patvirtinta Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr.30-991.

Planavimo terminai: 2016–2018 metai

Planavimo procesas:

Bendrojo plano rengimo procesą sudaro trys etapai: parengiamasis, rengimo ir baigiamasis.

Parengiamojo etapo metu:

- nustatomi planavimo tikslai ir uždaviniai;
- parengiama ir patvirtinama planavimo darbų programa;

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	4	87	0

- kreipiamasi į atsakingas institucijas dėl planavimo sąlygų;
- viešai paskelbiama apie priimtą sprendimą dėl teritorijų planavimo dokumento rengimo pradžios ir planavimo tikslų.

Rengimo etapą sudaro trys stadijos:

- esamosios būklės įvertinimas;
- bendrųjų sprendinių formavimas (parengiama bendrojo plano koncepcija, atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas)

- sprendinių konkretizavimas;

Baigiamąjį etapą sudaro:

- bendrojo plano sprendinių viešinimas;
- bendrojo plano derinimas Teritorijų planavimo komisijoje;
- bendrojo plano tikrinimas teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančioje institucijoje;
- bendrojo plano tvirtinimas ir registravimas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre.

Bendrojo plano raidos kryptys ir teritorijos plėtros koncepcija parengta laikotarpiui iki 2050 metų, o konkretizuoti sprendiniai – iki 2030 metų.

Bendrojo plano tikslus ir uždavinius nustatė Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo darbų programa, patvirtinta Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 30-991.

2. MIESTO PLĖTROS KONCEPCIJA

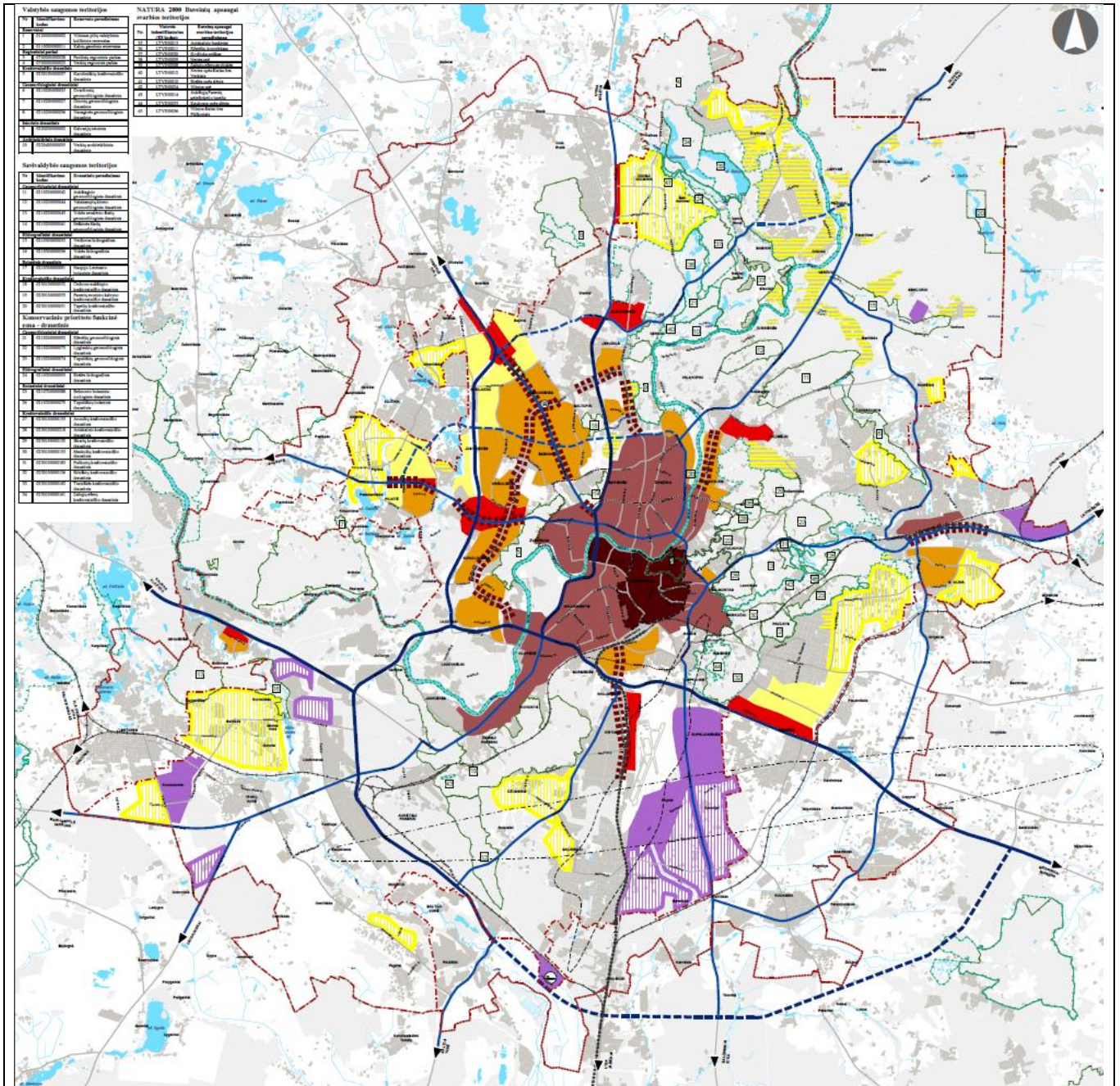
2.1. Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrajame plane (toliau – BP) vadovaujama svarbiausiais miesto erdvinės struktūros tobulinimo tikslais:

- išsaugoti Vilniaus miesto savitumą, kuris neatsiejamas nuo kultūros paveldo (Senamiestis, istoriniai priemiesčiai) ir unikalios gamtinės aplinkos (upių šlaitai, parkai, draustiniai);
- pirmenybę teikti kompaktiško miesto sukūrimui centrinėje ir vidurinėje zonose, panaudojant vidines plėtros rezervus (antrinis teritorijų panaudojimas, modernizavimas, nebaigtų formuoti kvartalų užstatymas), plėtojant viešąją socialinę, susisiekimo infrastruktūrą bei želdynų sistemą;
- planuoti racionalų Vilniaus miesto žemės naudojimą gyvenamajai statybai, atsižvelgiant į prognozuojamas demografines tendencijas ir jų sąlygojamą naujo gyvenamojo būsto poreikio kaitą.

2.2. Vilniaus miesto savivaldybės taryba, suprasdama Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepcijos strateginių plėtros kryptių svarbą ilgalaikiai miesto plėtrai iki 2050 metų, planuojamos teritorijos ypatumus, keliamų tikslų ir numatomų uždavinių sudėtingumą ir visuomenės lūkesčius, kad miesto teritorijos plėtojimo kryptys, naudojimo ir apsaugos principai sudarytų sąlygas nuolatiniam, socialiai ir ekonomiškai motyvuotam gyvenimo kokybės augimui, ir užtikrindama Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2007-02-14 sprendimu Nr. 1-1519 tęstinumą, 2017-09-25 sprendimu Nr. 1-1167 nusprendė siūlyti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui pritarti Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijos 2 variantui – aktualizuojami galiojančio bendrojo plano sprendiniai, tobulinama miesto erdvinė struktūra (toliau – BP Koncepcijai). 2017-11-27 BP koncepcijai pritarė Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius (įsakymas Nr. 30-3042).

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	5	87

**Strateginis Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano tikslas („moto“):
Vilnius - augantis rytinio Baltijos jūros regiono lyderis, laimingas miestas, kuriame noriu gyventi.**

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	6	87	0

	Senamiestis ir XIX a. istorinis miesto centras
	Kompaktiškas miesto centras
	Lokalūs ir specializuoti centrai
	Sovietinio laikotarpio daugiabučių namų rajonai
	Prioritetinės (savivaldybės palaikomos) integruotų funkcijų plėtros teritorijos
	Neprioritetinės integruotų funkcijų plėtros teritorijos (žiūrėti pastabą Nr. 2)
	Prioritetinės (savivaldybės palaikomos) pramonės įmonių plėtros teritorijos
	Neprioritetinės pramonės įmonių plėtros teritorijos
	Sodininkų bendrijų teritorijos performuojamos į gyvenamąsias teritorijas
	Bendro naudojimo erdvių, želdynų zona (žiūrėti pastabą Nr. 1)
	Mišakai ir miškingos teritorijos (žiūrėti pastabą Nr. 1)
	Esminių pokyčių nenumatoma (pokyčių galimybės bus nustatomos sprendinių konkretizavimo stadijoje, įvertinant galiojančius teritorijų planavimo dokumentus, koncepcijas ir konkrečią situaciją)
	Užstatymo formavimas ir intensyvinimas šalia transporto koridorių su viešuoju transportu
	Greito susisiekimo magistraliniai keliai ir gatvės
	Pagrindinės gatvės ir keliai
	Trūkstanti gatvių tinklo elementai
	Planuojama RAIL Baltica atšaka
	Šiaurinis keleivių terminalas
	Logistikos centras

Pav. Nr. 2-1. BP koncepcijos 2 variantas – aktualizuojami galiojančio bendrojo plano sprendiniai, tobulinama miesto erdvinė struktūra (brėžinio fragmentas)

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	7	87

3. BENDROJO PLANO SPRENDINIAI

Miesto raidos strategija

Rengiant bendrąjį planą vadovautasi **strateginiu miesto viziją apibrėžiančiu siekiu**: Vilnius yra laisvų piliečių bendrabūvį ant istorinio ir gamtinio paveldo pamato telkiantis miestas, kuriame gera būti ir kurti.

Bendrojo plano prioritetinis tikslas - sudaryti sąlygas tvariam, ekonomiškai ir socialiai motyvuotam gyvenimo kokybės augimui ir teritorinių skirtumų mažinimui. Šio tikslo bendrojo plano kompetencijos ribose siekiama tvarią miesto raidą užtikrinančiomis priemonėmis:

- saugant unikalias gamtos ir žmogaus suformuoto miestovaizdžio savitumą, gamtos ir kultūros paveldo vertybes, aiškiai nustatant vertingus atskirų miesto dalių savitumo bruožus;
- esamų urbanistinės plėtros židinių pagrindu formuojant daugiacentrę miesto urbanistinę struktūrą;
- užtikrinant žemės naudojimo daugiafunkciškumą;
- siekiant visų visuomenės sluoksnių socialinės integracijos;
- mažinant teritorinius skirtumus;
- teikiant prioritetą viešajam transportui bei pėsčiųjų ir dviratininkų eismui prieš kitas transporto rūšis ir taip mažinant triukšmą ir taršą mieste;
- ekonominių galimybių ribose užtikrinant miesto raidos tęstinumą.

Nustatant BP sprendinius vertinta ir vadovautasi:

- Galiojančiais teisės aktais, teritorijų planavimo, nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos, saugomų teritorijų, architektūros, želdynų ir kitais įstatymais, poįstatymiais teisės aktais, taisyklėmis, teritorijų planavimo ir kitomis normomis, aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais, miesto planavimą įtakančiomis ES politikos gairėmis, tarptautinėmis chartijomis ir kitais dokumentais;
- Valstybės ir savivaldybės strateginiais dokumentais – Lietuvos darnios plėtros strategija, Lietuva 2030 strategija, Vilniaus miesto strateginiu plėtros planu, patvirtinta Vilniaus miesto bendrojo plano koncepcija;
- Kitais valstybės ir savivaldybės strateginiais tikslais ir įsipareigojimais, būtinybe įgyvendinti strateginius projektus – Rail Baltica, atliekų tvarkymo pertvarka, energetika, restitucija ir pan.;
- Galiojančio bendrojo plano, kitų teritorijų planavimo dokumentų (detaliųjų ir specialiųjų planų) sprendinių įgyvendinimo tęstinumo užtikrinimo poreikiu (analizuojant taip pat ir jų sprendinių tikslingumą ir galiojimo nutraukimo pasekmes);
- Siekiu įgyvendinti esminius darnios plėtros principus, suderinant plėtros ekologinius, ekonominius ir socialinius plėtros iššūkius, įgyvendinti JTO deklaruotus darnios plėtros tikslus.

Pagrindiniai BP siekiai:

- Rengiant BP siekta išsaugoti ir praturtinti esminius miesto bei jo atskirų dalių – kvartalų bei rajonų savitumo bruožus, išsaugoti gamtos bei kultūros paveldą, mažinti atskirų miesto dalių socialinės ir ekonominės raidos segregaciją;
- Rengiant BP atsižvelgta į galiojančio teritorijų planavimo įstatymo suformuotą situaciją, kai statyba galima tiesiogiai vadovaujantis miesto bendrojo plano sprendiniais ir dėl to susiformavusia būtinybe turėti ženkliai detalesnius, bent kvartalo lygmens sprendinius;
- Rengiant BP siekta BP kompetencijos ribose integruoti kitų teritorijų planavimo dokumentų – ypač sektorines problemas sprendžiančių specialiųjų planų sprendinius (paveldosaugos, gamtosaugos, infrastruktūrinių sistemų), taip pat reglamentuoti kitas miesto funkcionavimui bei įvaizdžiui svarbias sritis (reklamą, savitumo išsaugojimą ir kt.), kurių principus būtina nustatyti reglamentuojant galimas plėtros ir saugojimo apimtis.
- Nustatant konkrečių miesto teritorijų (rajonų ir kvartalų) sprendinius siekta:
 - Suformuoti potencialą vidinei miesto plėtrai, konvertuojant apleistas bei neefektyviai naudojamas teritorijas.
 - Kompaktiškai užstatytoje miesto teritorijoje užtikrinti kokybiškų artimosios aplinkos (atskirųjų) želdynų, socialinės infrastruktūros (mokyklos ir darželiai) objektų, sporto infrastruktūros objektų, viešojo transporto bei inžinerinio aprūpinimo objektų buvimą normose ar BP sprendiniuose nustatyto pasiekiamumo pėsčiomis spinduliu.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	8	87

- Suformuoti optimalią (vertinant ekonominiu, ekologiniu bei socialiniu aspektais) urbanistinę struktūrą, išsaugoti vertinguosius miesto ir jo atskirų dalių savitumo bruožus.
- Išsaugoti ir išryškinti susiformavusius vertingus rajonui ar konkrečiam kvartalui būdingus urbanistinės struktūros (užstatytų ir atvirų erdvių formavimo) principus, lemiančius kaimynystės santykius ir gyvenimo kokybę, nustatyti rajonus ir kvartalus, kur numatomi šiuos principus keičiantys pokyčiai.
- Užtikrinti miesto želdynų, socialinės, susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros išdėstymui reikalingų teritorijų perėmimą savivaldybės žinion (visuomenės poreikiams).
- Miesto ekonominių galimybių ribose įvertinti žemės savininkų siekius plėtoti savo valdomas teritorijas, įvertinant paveldosaugos ir gamtosaugos apribojimus bei atsižvelgiant į šių siekių atitikimą bendriesiems miesto raidos tikslams.
- Teisės aktais nustatytomis ir papildomomis neformaliomis priemonėmis į BP rengimą įtraukti kuo platesnį visuomenės atstovų, profesionalų ratą, skirtingas socialines ir interesų grupes.

3.1. Miesto vidaus struktūra

Nustatant plėtros poreikį vadovautasi esamos būklės analizės etape gautais duomenimis.

1. Vilniaus miesto plėtros potencialą kuria ne gyventojų skaičiaus didėjimas, bet gyvenimo kokybės augimas. Vilnius jau pasiekęs Rytų Europos miestams būdingą būsto plotą, tenkantį 1 gyventojui - 30 kv.m/gyventojui. Tačiau iki to, kad pasiektų vakarų Europos šalių miestams būdingą būsto 1 gyventojui plotą - 45-50 kv.m, miesto būsto fondas turėtų išaugti apie 30 procentų. Todėl miestas turi didelį plėtros potencialą ir ženkliai nedidėjant gyventojų skaičiui.

2. Vertinant santykio tarp vienbutės bei dvibutės ir daugiabutės statybos pokytį nuo 1995 metų, pastebima, kad vienbutės statybos dalis bendroje būsto statybos apimtyje nuolat didėja ir šio santykio stabilizacija apie 50 proc. vertintina, kaip optimistinė prognozė (*pav. Nr. 3.1-1*). Todėl prognozuojama, kad viebučių – dvibučių gyvenamųjų namų statybai skirtų teritorijų poreikis ir toliau išliks ženklaus, o galimas scenarijus – ir, kad jis intensyviai augs.

3. Teritorijų planavimo normos rekomenduoja minimalų gyventojų tankį - „18. Rekomenduojamas vystomo gyvenamojo kvartalo ar rajono gyventojų tankis (nurodytoje teritorijoje gyvenančių žmonių skaičiaus santykis su tos teritorijos plotu):

18.1. minimalus – 30 gyventojų/ha;

18.2. maksimalus didmiesčiuose – 150 gyventojų /ha.“

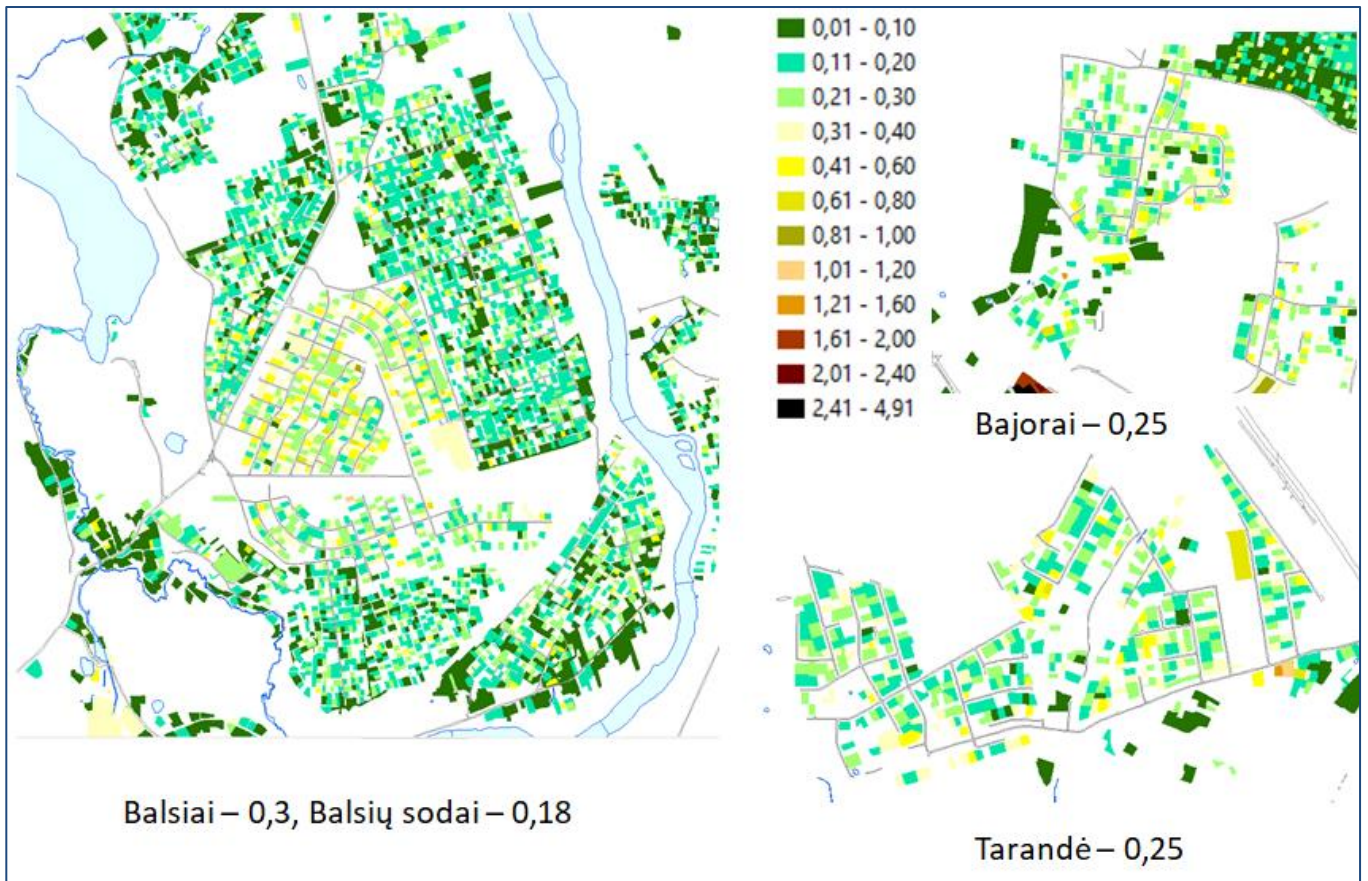
Realūs tyrimai vietoje rodo, kad toks gyventojų tankis, ypač periferiniuose vienbutės statybos kvartaluose, nėra pasiektas (daug kur tesiekia 15 gyv./ha) ir gali būti skaičiuojamas tik naujai planuojamiems kvartalams. Senosios statybos kvartalai pasiekti tokio gyventojų tankio neturi galimybės (*pav. Nr. 3.1-2*).

Taip pat nepasiekti ir bendrajame plane nustatyti maksimalūs užstatymo intensyvumo rodikliai (0,4 vienbutės ir dvibutės statybos kvartaluose) (*pav. Nr. 3.1-3*).

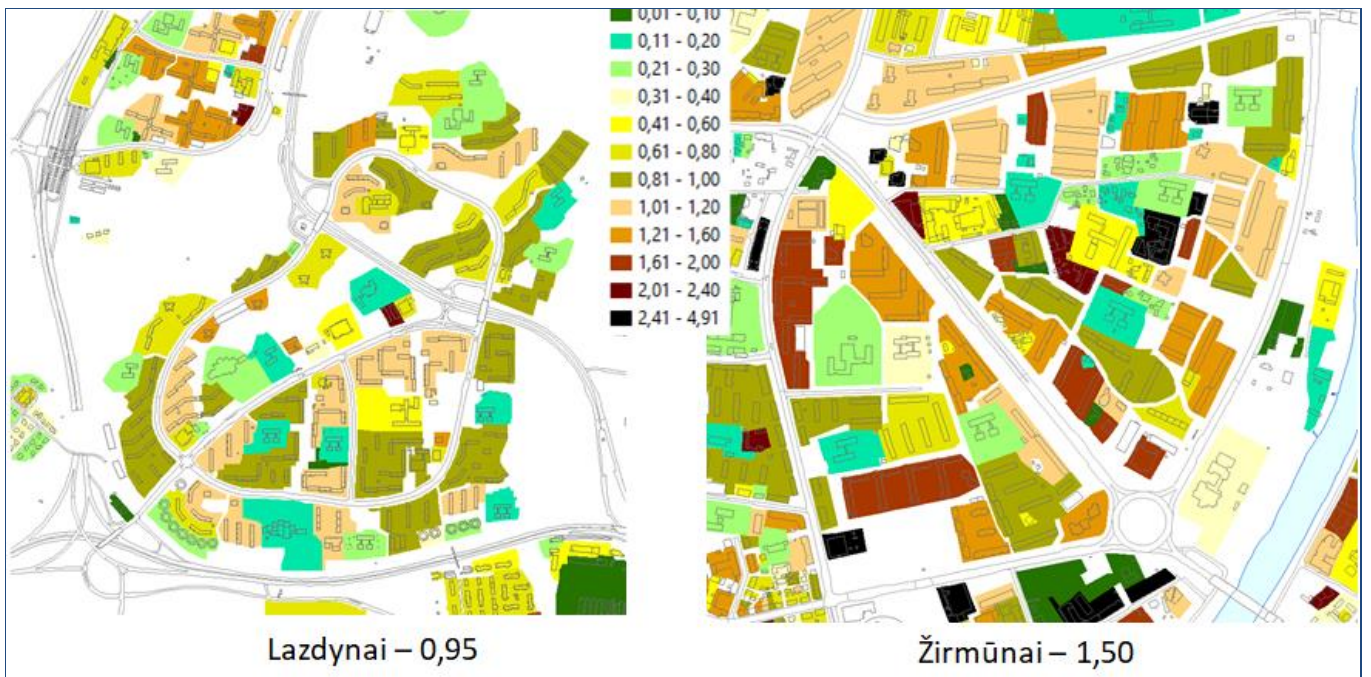
Maksimalūs užstatymo intensyvumo rodikliai nepasiekiami ir daugelyje senesnės statybos daugiabučių kvartalų. Ir tik paskutiniu metu užstatytų ar sutankintų daugiabučių kvartalų užstatymo intensyvumo rodikliai artėja prie maksimalių bendrajame plane nustatytų rodiklių. Kokybišku naujos statybos daugiabučių kvartalu laikomame Santariškių daugiabučių namų kvartale jis tesiekia 0,9 (*pav. Nr. 3.1-4*).

Todėl net ir naujos plėtros teritorijose nustatant šių teritorijų poreikį, negali būti naudojami maksimalūs bendrajame plane nustatyti užstatymo intensyvumo rodikliai, o minimalaus gyventojų tankio rekomendacijos taikytinos tik naujos plėtros teritorijoms.

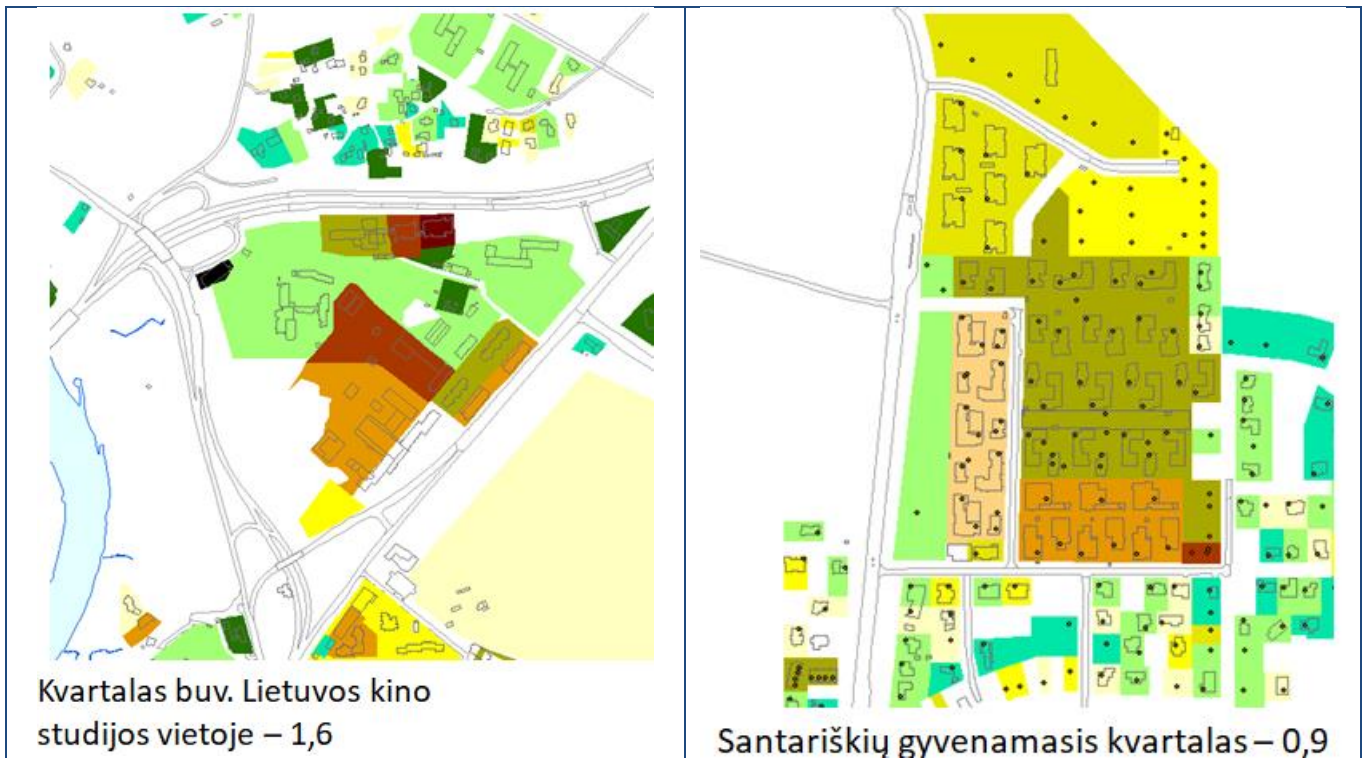
Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	9	87	0

Pav. Nr. 3.1-3. Esamas užstatymo intensyvumas vienbutės ir dvibutės statybos kvartaluose

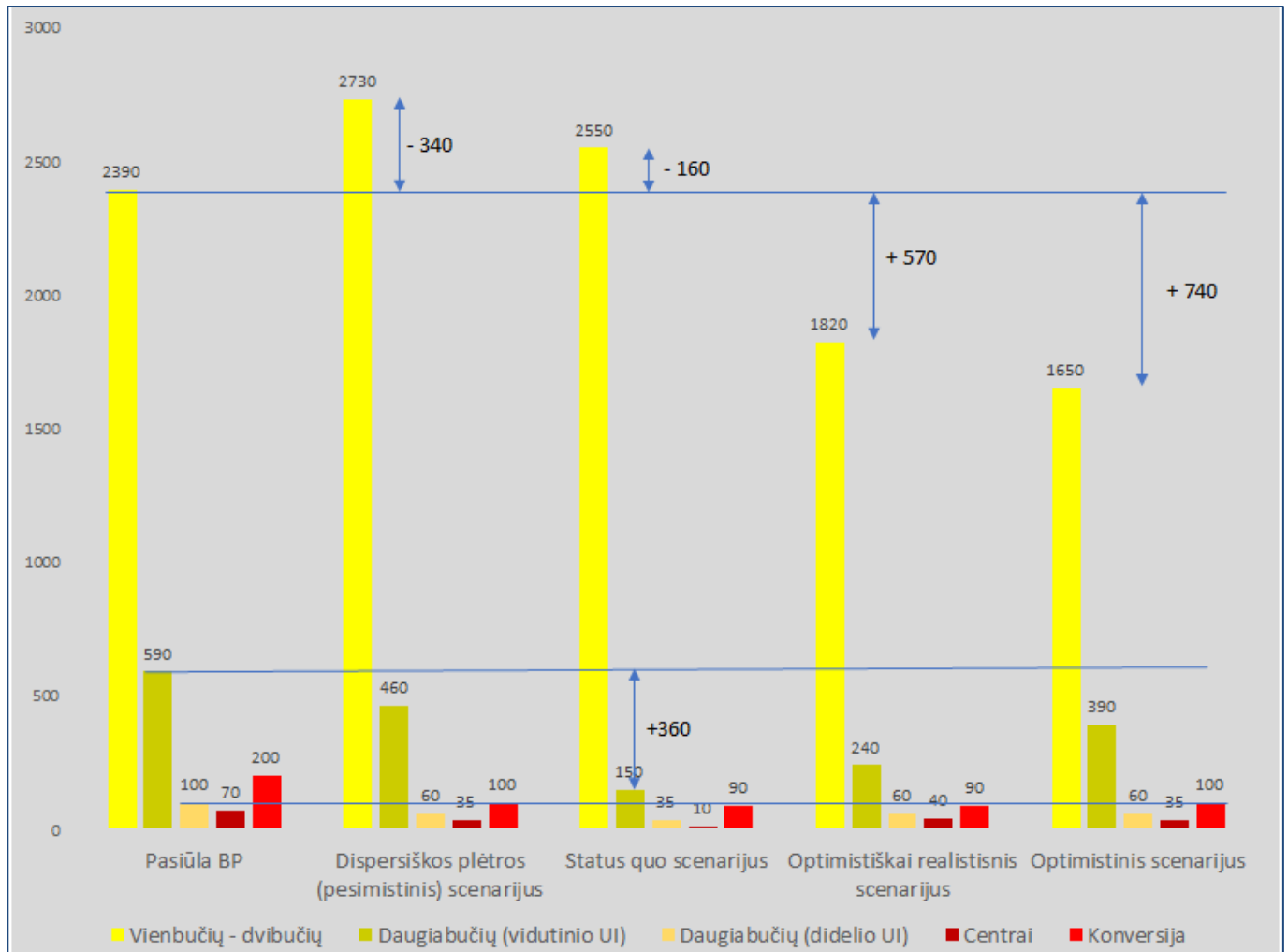
Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	11	87	0

Pav. Nr. 3.1-4. Užstatymo intensyvumas esamuose daugiabučių kvartaluose

4. Įvertinus aukščiau paminėtus duomenis, sudarytos naujos plėtros teritorijų poreikio prognozės:
- dispersiškos plėtros scenarijus**, numatantis kad 2030-2040 metais vienbutės-dvibutės statybos dalis bendroje būsto statybos apimtyje sumažės iki 45 proc., tačiau naujai užstatomų periferinių teritorijų užstatymo intensyvumas sieks dabartinius vidutinius tokioms teritorijoms būdingus rodiklius;
 - status quo scenarijus**, numatantis kad 2030-2040 metais vienbutės-dvibutės statybos dalis bendroje būsto statybos apimtyje, išlaikant dabartines tendencijas, išaugs iki 70 proc.;
 - optimistiškai realistiškas scenarijus**, numatantis, kad 2030-2040 metais vienbutės-dvibutės statybos dalis bendroje būsto statybos apimtyje stabilizuosis apie 50 proc.;
 - optimistinis scenarijus**, numatantis, kad 2030-2040 metais vienbutės-dvibutės statybos dalis bendroje būsto statybos apimtyje sumažės iki 45 proc. Modeliuojant miesto raidą pagal šiuos skirtingus scenarijus, 2040 - 2050 metams gautas toks naujos plėtros teritorijų poreikis būsto statybai:

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	12	87	0

Pav. Nr. 3.1-5. Plėtros teritorijų poreikis skirtingiems plėtros scenarijams (būsto plotas - 42 kv.m/gyventojui, prognozė apie 2040-2050 m.)

Akivaizdu, kad miestui plėtojantis pagal dispersiškos plėtros ir netgi status quo scenarijų, plėtros teritorijų vienbutei-dvibutei statybai apie 2040 metus gali pradėti trūkti. Optimistiškai realistinio scenarijaus atveju liekantis 570 ha rezervas vertintinas kaip natūralus, rinkos ekonomikai būtinas rezervas, reikalingas pasirinkimo įvairovei sudaryti bei žemės kainai stabilizuoti. Tuo būdu, **BP rengėjų vertinimu, BP numatyta plėtros teritorijų pasiūla atitinka realius miesto poreikius bei realias raidos tendencijas.**

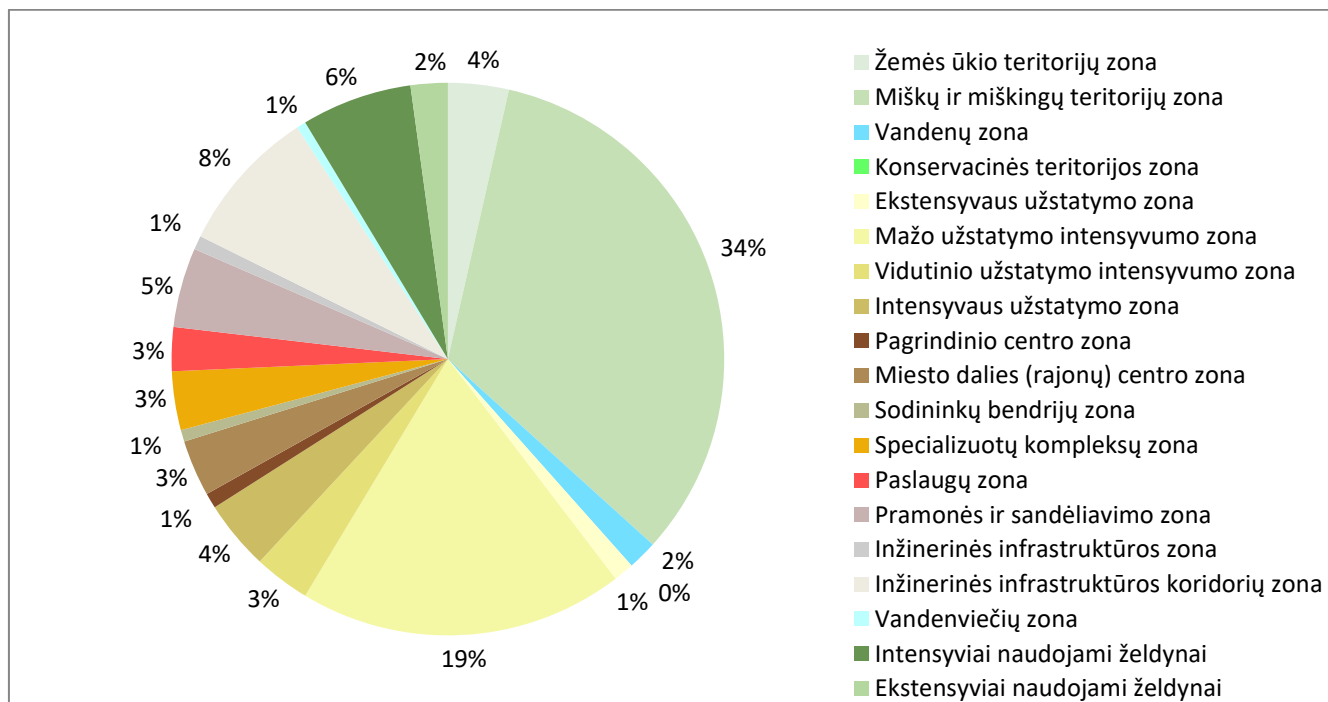
5. Kadangi miesto biudžeto galimybės naujos plėtros teritorijų įsisavinimui yra ribotos, bendrajame plane išskirtos prioritetingos plėtros teritorijos, kuriose miestas įsipareigoja plėtoti visų rūšių infrastruktūrą pagal BP nustatytus principus. Šių teritorijų plotas – apie 1160 ha.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	13	87	0

3.1.1. Miesto teritorijos funkcinis balansas

3.1.1.1. Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos funkcinis balansas pagal BP sprendinius:

	Funkcinės zonos pavadinimas	Plotas, ha
1	Žemės ūkio teritorijų zona	1422,4
2	Miškų ir miškingų teritorijų zona	13451,7
3	Vandenų zona	688,5
4	Konservacinės teritorijos zona	0,0
5	Ekstensyvaus užstatymo zona	478,0
6	Mažo užstatymo intensyvumo zona	7599,7
7	Vidutinio užstatymo intensyvumo zona	1246,4
8	Intensyvaus užstatymo zona	1653,4
9	Pagrindinio centro zona	357,8
10	Miesto dalies (rajonų) centro zona	1332,1
11	Sodininkų bendrijų zona	274,3
12	Specializuotų kompleksų zona	1379,4
13	Paslaugų zona	1044,2
14	Pramonės ir sandėliavimo zona	1873,6
15	Inžinerinės infrastruktūros zona	325,5
16	Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona	3401,6
17	Vandenviečių zona	221,5
18	Intensyviai naudojami želdynai	2460,2
19	Ekstensyviai naudojami želdynai	846,7
	VISO	40057,1

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	14	87	0

3.1.1.2. BP sprendiniuose (patvirtintuose 2007 m. ir parengtuose 2018 m.) numatytų funkcinių zonų balanso pokytis:

		BP-2007	BP-2019	Pokytis
	Funkcinės zonos pavadinimas	Plotas, ha	Plotas, ha	Plotas, ha
1	Žemės ūkio teritorijų zona	2106,8	1422,4	-684,4
2	Miškų ir miškingų teritorijų zona	14108,7	13451,7	-657,0
3	Vandenių zona	719,5	688,5	-31,0
4	Ekstensyvaus užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona	-	478,0	+478,0
5	Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona	5787,2	7599,7	+1812,5
6	Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona	1006,0	1246,4	+240,4
7	Intensyvaus užstatymo gyvenamoji zona	2254,8	1653,4	-601,4
4-7	<i>Įvairaus intensyvumo gyvenamoji zonos</i>	<i>9048,0</i>	<i>10977,5</i>	<i>+1929,5</i>
8	Pagrindinio centro zona	219,9	357,8	+138,8
9	Miesto dalies (rajonų) centro zona	1740,7	1332,1	-408,6
10	Sodininkų bendrijų zona	2246,5	274,3	-1972,2
11	Specializuotų kompleksų zona	809,4	1379,4	+570,0
12	Paslaugų zona	-	1044,2	+1044,2
13	Pramonės ir sandėliavimo zona	2800,7	1873,6	-927,1
12-13	<i>Paslaugų, pramonės ir sandėliavimo zonos</i>	<i>2800,7</i>	<i>2917,8</i>	<i>+117,1</i>
14	Inžinerinės infrastruktūros zona	966,0	325,5	-640,5
15	Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona	2353,4	3401,6	+1048,2
16	Vandenviečių zona	-	221,5	+221,5
17	Intensyviai naudojami želdynai	2416,0	2460,2	+44,2
18	Ekstensyviai naudojami želdynai	512,4	846,7	+334,3
17-18	<i>Intensyviai ir ekstensyviai naudojami želdynai</i>	<i>2928,4</i>	<i>3306,9</i>	<i>+378,5</i>
	VISO	40047,9	40057,1	

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	15	87	0

3.1.2. Pagrindiniai Vilniaus miesto urbanistinės struktūros rodikliai

3.1.2.1. Pagrindiniai miesto urbanistinės struktūros rodikliai 2017 metais, kuriais remiantis rengti bendrojo plano sprendiniai:

1.	Nuolatinių gyventojų skaičius (LR Statistikos departamento (SD) duomenys)	545280;
2.	Faktinis gyventojų skaičius (gyventojų registro duomenys ir studijuojantys)	616265;
3.	Gyventojų tankis Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje (SD duomenys)	13,6 gyv./ha
4.	Gyv. tankis urbanizuotoje ir urbanizuojamoje miesto teritorijoje (pagal BP-2007)	27,0 gyv.ha;
5.	Naudingasis gyvenamojo būsto plotas, tenkantis 1 gyventojui (SD duomenys)	30,6 kv.m;
6.	Vidutinis būsto dydis (SD duomenys)	62,3 kv.m;
7.	Intensyvaus naudojimo želdynų dalis, tenkanti 1 gyventojui (pagal BP-2007)	44,3 kv.m/gyv.;
8.	Miškų, miškingų ter. ir ekstensyviai naud. želdynų dalis, tenkanti 1 gyventojui	268,1 kv.m/gyv.;
9.	Visų „žaliųjų“ plotų dalis, tenkanti 1 gyventojui	312,4 kv.m/gyv.;
10.	Magistralinių gatvių (A, B, C kategorijos) tankis	1,01 km/km ² ;
11.	Dviračių takų ilgis (146 km), tenkantis 1 gyventojui	267,7 m

3.1.2.2. Prognozuojami pagrindiniai miesto urbanistinės struktūros rodikliai 2030 metais:

1.	Nuolatinių gyventojų skaičius	565400;
2.	Faktinis gyventojų skaičius	651600;
3.	Gyventojų tankis Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje (gyv./ha)	14,1 gyv.ha
4.	Gyv. tankis urbanizuotoje ir urbanizuojamoje miesto teritorijoje (pagal BP-2018)	26,5 gyv.ha;
5.	Naudingasis gyvenamojo būsto plotas tenkantis vienam gyventojui	36,2 kv.m;
6.	Vidutinis būsto dydis	72,4 kv.m;
7.	Intensyvaus naudojimo želdynų dalis, tenkanti 1 gyventojui (pagal BP-2018)	43,5 kv.m/gyv.;
8.	Miškų, miškingų ter. ir ekstensyviai naud. želdynų dalis, tenkanti 1 gyventojui	252,9 kv.m/gyv.;
9.	Visų „žaliųjų“ plotų dalis, tenkanti 1 gyventojui	296,4 kv.m/gyv.;
10.	Magistralinių gatvių (A, B, C kategorijos) ir valstybinių kelių, esančių miesto savivaldybės teritorijoje) tankis	1,07 km/km ² ;
11.	Dviračių takų ilgis (411 km), tenkantis 1 gyventojui	727,3 m

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	16	87	0

3.2. Ekonominė aplinka ir investicijos

3.2.1. Tikslai ir uždaviniai iki 2030 m.

3.2.1.1. Vilniaus apskrities BVP dalis Lietuvos ekonomikoje nuolat auga: nuo 37 proc. 2005 m. iki 41.6 proc. 2016 m. (16 mlrd. EUR).¹ Vienam gyventojui tenkantis BVP Vilniaus apskrityje 2016 m. net 48 proc. buvo didesnis nei šalies vidurkis ir siekė apie 20 000 EUR.² Vilniaus miesto dalis sukauptose tiesioginėse užsienio investicijose (TUI) paaugo nuo 56 proc. 2005 m. iki 68 proc. 2014 m. (net 96 proc. visų Vilniaus apskrityje sukauptų TUI yra Vilniaus mieste).³ Natūralu, kad Vilnius dėl savo dydžio bei sostinės statuso, vertinant ekonominius rodiklius Lietuvos kontekste, užima lyderio pozicijas. Kita vertus, Vilniaus miesto rodiklius lyginant su analogiškais rodikliais Latvijos ir Estijos sostinėse (eliminuojant gyventojų skaičiaus įtaką), tampa aišku, kad ekonominės plėtros potencialas Vilniaus mieste iki galo dar nėra išnaudotas.⁴

Investicijų skatinimo ir pramonės plėtros 2014 - 2020 m. programa⁵ numato 3 pagrindinius tikslus: 1) didinti tiesiogines investicijas į gamybos ir paslaugų sektorius; 2) modernizuoti, integruoti ir plėtoti pramonę; 3) aprūpinti Lietuvos verslą konkurencingais žmogiškaisiais išteklių. Pažymėtina, kad Vilniaus miestas Lietuvos kontekste pasižymi sukuriama pridėtinės vertės skirtumais - pramonės generuojama pridėtinė vertė Vilniuje yra net 6 proc. punktais mažesnė už Lietuvos vidurkį, kai tuo tarpu paslaugų sektoriaus sukuriama pridėtinė vertė yra daug aukštesnė, pavyzdžiui, finansinės ir draudimo veiklos bei informacijos ir ryšių kuriama pridėtinė vertė yra 6 proc. punktais didesnė už šalies vidurkį.

Akivaizdu, kad Vilniaus miestas dėl nedidelės laisvos žemės pasiūlos bei santykinai brangios ir ribotos darbo jėgos tradicinės pramonės srityje negali konkuruoti su kitais Lietuvos regionais.⁶ Dėl šios priežasties Vilniuje daugiausia numatoma ribotos apimtys, inovatyvios, netaršios ir eksperimentinės gamybos plėtra, kuri pasižymėtų didelės pridėtinės vertės sukūrimu. Paslaugų sektoriaus plėtra ir toliau bus Vilniaus miesto ekonominės plėtros varomoji jėga. Ypatingai didelis dėmesys bus skiriamas žinioms imlioms sritims kaip informacinių technologijų ir ryšių, finansų ir konsultacijų, sveikatos technologijų ir biochemijos, fizikos ir lazerių sritys. Pažymėtina ir tokių naujų sričių kaip vadinamoji blokų grandinės (angl. – *blockchain*) technologijų plėtra Vilniuje.⁷

3.2.1.2. Vilniaus miesto ekonominės aplinkos objektų plėtros iki 2030 m. pagrindiniai tikslai yra šie:

- Pagrindinis tikslas – nuosekli ekonominės aplinkos ir investicijų plėtra į didesnės pridėtinės vertės sritis, sudarant pralaidas tolimesniam Vilniaus miesto augimui, modernizacijai bei inovacijų diegimui;
- Biurų patalpų plėtra vykdoma susisiekimo prasme patogiuose Vilniaus miesto rajonuose;
- Inovatyvios ir ribotos apimtys gamybos potencialo Vilniaus mieste aktualizavimas. Sąlygų, reikalingų netaršios, modernios ir didelės sukuriama pridėtinė vertė pasižyminčios gamybos Vilniaus mieste kūrimuisi, aktyvizavimas;
- Žinių ekonomikos branduolių koncentravimas principu „viena teritorija vienai sričiai“, siekiant jų lyderystės regioniniu mastu;
- Esant atsakingų institucijų teigiamam sprendimui, Vilniaus miesto savivaldybė visokeriopai remia ministerijų ir Lietuvos banko iškėlimo iš Senamiesčio ir centrinės miesto dalies idėją.

3.2.1.3. Vilniaus miesto ekonominės aplinkos objektų plėtros iki 2030 m. pagrindiniai uždaviniai yra šie:

¹ Lietuvos statistikos departamentas, <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>

² Lietuvos statistikos departamentas, <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>

³ Lietuvos statistikos departamentas, <https://osp.stat.gov.lt/documents/10180/3329771/TUI.PDF>

⁴ Remiantis Estijos statistikos biuro duomenimis, 2016 m. Taline buvo sukurta 53,3 proc. viso Estijos BVP (11,2 mlrd. EUR), o vienam Talino gyventojui tenkanti BVP dalis siekė 26 400 EUR. Latvijos centrinio statistikos biuro duomenys nurodo, kad Rygoje 2015 m. buvo sukurta 54 proc. viso Latvijos BVP (13,2 mlrd. EUR), o vienam Rygos gyventojui teko 20 500 EUR BVP dalis.

⁵ Investicijų skatinimo ir pramonės plėtros 2014 - 2020 m. programa, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/731c6e80457911e4ba35bf67d0e3215e/MVLFbUZAnW>

⁶ Šiuo metu Vilniuje nėra įsteigta nei laisvosios ekonominės zonos, nei pramonės parko. Tokie objektai, įsteigti kituose Lietuvos regionuose, turi specialų investicijų pritraukimo režimą.

⁷ 2018 sausio 26 d. Vilniuje atidarytas pirmasis Rytų Europos blockchain technologijų centras. <https://www.vz.lt/informacines-technologijos-telekomunikacijos/2018/01/27/vilniuje-atsidare-blockchain-centras>

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	17	87	0

- Vykdoma subalansuota biurų patalpų plėtra Vilniaus mieste – tęsiama jau susiformavusių biurų centrų savaiminė plėtra (A klasės biurų patalpų centrai Jasinskio g., Konstitucijos pr. ir Balčikonio g.) bei skatinama B klasės biurų statyba susiekimo prasme patogiuose Vilniaus rajonuose. Didelis dėmesys biurų plėtrai skiriamas revitalizacijos zonoms kaip Naujamiestis, Žirmūnai.
- Gamybos ir sandėliavimo teritorijų vystymas vykdomas keliais etapais: 1) reikiamos infrastruktūros sukūrimas dar neįsisavintose pramonei ir sandėliavimui priskirtose teritorijose; 2) toliau vystomos ir sutvarkomos jau besiformuojančios pramonės ir sandėliavimo zonos; 3) taip vadinamų mišrios paskirties zonų netaršiai ir eksperimentinei gamybai numatymas.
- Toliau stiprinami ir teritoriniu principu plečiami žinių ekonomikos branduoliai – Gyvybės mokslų klasteris, Fizikos mokslų klasteris bei Finansų klasteris.
- Vis didesnę svarbą įgaunantis IT klasteris, apjungiantis startuolių kūrimąsi, koncentruojamas Vilniaus miesto revitalizacijos zonose.

3.2.2. Sprendiniai iki 2030 m.

3.2.2.1. Visa ekonominės srities infrastruktūra skirstoma į biurų patalpų, gamybos ir sandėliavimo bei žinių ekonomikos branduolių teritorijų / objektų infrastruktūrą. Taip pat glaustai pristatomi ministerijų ir Lietuvos banko iškėlimo iš Senamiesčio ir Centrinės miesto dalies galimi sprendiniai (šių sprendinių įgyvendinimas visų pirma priklauso nuo Vyriausybės bei Lietuvos banko sprendimo). Pateikiamas sprendinių sąrašas yra pagrįstas esamos būklės analize, įvertinant Vilniaus miesto urbanistinės plėtros prioritetus ir ekonominei plėtrai bei investicijoms tinkančias teritorijas.

3.2-1 lentelė. Numatoma ekonominės aplinkos infrastruktūros ir objektų plėtra iki 2030 m.

Nr.	Pavadinimas	Rajono pavadinimas	Esama būklė	Infrastruktūros teritorijos / objekto plėtros aprašymas
1.	Biurų patalpų teritorijos			
1.	Verslo trikampio biurų patalpų zona (Jasinskio g., A.Goštauto g.)	Naujamiestis	A klasės biurai, teritorija pilnai urbanizuota	Išlaikyti esamą situaciją
2.	Konstitucijos pr. biurų patalpų zona	Centras	A klasės biurai, teritorija intensyviai urbanizuojama	Toliau skatinti A klasės biurų kūrimąsi, praplečiant teritoriją iki „Vilniaus vartų“ ir Saltoniškių g. Reikiamos inžinerinės bei susisiekimo infrastruktūros kūrimas. Lietuvos edukologijos universiteto galimo reorganizavimo pasekmių įvertinimas (sprendimas).
3.	Ozo parko (Balčikonio g.) biuro patalpų zona	Ozas	A, B klasės biurai, IT įmonės	Ozo parko biurų teritorijų plėtros užbaigimas. Susiekimo infrastruktūros gerinimas
4.	Teritorijos aplink Vilniaus vakarinio aplinkkelio bei Pilaitės pr. sankirtą	Salotė, Smalinė, Pilaitė, Buivydiškės, Karoliniškės, Viršuliškės	Pradėta vykdyti biurų patalpų plėtra	Intensyvinamas užstatymas šalia gatvių, kuriant B klasės biurų patalpas, susisiekimo infrastruktūros gerinimas (Pilaitės pr. – Vakarinio apl. pralaidumo didinimas), formuojama viešojo transporto aptarnavimo sistema
5.	Savanorių pr.	Vilkpėdė, Žemieji Paneriai	Pradėta vykdyti buvusių pramonės teritorijų konversiją į biurų patalpas	Intensyvinamas užstatymas šalia gatvės, kuriant B klasės biurų patalpas, vykdoma tolesnė buvusių pramonės –sandėliavimo patalpų konversija į biurų patalpas, teritorijų sutvarkymas, esamos infrastruktūros gerinimas

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	18	87	0

6.	Kalvarijų g. dalis nuo Ozo g. iki Žalgirio g.	Šnipiškės, Šiaurės miestelis	Pradėta vykdyti buvusių pramonės teritorijų konversiją į biurų patalpas	Intensyvinamas užstatymas šalia gatvės, kuriant B klasės biurų patalpas, vykdoma tolesnė pramonės patalpų konversija į biurų patalpas, teritorijų sutvarkymas, esamos infrastruktūros gerinimas
7.	Kareivių g. bei Kareivių g. ir Žirmūnų g. sankirtos teritorija	Žirmūnai, Šiaurės miestelis	Pradėta vykdyti biurų patalpų plėtra	Intensyvinamas užstatymas šalia gatvės, kuriant B klasės biurų patalpas, vykdoma tolesnė biurų patalpų plėtra, teritorijų sutvarkymas, esamos infrastruktūros gerinimas
8.	Laisvės pr. (šalia Litexpo parodų rūmų)	Šaltūnai	Pradėta vykdyti pavienė biurų patalpų plėtra	Intensyvinamas užstatymas šalia gatvės, kuriant B klasės biurų patalpas, vykdoma tolesnė biurų patalpų plėtra, teritorijų sutvarkymas, esamos infrastruktūros gerinimas, Litexpo parodų centro prieigų sutvarkymas ir integravimas su kuriamų biurų patalpų teritorijomis, formuojama viešojo transporto aptarnavimo sistema
9.	Teritorija aplink Ukmergės g., Vilniaus vakarinio aplinkkelio bei Mykolo Lietuvos g. sankirtą	Pašilaičiai, Pavilionys, Fabijoniškės, Bajorai, Tarandė	Intensyviai vykdoma B klasės biuro patalpų plėtra	Intensyvinamas užstatymas šalia gatvių, kuriant B klasės biurų patalpas, vykdoma tolesnė biurų patalpų plėtra, teritorijų sutvarkymas, esamos infrastruktūros gerinimas, formuojama viešojo transporto aptarnavimo sistema
10.	Revitalizacijos zonos	Žirmūnai, Šiaurės miestelis, Naujamiestis	Pavienių biuro patalpų plėtra	Nenaudojamų buvusių pramonės ir kitos paskirties patalpų konversija į biurų patalpų teritorijas, teritorijų sutvarkymas, esamos infrastruktūros gerinimas
II. Gamybos ir sandėliavimo teritorijos				
1.	Kuprijoniškių teritorija	Kuprijoniškės	Pavienių pramonės įmonių plėtra	Parengiama reikiama inžinerinė infrastruktūra bei susiekimo infrastruktūra, sukuriama viešojo transporto formavimo sistema
2.	Lentvario zona	Vaidegiai	Numatytos teritorijos pramonės ir sandėliavimo veiklai vykdyti, šiuo metu pramonės ir sandėliavimo paslaugų įmonės šioje zonoje dar nėra įsikūrusios	Plėtojama funkcinė zona vykdant tiek paslaugų sektoriaus, tiek netaršios gamybos teritorijų plėtrą.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	19	87	0

3.	Vilniaus miesto inovacijų pramonės parkas ⁸	Vismaliukai	Pradėtas vykdyti teritorijos vystymas	Iki 2036 m. pabaigos numatoma išvystyti visą 24 ha teritoriją, sukuriant visą reikiamą infrastruktūrą bei pritraukti inovatyvias įmones steigti pramonės parko teritorijoje. Iki 2022 m. numatoma sukurti apie 1000 naujų darbo vietų
4.	Vilniaus Viešojo logistikos centro (VLC) teritorija	Vaidotų terminalas	Vykdomas I VLC plėtros etapas	Iš viso vykdant 3 VLC plėtros etapus numatoma sandėliavimo ir logistikos poreikiams įsisavinti daugiau kaip 450 ha teritorijos. Sukuriama reikiama inžinerinė infrastruktūra ir komunikacijos
5.	„Vilnius Airport City“ teritorija	Oro uostas	Dalyje teritorijos vykdoma logistikos, sandėliavimo veikla	Išvystomos nepanaudotos teritorijos, sukuriant reikiamą inžinerinę bei susisiekimo infrastruktūrą.
6.	Aukštųjų Panerių teritorija	Aukštieji Paneriai	Teritorijoje įsikūrusios sandėliavimo – paslaugų įmonės	Skatinamas teritorijos sutvarkymas, esamos inžinerinės bei susisiekimo infrastruktūros gerinimas
7.	Kirtimų teritorija	Kirtimai	Teritorijoje įsikūrusios sandėliavimo – paslaugų įmonės	Skatinamas teritorijos sutvarkymas, esamos inžinerinės bei susisiekimo infrastruktūros gerinimas
8.	Gariūnų karjero teritorija	Gariūnai	Teritorijoje eksploatuojamas žvyro karjeras, dalis karjero teritorijų nenaudojama	Nenaudojamų karjerų teritorijų panaudojamas revitalizacijai, pritaikant pramonės ir paslaugų sektoriaus poreikiams. Iš viso potencialiai teritorija galėtų siekti apie 35 ha. Vienas iš siūlymų - energetikos klasterio šioje teritorijoje įkūrimas.
9.	Naujosios Vilnios teritorija Pramonės g.	Naujoji Vilnia	Numatytos teritorijos pramonės ir sandėliavimo veiklai vykdyti, teritorija tinkama didesniems sklypams formuoti, siekiant pritraukti dideles investicijas	Reikiamos inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros sukūrimas. Ūkio ministerija ir VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ siūlo šioje zonoje steigti pramonės parką.
III. Žinių ekonomikos branduolių / klasterių teritorijos				
1.	Gyvybės mokslų klasteris	Santariškės	Gyvybės mokslų klasterio plėtra nėra aiškiai apibrėžta	Kryptingai skatinti tolesnę Gyvybės mokslo klasterio plėtrą teritoriniu principu (Santariškėse), siekiant sinergijos su šioje teritorijose esančiu

⁸ 2018 m. balandžio 11 d. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimas Nr. 1-1477 „Dėl Vilniaus miesto inovacijų pramonės parko įsteigimo“.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	20	87	0

			teritoriniu principu	sveikatos paslaugų sektoriumi, reikiamos susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros sukūrimas, viešojo transporto aptarnavimo sistemos formavimas
2.	Fizikos mokslų klasteris	Saulėtekis, Dvarčionys, Vismaliukai	Fizikos mokslų klasterio plėtra nėra aiškiai apibrėžta teritoriniu principu	Kryptingai skatinti tolesnę Fizikos mokslo klasterio plėtrą teritoriniu principu (Saulėtekis), siekiant sinergijos su aukštojo mokslo įstaigomis. Paliekama galimybė Fizikos mokslų klasterį praplėsti, apjungiant Dvarčionis ir Vismaliukus. Reikiamos susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros sukūrimas, viešojo transporto aptarnavimo sistemos formavimas
3.	Finansų klasteris	Centras, Ozas	Finansų klasteris kryptingai plečiasi dvejose Vilniaus miesto zonose	Kryptingai skatinti tolesnę Finansų klasterio plėtrą teritoriniu principu (praplečiant iki Saltoniškių – Ukmergės g. pradžios), naujų užsienio investicijų pritraukimas, reikiamos susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros sukūrimas
4.	IT klasteris	Centras, Ozas, Žirmūnai, Antakalnis	Dėl vis didėjančios IT paslaugų svarbos, IT įmonės kuriasi daugelyje biurų patalpų teritorijų, nors išryškėja kelios dominuojančios zonos	Kryptingai skatinti tolesnį IT klasterio įmonių kūrimąsi bei sudaryti sąlygas startuolių kūrimuisi, nesiekiant aiškiai apibrėžti konkrečių teritorijų. Skatinti IT įmonių kūrimąsi revitalizacijos zonose (kaip <i>Vilnius Tech Park</i>). Reikiamos susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros sukūrimas
IV.	Galimos ministerijų ir Lietuvos banko iškėlimo teritorijos			
1.	Lietuvos banko patalpų iškėlimas iš Senamiesčio zonos	Žirmūnai	Lietuvos bankas yra priėmęs sprendimą dėl savo patalpų iškėlimo į Žirmūnus	2021 m. Lietuvos bankas numato išsikelti iš Senamiestyje esančių patalpų į renovuojamą ir plečiamą Lietuvos banko kompleksą Žirmūnuose
2.	Ministerijų ir kitų vyriausybės įstaigų iškėlimas iš Senamiesčio / Centro zonų	Galimos kelios teritorijos: 1) Teritorija prie Seimo rūmų; 2) Goštauto g. (Fizikos instituto vieta); 3) Vakarų centro zona prie Pilaitės pr.; 4) Šiaurės vakarų centro	Šiuo metu Vyriausybė nėra priėmusi konkretaus sprendimo dėl ministerijų ir kitų vyriausybės įstaigų iškėlimo	2017 m. pab. Vyriausybė inicijavo studijos rengimą dėl lėšų poreikio nustatymo, reikalingų dalies ministerijų ir vyriausybės įstaigų iškėlimą į naują vietą prie LR Seimo (I iškėlimo etapas).

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	21	87	0

		zona prie Ukmergės g. 5) Žirmūnai (šalia Vilniaus kultūros, pramogų ir sporto rūmų bei Tuskulėnų parko teritorijų)		
--	--	--	--	--

3.2.3. Plėtros prioritetai

3.2.3.1. Vilniaus miesto ekonominės aplinkos ir investicijų sprendinių plėtros iki 2030 m. prioritetai nustatyti remiantis poreikiu, būtinu tolesniam Vilniaus miesto augimui, modernizacijai, inovacijų plėtrai bei konkurencingumo didinimui.

3.2.3.2. Biurų patalpų plėtros prioritetai apima:

- teritorijas prie Konstitucijos pr.;
- teritorijas aplink Vilniaus vakarinio aplinkkelio bei Pilaitės pr. sankirtą;
- teritorijas aplink Ukmergės g., Vilniaus vakarinio aplinkkelio bei Mykolo Lietuvos g. sankirtą.

Pirmu atveju moderni ir naująjį Vilniaus miesto centrą reprezentuojanti A klasės biurų zona, dar neišnaudojusi visų plėtros galimybių (Šnipiškių kryptimi, Edukologinio universiteto kryptimi), o kitais dviem atvejais – biurų patalpų centrai, išsidėstę itin patogiose susisiekimo atžvilgiu vietovėse, su dideliu gyventojų skaičiumi.

3.2.3.3. Pramonės ir sandėliavimo teritorijų plėtros prioritetai – Kuprijoniškės, Naujoji Vilnia ir Lentvario zona. Tai santykinai nemažos ir toliau nuo gyvenamųjų rajonų esančios teritorijos, galinčios pritraukti modernias bei inovatyvias pramonės įmones. Tokių zonų Vilniuje šiuo metu labai trūksta.

3.2.3.4. Prioritetinei plėtrai priskiriami visi 4 žinių ekonomikos branduoliai bei technologiniai klasteriai. Šie klasteriai ilgainiui taps šalies bei regiono mastu inovacijų, žinių sklaidos bei didelės pridėtinės vertės sukūrimo centrais.

3.2.3.5. Siūloma naujo (technologijų) klasterio įsteigimo galimybė Gariūnuose, išeksplotavus naudingųjų iškasenų telkinį.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	22	87	0

3.3. Gamtinė aplinka

Ši BP keitimo tema nagrinėja miesto kraštovaizdžio, jo žaliųjų teritorijų tvarkymą. Ji plėtoja ir papildo, koreguoja ir detalizuoja BP 2007 m. temos „Gamtos vertybės, želdynai ir viešųjų erdvių sistema“ sprendinius.

Nors pastarąjį dešimtmetį, Vilniaus miestui augant, atsirado naujų iššūkių jo santykiuose su gamtine aplinka, du bendrieji žaliųjų teritorijų tvarkymo tikslai, nustatyti BP 2007 m., nesikeičia:

- užtikrinti darnią gamtinių ir technogeninių elementų Vilniuje sąveiką, formuojant, išsaugant ir tinkamai naudojant gamtinio karkaso teritorijas;
- gerinti gyvenamosios aplinkos kokybę, plėtojant hierarchinę želdynų sistemą.

Šios bendrojo plano temos uždaviniai 2030 m:

- išlaikyti subalansuotus Neries, Vilnios ir Vokės slėnių kraštovaizdžio erdvinius parametrus (reguliuojant užstatymo intensyvumą, stiprinant gamtinį įvaizdį);
- įtvirtinti tvarkymo ir apsaugos reglamentus, lokalizuotoms/patikslintoms gamtinio karkaso teritorijoms;
- formuoti miesto „žaliąją infrastruktūrą“, kaip įrankį jo ekologinio potencialo didinimui ir klimato kaitos pasekmių sušvelninimui;
- nustatant tvarkymo priemones, *miškus ir želdynus* vertinti kaip miesto žaliųjų plotų visumą;
- suteikti tvarkymo pirmenybę ypatingoms, BP apibūdintoms Saugomų teritorijų dalims;
- teritoriškai apibūdinti bioįvairovės apsaugos priemones;
- formuoti urbanistinėje struktūroje integralų želdynų tinklą ir urbanizuotų masių žaliąsias perskyras;
- įtvirtinti gyvenamųjų teritorijų ir miesto centrų želdynų reglamentus ir užtikrinti jų viešo naudojimo galimybes.

3.3.1. Gamtinis karkasas (GK)

Gamtinis karkasas (GK) – vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, įteisintas Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ir saugomų teritorijų įstatymuose. Jo paskirtis – užtikrinti ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų. Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymą bei veiklos jose apribojimus apibrėžia Gamtinio karkaso nuostatai (Žin., 2010-07-22, Nr. 87-4619).

Pagal svarbą gali būti skiriamas europinės, nacionalinės, regioninės ir vietinės reikšmės gamtinis karkasas, nustatomas teritorijų planavimo dokumentuose.

Bendroji Vilniaus miesto kraštovaizdžio politika, reguliuojanti sąveiką tarp pamatinių gamtiškųjų ir urbanizuotų jo elementų teisiškai grindžiama Gamtinio karkaso samprata.

3.3.1.1. GK teritorinės schemos tikslinimas

Lietuvoje Vilniaus miestas išsiskiria didžiausia kraštovaizdžio teritorinių vienetų (KTV) koncentracija ir įvairovė⁹, taigi – ir aukščiausiu kraštovaizdžio erdvinio raiškumo potencialu. Jų ekologinis jautrumas nustato ypatingas sąlygas GK tikslinimui. Tačiau pastarąjį dešimtmetį įteisintas formalus GK priskirtų teritorijų reguliavimas atskleidė bendras GK sampratos taikymo miestuose metodines spragas.

Vadovaujantis šio Bendrojo plano rengimo programa, buvo tikslinama BP 1998 m. parengta, o BP 2007 m. – pakartota Vilniaus miesto ir apylinkių Gamtinio karkaso schema. BP koncepcijos, kuriai 2017-11-27 pritarė Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius, aiškinamajame rašte apibūdintas GK teritorinio tikslinimo modelis. Šiuo modeliu buvo laisvai interpretuotas Gamtinio karkaso nuostatų¹⁰ turinys, GK formuojant kaip „žaliai-mėlynų“ teritorijų rinkmeną. Remtasi paprasta teisinio precedento logika: panaši Gamtinio karkaso interpretacija Aplinkos ministerijos institucijų pripažinta ir egzistuoja Kauno miesto BP 2013 m. sudėtyje.

⁹ Vilniaus miesto teritorijoje nustatyta virš 150 vietovaizdžio rango KTV.

¹⁰ žr.: *Gamtinio karkaso nuostatai* (Žin., 2010-07-22, Nr. 87-4619).

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	23	87	0

Sprendinių konkretizavimo stadijoje minėtas modelis buvo išplėtotas/detalizuotas, papildant ypatingais geomorfologiniais elementais.

Vis tiksliai, baigiamajame BP rengimo etape planavimo organizatoriaus iniciatyva GK lokalizacijos schema buvo pakoreguota, siekiant formalaus atitikimo Gamtinio karkaso nuostatų turiniui.

Žemiau pateikiamas pakoreguotos GK teritorinės schemos aprašymas.

GK teritorinė lokalizacija Bendrajame plane pateikta dviem brėžiniais:

- Gamtinio karkaso schema, M 1:50000;
- Geomorfologiniai gamtinio karkaso elementai, M 1:25000 (iš 2-jų dalių).

Pirmasis brėžinys pagal apibendrinimo laipsnį yra hibridinis. Jame *konceptualiai* pavaizduotos aukšto rango GK sudedamosios dalys (nacionalinė-regioninė-mikroregioninė), o *detaaliai* – žemesniojo rango (rajoninė-vietinė). Jis formaliai atitinka teisės akto – Gamtinio karkaso nuostatų turinį.

Antrasis brėžinys pagal apibendrinimo laipsnį – *detaalus*. Jame dideliu tikslumu pavaizduotiems *ypatingiems GK elementams* šiuo Bendroju planu suteikiami papildomi reglamentai.

Vilniaus miesto teritorijoje nustatytos/patikslintos skirtingo rango GK sudedamosios dalys. Lentelė 3.3-1 skirta ankstesniojo ir šio BP Gamtinio karkaso teritorijų plotų palyginimui. Plotų pokyčiai atsirado naujai lokalizuojant/tikslinant ir ranguojant GK sudedamąsias dalis.

3.3-1 lentelė. GK teritorijų plotai BP 2007 m. ir BP 2019 m.

BP 2007		BP 2019	
VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI	Plotas, ha	VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI	Plotas, ha
regioniniai	2812	regioniniai	6072
mikroregioniniai	6390	mikroregioniniai	6878
lokaliniai	1093	rajoniniai	1164
		vietiniai	2056
Iš viso: vid. stabilizavimo arealai	10295		16170
MIGRACIJOS KORIDORIAI	Plotas, ha	MIGRACIJOS KORIDORIAI	Plotas, ha
nacionaliniai	10261	nacionaliniai	4083
regioniniai	2447	regioniniai	1813
lokaliniai	2397	rajoniniai	1789
		vietiniai (sausaslėniai)	648
Iš viso: migracijos koridoriai	15105		8333
Iš viso: GK teritorijos	25400		24503
<i>t. tarpe: užstatytos GK teritorijos</i>	4803		2851

3.3.1.2. Pagrindinės Vilniaus GK tikslinimo metodinės gairės

Patikslintas ir detalizuotas GK pavidas tapo pragmatiškesnis, tačiau išsaugojo savo esminę struktūrą. Pasikeitė kai kurių, anksčiau GK priskirtų, teritorijų vertinimas, tikslinimo metu pakoreguota ir išplėsta *vietinio lygmens* GK elementinė sudėtis, todėl papildomai išskirtas aukštesnis – *rajoninis* GK teritorijų lygmuo.

Vilniuje ir jo aplinkoje GK sudėtį formuoja šie **svarbiausieji funkciniai-struktūriniai elementai** (sudedamosios dalys) (žr. brėž. *Gamtinio karkaso schema*):

- tarptautinės svarbos Baltijos ežerotojo kalvyno geoekologinė takoskyra (*prie vakarinės miesto ribos–Vilniaus ir Trakų r-no teritorijoje; nustatyta aukštesnio lygmens ir gretimų savivaldybių TPD*);
- nacionalinės svarbos Neries migracinis koridorius;
- regioninės svarbos Vokės migracinis koridorius;
- regioninės svarbos Vilnios migracinis koridorius;
- regioninės svarbos Bezdonių vidinio stabilizavimo arealas (*jo dalis miesto teritorijoje*);

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	24	87	0

- regioninės svarbos Neries ir Vilnios paslėnių erozinių kalvynų bei šlaitų vidinio stabilizavimo arealai:
 - Sapieginės (*Lyglaukių-Antakalnio-Sapieginės-Šveicarijos-Iškartų-Ančučių-Barsukynės*);
 - Ribiškių ir Pavilnių (*Naujininkų-Liepkalnio-Ribiškių-Pavilnio-Žaliakalnio*);
 - Karoliniškių (*Karoliniškių-Šeškinės*);
 - Panerių.
- regioninės svarbos Vokės senslėnio šlaitų vidinio stabilizavimo arealas.

Vilniaus mieste išskirti šie **mikroregioninės svarbos vidinio stabilizavimo arealai** (žr. brėž. *Gamtinio karkaso schema*):

- Pagubės-Žaliųjų ežerų-Ežerėlių;
- Bajorų-Visorių;
- Valakupių-Aukštagerio (Valakupių-Aukštagerio-Pylimėlių-Kairėnų);
- Belmonto (Lyglaukių-Gojaus-Belmonto);
- Vingio ir Taurakalnio;
- Lazdynėlių;
- Gudelių;
- Kriaučiūnų ir Platiniškių;
- Jočionių-Neravų;
- Gariūnų (Kadriškių-Gariūnų-A. Panerių-Raistelių-Kelmijos);
- Trakų Vokės (Trakų Vokės-Vaidegių-Dobrovolės);
- Pagirių.

3.3.1.2.1. Svarbiausių GK funkcinių-struktūrinių elementų lokalizavimas

Nacionalinės svarbos Neries migracinis koridorius, kuriam anksčiau buvo priskirtas visas fluvioglacialinis Neries klonis-slėnis bei paslėnių eroziniai kalvynai, apėmęs visą miesto centrą ir apie 2/3 jo vidurinės dalies ploto, dabar naujai įvertintas. Jį formuoja salpinė (0) ir I-III viršsalpinės slėnio terasos.

Šios keturios apatinės terasos aiškiai skiriasi nuo aukštesniųjų (IV-IX): jauniausios nuogulos, smulkesnė gruntų struktūra, nestabiliausios (ypač – 0-I), tamptai susijusios su hidrologiniais procesais Neries slėnyje (arčiau požeminio vandens upės maitinimo horizontų, jautresnės antropogeninei taršai). Šios terasos gali tapti pažeidžiamos ilgalaikiame klimato kaitos procese.

Tuo tarpu, aukštesnės slėnio terasos jautrios *tapterasinėse pakopose, šlaitų papėdėse*, kur atsiveria griovos/raguvos, drenuojasi požeminis vanduo. Minėtos pakopos (šlaitai) taip pat identifikuojamos kaip GK dalys (žr. skyr. 3.3.1.3. Geomorfologiniai GK elementai).

Regioninės svarbos Vokės ir Vilnios migraciniai koridoriai prilyginami šių upių kloniams-slėnims¹¹, Vokės slėnyje migracinį koridorių formuoja 0-VI terasos¹², Vilnios slėnyje – 0-IX. Šie koridoriai yra raiškios gamtinės dominantės periferinėse miesto dalyse ir jų urbanizavimo ribojimas pilnai atitinka GK formavimo tikslus.

Regioninės svarbos Neries ir Vilnios paslėnių erozinių kalvynų bei šlaitų vidinio stabilizavimo arealai, kitaip – *Vilniaus eroziniai kalvynai* pagal miesto geologinį-geomorfologinį rajonavimą kaip atskiras parajonis priskiriami *Ašmenos (P. Nalšios) senųjų moreninių aukštumų sričiai*. Jie susiformavo, kuomet senosios nuogulos buvo veikiamos intensyvios poledynmečio erozijos.

Tikslinant GK struktūrų lokalizaciją, buvo pakeista *ankstesnė nuostata*, priskirianti Vilniaus erozinius kalvynus *Neries migraciniam koridoriui*¹³. Be aukščiau minėtų genezės ir litologijos požymių vertintas ir šių darinių kompleksiskumas: juose vyksta tiek migracijos, tiek geosistemų vidinės stabilizacijos procesai. Eroziniuose

¹¹ Pagal Vilniaus miesto Geologinį-geomorfologinį rajonavimą m 1:50000, LGT, 2012, minėti kloniai-slėniai atitinka *mikrorajonų* rangą.

¹² Tuo tarpu, *Vokės senslėnio* VIII-IX terasos formuoja *mikroregiono svarbos Gariūnų vidinio stabilizavimo arealą*.

¹³ Tai – mastelio paradigma; *ankstesnė nuostata* priimtina smulkaus mastelio žemėlapiuose ir netinkama, atliekant detalesnę analizę masteliu, stambesniu, nei 1:25000.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	25	87

kalvynuose migracijos krypčių vektorius (atstojamoji) nesutampa su vyraujančia migracijos kryptimi upės slėnyje (sudaro su ja statų kampą). Pagaliau – kalvynai kaip autonominiai dariniai, objektai, kurių *plotis* žymiai didesnis už jų *ilgį* apskritai neatitinka žodžio „koridorius“ prasmės.

3.3.1.2.2. Rajoninės ir vietinės svarbos GK sudedamųjų dalių lokalizavimas

Kaip minėta skyr. 3.3.1.2, naujame GK modelyje išskirtas papildomas – *rajoninis GK teritorijų rangas* (lygmuo). Jis suteiktas daugumai anksčiau *lokaliniame* lygmenyje buvusių GK sudedamųjų dalių.

Rajoniniams vidinio stabilizavimo arealams priskiriamos didesnės želdynų FZ bei autonomiškos miškų ir miškingų teritorijų FZ, esančios urbanizuotose teritorijose.

Rajoniniams migracijos koridoriams priskiriamos upelių slėnių, dubaklonių dalys:

Riešės-Turniškių upelio, Sauso ež. intakų, Verkės-Jeruzalės tvenkinio; Cedrono, Antavilio-Balžio-Juodžio-Tapelių ež., Veržuvos, Dvarčionių dubaklonio-Dvarčios, Murlės-Nemėžos, Bevardžio deš. Rudaminos intako, Sudervės, Tarandės, Gelūžės ež. ir intakų bei kitos.

Naujajame GK modelyje identifikuotos žymiai smulkesnės nei anksčiau *vietinio (lokalinio) rango* GK sudedamosios dalys, matant didelę jų struktūrinę-tinklinę reikšmę urbanizuotose teritorijose.

Vietiniams vidinio stabilizavimo arealams (VSA) priskiriamos mažosios BP želdynų funkcinės zonos (FZ) ir mažieji geomorfologiniai GK elementai – (autonominiai) *šlaitai* bei *biogeninio reljefo zonos*¹⁴, esantys urbanizuotose/urbanizuojamose teritorijose. Tokie elementai, esantys aukštesniojo rango GK dalyse, kaip *vietiniai* VSA neidentifikuojami. Jų tvarkymo reglamentai pateikti skyr. 3.3.1.3.

Vietinių VSA teritorinė rinkmena turi būti nuolat papildoma suformuotais naujais *atskiraisiais želdynais*, nepatenkančiais į BP želdynų FZ.

Vietiniams migracijos koridoriams (MK) priskiriami geomorfologiniai elementai – *sausaslėniai*. Jų tvarkymo reglamentai pateikti skyr. 3.3.1.3.

3.3.1.3. Geomorfologiniai GK elementai ir jų tvarkymo reglamentai

BP 2007 m. teikti *Gamtinio karkaso ir urbanizuotų teritorijų sąveikos zonų reglamentai* „neveikė“, kadangi juose numatyti detalizuojantys specialieji planai nebuvo parengti.

BP 2019 m. papildomi tvarkymo reglamentai nustatomi *ypatingiems geomorfologiniams GK elementams*, kurie, kaip minėta ankstesniame skyriuje, laikomi savarankiškoms vietinio rango GK dalimis, arba įeina į aukštesnio rango GK struktūrų sudėtį:

- natūraliems ir mažai pakeistiems šlaitams, statesniems nei 10°¹⁵;
- salpoms ir I-moms viršsalpinėms terasoms;
- sausaslėniams;
- pelkinėms lygumoms (biogeninio reljefo zonomis);
- glaciokarstinėms dubėms¹⁶.

Aukščiau išvardintų geomorfologinių elementų duomenų bazė kaupiama ir nuolat tikslinama savivaldybės GIS. Šie dariniai sykiu su „žaliai-mėlynomis“ BP funkcinėmis zonomis kaip detalizuotas gamtinis miesto pagrindas pažymėti brėžinyje *Geomorfologiniai gamtinio karkaso elementai m 1:25000*.

¹⁴ Žr. skyr. 3.3.1.3 Geomorfologiniai GK elementai (...); minimi dariniai *kraštovaizdžio teritorinių vienetų* (KTV) taksonomijoje atitinka *apyrubės* apibrėžtį.

¹⁵ Šlaitų teritorijos suformuotos, panaudojant nuotolinio lazerinio skenavimo (LIDAR) duomenis masteliu 1:10000.

¹⁶ Salpų, I-III viršsalpinių terasų, sausaslėnių, biogeninio reljefo ir glaciokarstinių dubių zonos BP brėžinyje *Geomorfologiniai gamtinio karkaso elementai* pažymėtos pagal *Vilniaus geomorfologinio žemėlapi* m 1:15000 teminius-erdvinius duomenis. Žemėlapi autorė – dr. R. Guobytė; LGT, 2012. Šių duomenų tikslumas atitinka mastelį m 1:3000.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	26	87

Urbanizuotose teritorijose ypatingi geomorfologiniai GK elementai formuoja fragmentiško netolygaus „gamtinio tinklo“ pavidalus. Laikomasi nuostatos, kad jų užstatymas pažeistų bendrąsias miesto ekologinio kompensavimo funkcijas, mažintų atsparumą klimato kaitai, taigi **miesto lygmeniu darytų reikšmingą neigiamą fizinį poveikį.**

Žemiau pateikiami Geomorfologinių gamtinio karkaso elementų tvarkymo reglamentai.

Vilniaus kraštovaizdžio dominantė, jo gamtinės tapatybės pagrindas – Neries ir Vilnios upių terasiniai slėniai bei jų paslėniai – miškais apaugę šlaitai-eroziniai kalvynai. Erdvinę kraštovaizdžio kompoziciją papildo plataus Vokės upės senslėnio šlaitai. Diduma šių reljefo vertybių kaip ir raiškiausios miesto raguvos, atragiai, dubakloniai turi įvairių draustinių statusą ir/ar yra miškuose (kartais želdynuose).

Upių slėniuose labai svarbūs tarpterasiniai šlaitai-pakopos. Dalis jų tankiai užstatytose teritorijose – visiškai pakeisti (Taurakalnio šlaitinės juostos rytinė atkarpa palei Pylimo g-vę; Šiaurės miestelio ir Šnipiškių šlaitinės juostos dalis palei Minties ir Žalgirio g-ves).

Šlaitai nėra pastovūs, juose vyksta įvairūs geologiniai procesai: nuošliaužos, formuojasi raguvos, griovos. Dalis šių procesų yra sukelti žmogaus, dalis – natūralūs.

Šlaitų, nurodytų BP brėžinyje Geomorfologiniai gamtinio karkaso elementai, tvarkymo reikalavimai

Šlaitai - natūralios ir pusiau natūralios šlaitinės juostos, jų atkarpos, ar sudėtingos konfigūracijos paviršiai, kurių vidutinis nuolydis, matuojant nuo apatinės (papėdės) iki viršutinės briaunos – didesnis nei 10°, vidutinis aukštis – didesnis nei 6 m, o užimamas plotas (horizontalioje projekcijoje) – ne mažesnis nei 1 ha; taip pat – raguvų šlaitai, kurių didžiausias aukštis viršija 6 m, neribojant mažiausio aukščio, o nuolydžio ir ploto kriterijai – tokie patys, kaip aukščiau aprašytieji. Šiuo BP nustatomi BP brėžinyje *Geomorfologiniai gamtinio karkaso elementai* nurodytų šlaitų apsaugos ir tvarkymo reikalavimai:

- Šiuose šlaituose bei jų viršutinių ir apatinių paribių juostose koncentruojami atskirieji ir/ar priklausomieji želdynai;
- Neries ir Vilnios slėniuose, prie paslėnių šlaitų (PS) ir tarpterasinių šlaitų (TS), pažymėtų BP brėžinyje *Geomorfologiniai gamtinio karkaso elementai*, viršutinės briaunos, kur yra slėnių apžvalgos galimybė, tiesiami viešieji takai, įrengiamos regyklos. Vizualinės aukščiau minėtų šlaitų apsaugos tikslas – jų, kaip „žaliosios miesto karūnos“, reikšmės miestovaizdyje išsaugojimas;
- Numatant intervenciją į susiformavusį šlaitų paviršių, želdinių šalinimą, privaloma taikyti specialiąsias priešerozines priemones, pagrindžiant jų tinkamumą konkrečiu atveju;

Kol neparengti BP sprendinius konkretizuojantys vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai, statybai šlaituose ir jų prieigose, esančiuose urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose, taikomi šie apribojimai:

- Naujų pastatų statyba, išskyrus rekreacinių teritorijų aptarnavimui reikalingus pastatus, tokiuose šlaituose ir jų viršutinių ir apatinių paribių 25 m pločio juostose negalima;
- Pastatų aukštis ribojamas 50 m atstumu nuo šlaitų viršutinės ir apatinės briaunos. Šioje zonoje pastato aukštis negali viršyti pusės šlaito aukščio bei privalo būti mažesnis, nei pusė atstumo nuo pastato iki šlaito briaunos. Nustatant konkretų pastatų aukštį, turi būti remiamasi inžinerinių-geologinių, gamtinių, urbanistinių tyrimų išvadomis;
- Rekonstruojant pastatus šlaituose ir jų 25 metrų pločio paribių juostose užstatymas privalo neviršyti urbanistiniame kontekste būdingų aukščio, užstatymo tankio ir intensyvumo parametru, nedaryti neigiamo poveikio miestovaizdiui.

Rengiant BP sprendinius konkretizuojančius vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, šlaituose, esančiuose urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose bei jų prieigose, taikomi šie apribojimai:

- Šlaitų ir jų viršutinės bei apatinės briaunos ribos pagal šiame reglamente pateiktą apibūdinimą tikslinamos masteliu, ne smulkesniu nei 1:1000;
- Naujų pastatų statybą šlaituose ir jų 25 m pločio viršutinių ir apatinių paribių juostose galima numatyti tik jeigu sklype yra esamas užstatymas - jį griauant ar rekonstruojant. Paribių juostos plotį, išskyrus paslėnių šlaitus (PS) ir tarpterasinius šlaitus (TS), pažymėtus BP brėžinyje

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	27	87

Geomorfologiniai gamtinio karkaso elementai, galima siaurinti, išlaikant ne mažesnį nei 15 m plotį, jeigu tai pagrindžiama esama urbanistine situacija, inžinerinių-geologinių tyrimų išvadomis ir planuojamo užstatymo vizualinio poveikio miestovaizdžiui vertinimu;

- Užstatymo rodikliai (UI, UT, pastatų aukščio ir kiti) šlaituose ir jų 50 m pločio paribių zonose nustatomi pagrindžiant inžinerinių-geologinių tyrimų išvadomis, vizualinio poveikio miestovaizdžiui vertinimu. Šie rodikliai gali viršyti susiklosčiusio urbanistinio konteksto parametrus tik gavus teigiamą kolektyvinio ekspertinio vertinimo išvadą.

Upių salpos – labai nepastovūs dariniai, supilti iš upės sąnašų (smėlio, molio, dumblo), veikiami kintančios vandens tėkmės, kasmetinių ir sezoninių potvynių, ledonešio; platesnių salpų aukštesnės dalys apsemiamos kas keleri metai.

Salpinių terasų, nurodytų BP brėžinyje *Geomorfologiniai gamtinio karkaso elementai*, tvarkymo reikalavimai

Neurbanizuotose ir neurbanizuojamose teritorijose esančiose salpinėse terasose naujų pastatų statyba, išskyrus rekreacinių teritorijų aptarnavimui reikalingus pastatus, negalima. Čia galimos tik pakrančių tvarkymo priemonės, taikant bioinžinerinius metodus; galima įrengti pliažus, būtinuosius hidrotechninius statinius, prieplaukas.

Urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose esančiose salpinėse terasose laikomasi principinės nuostatos: gamtinių elementų – tiek, kiek galima, dirbtinių – tiek, kiek būtina:

- galima įrengti pliažus, būtinuosius hidrotechninius statinius, prieplaukas; įvertinus potvynių poveikį, įrengiami viešieji takai-jungtys. Galimas pakrantės tvirtinimas, išlaikant esamus lėkštus šlaitus, bioinžineriniams metodams teikiama pirmenybė. Reguluojamas savaiminis užžėlimas. Želdinimas – vietiniais potvynius pakenčiančiais augalais (karklais, meldais ir kt.);
- intensyviausio naudojimo potencialą turinčiose salpinių terasų atkarpose galimas „kietojo kranto“ krantinės įrengimas, nesiaurinant upės vagos, prieiga prie vandens įrengiama plačiomis pakopomis;
- naujų pastatų statyba galima tik parengus vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus, kurių apimtyje privalu atlikti hidrologinę ir potvynių rizikos ekspertizes. Užstatymo reglamentai nustatomi, užtikrinant vizualinę pakrančių miestovaizdžio apsaugą. Statytojas prisiima visą riziką dėl galimos žalos nuo potvynių /poplūdžių.

Didysis 1931 m. Neris potvynis, kuomet vandens lygis pakilo 8,25 m ir buvo apsemti Valakupių, Antakalnio, Katedros aikštės, Lukiškių, Žvėryno, Vingio bei kiti pakrančių plotai, esantys I-ose terasose, tokiu mastu daugiau nebeprisikartojo. Tačiau bent dalį tų plotų, tame tarpe Katedros aikštę dar skandino 1951 m., 1956 m. ir 1958 m. potvyniai. Manoma, kad 1973 m. užtvėnkus Nerį Vileikoje (Baltarusija), potvynių grėsmė sumažėjo.

Vis tik, ilgalaikiame klimato kaitos procese, pakilus vandens lygiui, I-ji terasa gali tapti pažeidžiama.

I-mų viršsalpinių terasų, nurodytų BP brėžinyje *Geomorfologiniai gamtinio karkaso elementai*, tvarkymo reikalavimai

Neurbanizuotose ir neurbanizuojamose teritorijose esančiose I-ose viršsalpinėse terasose naujų pastatų statyba, išskyrus rekreacinių teritorijų aptarnavimui reikalingus pastatus, negalima. Čia koncentruojami skirtingo naudojimo intensyvumo atskirieji želdynai, siekiama formuoti jų tinklinę struktūrą. Ten, kur yra naudojimo potencialas, įrengiami želdynai su intensyvia poilsio ir sporto infrastruktūra;

Urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose esančiose I-ose viršsalpinėse terasose pastatų statybos galimybės nustatomos rengiant vietovės lygmens TPD, kurių apimtyje būtina hidrogeologinė ekspertizė; užstatymo reglamentai nustatomi, užtikrinant vizualinę pakrančių miestovaizdžio apsaugą;

I-osiose terasose, *upių pakrantėse* įtvirtinamas viešojo naudojimo prioritetasis, skatinamas pėsčiųjų-dviratininkų takų įrengimas;

Dėl negiliai slūgsančio požeminio vandens horizonto gruntas I-ose terasose turi būti apsaugotas nuo antropogeninės taršos. Renkantis lietaus vandentvarkos būdą, ten, kur hidrogeologinės sąlygos leidžia ir žemės

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	28	87	0

paviršiaus plotas nėra priskiriamas „galimai teršiamoms teritorijoms“¹⁷ pirmenybė teikiama vandens sulaikymui apvalant ir infiltracijai į gruntą.

Sausaslėniai – senieji laikinų ledyno tirpsmo vandenų srautų išgraužti įvairaus gylio ir dydžio slėniai. Dalis jų poledynmečiu liko sausi, kitais – teka upelės. Sausaslėniais laikomos ir didelės, dažniausiai sausos raguvos, žyminčios tokių upelių pradžių.

Raiškiausi sausaslėniai su stačiais šlaitais, raguvos ir atragiai sudaro aukščiau minėtus erozinius kalvynus, turinčius geomorfologinių ar kraštovaizdžio draustinių statusą.

Urbanizuotoje miesto dalyje išliko gatvių koridorių ir užstatymo sutrauktų lėkštašlaičių sausaslėnių fragmentų. Savo buvusios pagrindinės – liūčių ir polaidžio vandens nutekimo ir sugerdinimo funkcijos ekosistemoje jie jau nebegali atlikti. Priemiestyje – pietinėje ir pietrytinėje dalyse – Daškūnuose, Popinėje, Nemėžyje ir Kalnėnuose dar išliko mažiau pakeistų sausaslėnių. Keliuose jų teka sureguliuotos upelės.

Sausaslėnių, nurodytų BP brėžiniuose Gamtinio karkaso schema ir Geomorfologiniai gamtinio karkaso elementai, tvarkymo reikalavimai

Sausaslėniams, kaip vietinės svarbos migraciniams koridoriams – GK sudedamosioms dalims – taikomi Gamtinio karkaso nuostatų reikalavimai;

Neužstatytose sausaslėnių dalyse urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose koncentruojami atskirieji ir priklausomieji želdynai;

Jeigu sausaslėnio dugnu teka upelis, neužstatomos juostos plotis turi būti ne mažesnis nei po 50 m nuo kranto linijos abipus upelio; rengiant bendrojo plano sprendinius detalizuojančius TPD ar kitus projektus, šioje juostoje numatoma atskirųjų želdynų ir/ar priklausomųjų želdynų teritorija, užtikrinant jos viešo naudojimo galimybes. Neužstatomos juostos plotis gali būti tikslinamas rengiant vietovės lygmens kompleksinio TPD, įvertinus gamtines-urbanistines sąlygas, tačiau bet koku atveju jos plotis negali būti mažesnis nei po 40 m nuo kranto linijos. Rekreacinei paskirčiai reikalingi pastatai ir statiniai vietovės lygmens TPD nurodytose vietose gali būti statomi ir arčiau kranto linijos;

Esant poreikiui ir tinkamoms hidrogeologinėms sąlygoms, užtikrinant apsaugą nuo taršos, sausaslėnių atkarpose koncentruojamos lietaus vandens kaupyklos ir infiltravimui į gruntą skirtos sistemos.

Pelkės – aplinkinių teritorijų ekologinis stabilizatorius, organinės anglies saugykla ir sorbentas sulaikantis taršą. Sukaupia patvarius organinius junginius ir sunkiuosius metalus, riboja taršos (dūmų, kietųjų dalelių, etc.) sklaidą oru; reguliuoja drėgmės apykaitą (švelnina ekstremalius klimato pokyčius), yra itin svarbios bioįvairovės apsaugai. Skiriamos trijų tipų pelkinės lygumos (biogeninis reljefas): aukštapelkės, žemapelkės ir tarpinio tipo pelkės.

Vilniaus mieste daug pelkių išlikę saugomose teritorijose, miškuose, daliai jų nustatytos želdynų funkcinės zonos. Urbanizuotose/urbanizuojamose teritorijose kaip vietinės svarbos vidinio stabilizavimo arealai identifikuotos pelkinės lygumos, bendrai apimančios apie 146 ha plotą.

Didžiausia Neries slėnyje biogeninio reljefo urbanizacija pastaruosius 5-is dešimtmečius vyko glaciokarstinių dubių juostoje Žirmūnuose-Šnipiškėse (nuo Cedrono žiočių iki Geležinio vilko g-vės tilto).

Pelkinių lygumų (biogeninio reljefo zonų)¹⁸, nurodytų BP brėžinyje Geomorfologiniai gamtinio karkaso elementai, tvarkymo reikalavimai

Neurbanizuotose ir neurbanizuojamose teritorijose siekiama išsaugoti esančių pelkinių lygumų ekosistemas, urbanizuotoje aplinkoje esančiose pelkinėse lygumose koncentruojami atskirieji ir priklausomieji želdynai;

Urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose ketinant užstatymo tikslu nusausti pelkines lygumas, rengiami vietovės lygmens TPD, tikslinant pelkinių lygumų ribas masteliu, ne smulkesniu nei 1:1000 ir atliekant pelkių ekosistemos ekspertizę/vertinimą.

¹⁷ pagal Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento, patvirtinto LR aplinkos ministro 2007-04-02 įsakymu Nr. D1-193, apibrėžtį

¹⁸ Pelkių apsaugą reguliuoja Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos LRV 1992-05-12 nutarimu Nr. 343.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	29	87

Glaciokarstinės dubės (nes „jdubo“) – smulkieji geomorfologiniai elementai, ledynų veiklos pėdsakai. Vilniuje išraiškiausia aukštesniosiose Neries terasėse nuo Turniškių per Žirmūnus-Šnipiškes iki Vingio parko nusitęsusi dubių-ežerėlių juosta. Žirmūnų-Šnipiškių atkarpoje – urbanizacijos beveik visiškai transformuota.

Glaciokarstinių dubių, nurodytų BP brėžinyje *Geomorfologiniai gamtinio karkaso elementai*, tvarkymo reikalavimai

Glaciokarstinėse dubėse ir jų 25 m pločio paribių juostose pastatų statyba negalima;

Glaciokarstinių dubių paribių juostų plotis hidrogeologinių ekspertizių pagrindu gali būti tikslinamas rengiant vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus, analizės mastelis ne smulkesnis nei 1:1000;

Aplinkui išlikusius glaciokarstinių dubių ežerėlius formuojami atskirieji želdynai, sklypuose esančiose dubėse įrengiami priklausomieji želdynai;

Išlikusius dubių-ežerėlius (jų fragmentus) rekomenduojama renatūralizuoti (pavyzdys – 4-ių ežerėlių sutvarkymas vadinamajame „Ozo parke“); esant tinkamoms hidrogeologinėms sąlygoms, juose skatinamas lietaus vandens kaupyklų įrengimas, o sausose dubėse – kartu ir infiltracinių sistemų įrengimas.

3.3.1.4. Gamtinio karkaso stiprinimo priemonės

3.3.1.4.1. Gamtinio karkaso stiprinimas, tvarkant „žaliąsias jungtis“

Susisiekimo koridorių plėtra mieste atkreipia dėmesį į tinklą – „žaliojo“ ir urbanistinio sąveiką. Žaliąjį tinklą (Green network) formuoja tiek svarbiausi GK elementai, tiek žmogaus sukurti ar papildyti dariniai – urbanizuotų masyvų žaliosios jungtys-perskyros. Žaliąjį tinklą paprastai „perkloja“ urbanistinis ir jį „sutrauko“ į atskiras dalis. Žaliųjų jungčių-perskyrų fragmentacija sumenkina jų ekologinį ir rekreacinį-komunikacinį potencialą.

Tapusi įprasta pragmatiška kompensavimo priemonė – patiems susisiekimo koridoriams „perduoti“ dalį žaliojo tinklo ekologinių (kartais – ir rekreacinių) funkcijų.

Perskyros-jungties tarp priemiesčio – Augustų-Vanaginės miškų ir Karoliniškių erozinio kalvyno šlaitų tvarkymas (žr. brėž. *Gamtinio karkaso schema*)

Regeneruojant mažai fragmentuotą miškingų teritorijų ruožą tarp Augustų - Vanaginės miško ir Karoliniškių erozinio kalvyno, nusidriekusį per Visorių - Bajorų miškus, Cedrono aukštupio draustinį, Šeškinės ozą ir Šeškinės šlaitus, stiprinamas vientisumas, ekologinis bei rekreacinis - komunikacinis potencialas. Šio gamtinio koridoriaus sankirtose su susisiekimo koridoriais – Ateities gatve, Ozo gatve, būsima Šiaurine gatve ir Ukmergės gatve būtina numatyti žaliąsias jungtis užtikrinančias kompensacines priemones, analizuojant ir skirtingo lygio sankirtų tikslingumą;

Žaliosios jungties nuo Bajorų-Visorių miško (per Ukmergės g. ir Vakarinio aplinkkelio sankryžą ir Pavilionis) iki Sudervės upelio slėnio formavimo sąlygos (žr. brėž. *Gamtinio karkaso schema*)

- galimybių Vakarinio aplinkkelio-Ukmergės g. transporto mazgo sankirtai (skirtinguose lygiuose) su žaliaja jungtimi pagrindimas;
- galimybių Vakarinio aplinkkelio nuovažos, V. Smakausko g. ir Pavilionių g. sankirtoms su žaliaja jungtimi pagrindimas;
- suderinti veiksmai su Vilniaus rajono savivaldybe, lokalizuojant žaliosios jungties koridorių vietovės lygmens TPD.

Detaliau įvertinus faktines, urbanistinės plėtros paveiktas, teritorijų transformacijas, jau patvirtintų TPD sprendinius, prarastą gamtinį potencialą, jo padidinimo galimybes bei tikslingumą, sankirtų su susisiekimo koridoriais sąlygas, atsisakoma BP keitimo koncepcijoje siūlytos kurti būsimo Šiaurinės gatvės žaliosios jungties-perskyros: ji traktuojama kaip *žalioji jungtis susisiekimo koridoriuje*.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	30	87

BP brėžinyje *Gamtinio karkaso schema* nurodytos dviejų tipų *Struktūrinės žaliosios jungtys susisiekimo koridoriuose*¹⁹:

- *urbanizuotose gamtinio karkaso dalyse*, kuriose formuojama kompaktiška miesto struktūra, perimetrinis užstatymas, gamtinio karkaso funkcijos palaikomos susisiekimo koridoriuose įrengiant žaliąsias juostas – medžių alėjas, sujungiančias vietinius ir rajoninius želdynus;
- *urbanizuotose/urbanizuojamose miesto dalyse, ne gamtinio karkaso teritorijose*, susisiekimo koridorių apželdinimu formuojamas išplėstinis „žalioji tinklas“, jungiantis svarbius GK funkcinius-struktūrinius elementus.

BP nuostatos dėl *Struktūrinių žaliųjų jungčių susisiekimo koridoriuose tvarkymo*:

- atsižvelgiant į susisiekimo koridoriaus parametrus, juose numatomas didžiausias įmanomas *Priklausomųjų želdynų* plotas;
- minimalus priimtinas želdinimo būdas: medžių sodinimas, formuojant alėjas, šaligatviuose – izoliuotose laidžių dangų aikštelėse;
- visaapimantis priklausomųjų želdynų įrengimo būdas: medžių ir krūmų (krūmokšnių) išdėstymas, žaliosiose juostose (užstatymo, šaligatvio ir centrinėje skiriamosioje), formuojant želdinių masyvus bei įrengiant lietaus vandens kaupimo/sugerdinimo sistemas.

3.3.1.4.2 *Gamtinio karkaso stiprinimas, reguliuojant nelaidžių dangų (ND)*²⁰ plėtrą

Ekologinį miesto potencialą žymia dalimi lemia jo teritorijos paviršių laidumas, išreiškiantis ryšį tarp atmosferos kritulių ir požeminio vandens, palaikantis arba iškreipiantis visuotinį vandens apykaitos ciklą.

Klimato kaitos akivaizdoje Vilnius privalo neatidėliodamas diegti tvariosios vandentvarkos principus praktikoje. Įvertinus hidrogeologines sąlygas ir apsaugą nuo taršos, prioritetiniais laikomi paviršinių nuotekų sulaikymo ir infiltravimo metodai, o ne jų išleidimas į nuotakyną. Vadovaujamosi Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento (Žin. 2007, Nr. 42-1594) nuostatomis ir Vilniaus miesto Paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano (2014-12-03, Nr.1-2136) sprendiniais.

Nesiimant veiksmų, skaudžiausias pasekmes patiria jautriausios Gamtinio karkaso dalys.

Miesto fizinis kūnas funkcionuoja kaip hibridiška gamtinė-inžinerinė sistema. Liūčių vandenys, kaip taisyklė, požeminiais kolektoriais akimirksniu nutekinami iš milžiniškų urbanizuotų plotų (ne GK teritorijų) į žemiausioje gravigeninėje padėtyje esančias GK dalis - migracijos koridorių (slėnių, dubaklonių) apatines terasas, jas užtvindydami.

Todėl Gamtinio karkaso stiprinimas – nelaidžių dangų kompensavimas, turi apimti visas urbanizuotas / urbanizuojamas – o ne tik GK teritorijas.

- **Keičiant BP, siekiama reguliuoti miesto teritorijos paviršių laidumą, remiantis kiekybinių rodiklių sistema, taikant nelaidžių dangų (ND) kontrolės modelį.**

Jo pagrindas turėtų būti Nelaidžių dangų kontrolės metodika, kuri:

- pagrįstų ekologiškos lietaus vandentvarkos svarbą, galimybes ir sąlygas atskirose miesto teritorijose;
- patikslintų su nelaidžiomis dangomis susijusias sąvokas, leistų sistemškai įvertinti įvairių iš dalies nelaidžių dangų plotus;
- pateiktų lietaus vandens sulaikymo (t. tarpe – požeminio) apvalymo ir infiltravimo sprendimų taisyklės, skirtingomis sąlygomis taikomas žemės sklypuose;

¹⁹ Pagal *Želdynų įstatymo* ir poįstatyminių aktų apibrėžtis tokie žalieji plotai vadinami *Priklausomaisiais želdynais susisiekimo koridorių teritorijose*.

²⁰ *Nelaidžios dangos* – dirbtinės, nelaidžios vandeniui žemės paviršių dengiančios konstrukcijos (asfaltuotos ar grįstos gatvės, aikštės, aikštelės, šaligatviai, takai, pramonės bei susisiekimo infrastruktūros teritorijos; taip pat – pastatų ir statinių stogai). Natūralūs paviršiai ir sutankintos grunto dangos nelaikomos ND; kombinuotų dirbtinių-natūralių paviršių *nelaidžiomis dangomis* laikoma nelaidžioji procentinė jų ploto dalis.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	31	87	0

- nustatyti šių taisyklių taikymo ribas, sąlygas bei galimo kompensacinio mokesčio į specialų *ekologiškos vandentvarkos fondą* apskaičiavimo tvarką.

Kol tokia metodika neparengta, taikomas *preliminarus modelis*:

- teritoriniuose vienetuose – BP rajonų kvartaluose turi būti nuolat vykdoma ND pokyčių stebėseną; pagal preliminarią metodiką apskaičiuota esama (2017 m.) ND dalis (%) kvartaluose pavaizduota brėž. *Nelaidžios dangos*;
- žemės sklypams, kuriuose vykdant plėtrą, ND viršys 50% (40%) sklypo ploto (žr. Pagrindinio brėžinio reglamentų lentelę), nustatomos *privalomos kompensacinės priemonės*: lietaus vandens sulaikymas / infiltravimas (t. tarpe – požeminis), stogų apželdinimas;
- pabrėžiama kompensacinių priemonių ypatinga svarba kvartaluose, kuriuose ND dalis yra didesnė, nei 50% (žr. Brėž. *Nelaidžios dangos*).

3.3.2. Miškai ir miškingos teritorijos

Vilniaus miesto miškingumas (33,8 %) išlieka didesnis nei bendras Lietuvos teritorijos miškingumas (33,3%). Vienam miesto gyventojui tenka apie 240 kv.m miško.

Miškų išsidėstymas Vilniaus teritorijoje nulemtas tiek sudėtingų geomorfologinių sąlygų, tiek istoriškai susiklosčiusios žemėnaudos. Miškai, atlikdami ekologinės kompensacijos ir stabilizacijos funkcijas, yra vienas iš svarbių aplinkos kokybės veiksnių, kita vertus dideli jų plotai įpareigoja spręsti miesto struktūros – išsiplėtimo ir fragmentacijos – problemas.

Kaip taisyklė – geros biologinės būklės ir rūšinės sudėties miškai menkai pritaikyti miestiečių poilsio reikmėms. Dabartinis ekstensyvus Vilniaus miškų ūkio pobūdis atitinka ekonomines sąlygas – labai kuklų miškų priežiūros finansavimą²¹ ir jų pasiskirstymą tarp valdytojų (savivaldybės ir 3-jų miškų urėdijų²²).

- Bendrajame plane miškų masyvai ir juose įsiterpę *nedideli* ne miško paskirties žemės sklypai apibendrintai jungiami į miškų ir miškingų teritorijų funkcines zonas. Skirtinguose BP rajonuose apibendrinimo laipsnis nėra vienodas (...). Tuo tarpu mažiausi inventorizuoti miško sklypeliai (0.1 ~ 0,3 ha ploto) pabirę besiformuojančiose ir naujos plėtros teritorijose į minėtas funkcines zonas neišskirti. BP Pagrindiniame brėžinyje pažymėti visi *valstybinės reikšmės miškų kadastro* žemėlapyje esantys miško žemės plotai.
- Miškų ūkio žemės paskirties teritorijos keičiamame BP ypatingais atvejais priskiriamos *želdynų funkcinės zonos*, nustačius esamą ar numatomą didelį jų naudojimo intensyvumą, siejamą su įrangos laipsniu, priklausantį nuo gyventojų tankio gretimuose kvartaluose arba dėl didelės bendrosios jų *rekreacinės reikšmės* (t. tarpe– ir saugomose teritorijose). Esant tokiose teritorijose rekreacinių veiklų plėtojimo poreikiui, miškų žemės paskirtį jose siūloma keisti į kitą, nustatant atskirųjų želdynų žemės naudojimo būdą.
- Pagal kraštovaizdžio vertę, tinkamumą įvairiam poilsui bei saugomų teritorijų teikiamus apribojimus miškai ir miškingos teritorijos BP suskirstyti į keturias kategorijas (žr. brėž. *Miesto žaluma: želdynai, miškai, saugomos teritorijos*):
 - didelio rekreacinio potencialo, pritaikomi intensyviai naudojimui (miško parkai);
 - didelio rekreacinio potencialo, pritaikomi ekstensyviai naudojimui;
 - didelio rekreacinio potencialo, riboto pritaikymo poilsui (rezervatiniai, draustinių miškai);
 - vidutinio ir mažo rekreacinio potencialo.
- Didelis rekreacinis potencialas ir poreikis intensyviai naudoti nustatytas miškams ir miškingoms teritorijoms:

²¹ Savivaldybė savo valdomų 43% miesto miškų išlaikymui 2011-2015 m. skyrė 16,6-73,8 Eur / ha per metus; urėdijos per tą patį laikotarpį – *1,3-4,1 Eur / ha per metus*.

²² Nuo 2018 m. visos 42 Lietuvos MU (politiniu sprendimu) sujungtos kaip padaliniai vienoje VĮ *Valstybinių miškų urėdija*.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	32	87

- Pavilnių RP rekreacinėse zonose: Šveicarijoje, Sapieginėje, Lyglaukiuose, Leoniškėse, Pūčkoriuose, Tuputiškėse (Pavilnių RP tvarkymo plane jie apibūdinti kraštovaizdžio tvarkymo zonų reglamentais);
 - Verkių regioninio parko (RP) rekreacinėse zonose: Balsio ir Gulbino ežerų miško parkuose su plažais, Riešės paslėnio miško parke (Verkių RP tvarkymo plane jie apibūdinti kraštovaizdžio tvarkymo zonų reglamentais);
 - Valakupių miško parko dalyje tarp Valakupių, Lizdeikos, Vaidilutės, Svajonių, Meškeriotojų gatvių;
 - Bukčių miško PR dalyje – tarp Neries upės ir Bukčių g-vės.
- Keičiamame BP nustatomos šios ilgalaikės miškų tvarkymo gairės:
 - nustatant tvarkymo priemones, miškai vertinami kaip miesto žaliųjų plotų visuma;
 - galimai didinti priežiūros išteklius ir stiprinti du specifinius miško priežiūros režimus: *naudojimo poilsiu* ir *apsaugos* (rezervatiniuose, draustinių miškuose); šiuos režimus atitinka miškų ir miškingų teritorijų FZ suskirstymas Bendrajame plane: plotuose, priskirtuose 1 ir 2 kategorijai – (nevienodo masto) *poilsis*; 3-čiai kategorijai – *apsauga*.

3.3.3. Saugomos teritorijos

Valstybės (51,7 km²) ir Savivaldybės (17,55 km²) saugomos teritorijos (ST) sudaro daugiau nei 1/6 miesto ploto. Pavilnių ir Verkių regioninių parkų direkcija įrengia naudojimui pagrindines poilsio zonas, koordinuoja svarbesnių teritorijų priežiūrą, tačiau didžioji Vilniaus ST dalis (~50 km²) dalis tebėra *nominalios* – gamtosauginės ir vertybių eksponavimo programos jose nefinansuojamos. Kadangi apie 4/5 ST – apaugę miškais, šios teritorijos palaikomos tik kukliais miškų priežiūros ištekliais.

- **Keičiamo BP nuostatos dėl naujų ST steigimo:**
 - pripažįstant valstybės saugomo geomorfologinio gamtos paveldo objekto Šeškinės ozo reikšmingumą, įvertinant visuomenines bei institucines iniciatyvas, siūloma įsteigti *Valstybinį Šeškinės ozo kraštovaizdžio draustinį* (atlikus įvertinimą, kad toks saugomos teritorijos statuso pakeitimas iš esmės pagerins objekto apsaugos ir tvarkymo galimybes);
 - Vokės slėnio kraštovaizdžio draustinio specialiojo plano koncepcijos ir Verbių etnokultūros kraštovaizdžio draustinio specialiojo plano sprendiniai pripažįstami sąlygomis vietovės lygmens kompleksinio TPD; siūloma užbaigti Vokės kraštovaizdžio draustinio SP rengimą ir abiejų saugomų teritorijų steigimo procedūras arba pagrįsti draustinių steigimo netikslumą – jeigu apsaugos tikslų galima pasiekti kitais būdais.
- **Keičiamo BP nuostatos dėl ST teisės aktų parengimo ir įgyvendinimo:**
 - parengti savivaldybės draustinių bei gamtos paveldo objektų apsaugos, naudojimo ir tvarkymo reglamentus.
- **Keičiamo BP nuostatos dėl ST tvarkymo prioritetų:**
 - nustatant ir įtvirtinant gamtos vertybių apsaugos, eksponavimo bei naudojimo poilsiu teritorinius režimus; tvarkymo pirmenybę suteikti toms saugomoms teritorijoms, kurias supa didelio tankio gyvenamieji rajonai, taip pat svarbiausiose *gamtinėse poilsio erdvėse* bei *kultūrinių-poilsio funkcijų branduoliuose*: Šveicarijos– Sapiėgynės – Lyglaukių – Leoniškių – Tuputiškių miško parkuose; Vilnios slėnių dalyse Pūčkoriuose ir Kučkuriškėse, Liepkalnio kalne; Balsio ir Gulbino ežerų miško parkuose su plažais, Verkių miško parke.

Vilniaus mieste esančios saugomos teritorijos ir gamtos paveldo objektai išvardinti žemiau pateiktose 3.3-2 – 3.3-5 lentelėse.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	33	87

3.3-2 lentelė. Valstybiniai draustiniai ir valstybiniai parkai Vilniaus miesto savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Steigimo tikslas
1.	Verkių regioninis parkas	2693	išsaugoti Žaliųjų ežerų kraštovaizdį ir vertingus Verkių, Kalvarijų, Trinapolio apylinkių kultūrinius istorinius kompleksus
2.	Pavilnių regioninis parkas	2176	išsaugoti erozinių raguvynų bei Vilnios slėnio kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes
3.	Dvarčionių geomorfologinis draustinis	123	išsaugoti raiškų Dvarčionių dubaklonį
4.	Karoliniškių kraštovaizdžio draustinis	162	išsaugoti raiškius erozinius raguvynus Neries upės slėnyje su Plikakalnio atodanga, taip pat retas augalų rūšis
5.	Griovių geomorfologinis draustinis	575	išsaugoti Neries paslėnio erozinio kalvyno fragmentą su ryškiomis griovių tipo formomis (į Vilniaus miesto savivaldybės teritoriją patenka tik nedidelė šio draustinio dalis – 16,10 ha arba 2,8 %)

3.3-3 lentelė. Savivaldybės draustiniai Vilniaus miesto savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Steigimo tikslas
1.	Valakupių klonio geomorfologinis draustinis	91	išsaugoti unikalų tarpledynmečio Neries slėnio fragmentą.
2.	Aukštągario geomorfologinis draustinis	238	išsaugoti Medininkų moreninės aukštumos šiaurinio pakraščio įspūdingų parametrų fragmentą (ilgis ~ 3 km, plotis ~ 1 km, santykinis aukštis – 40 m) – elipsės formos erozinį palikuonį.
3.	Šeškinės šlaitų geomorfologinis draustinis	28	išsaugoti fluvio-glacialinių Neries slėnio šlaitų fragmentą
4.	Vokės senslėnio šlaitų geomorfologinis draustinis	215	išsaugoti Vokės fluvio-glacialinio senslėnio šlaitinę juostą (daugiau nei 3 km ilgio, 400-800 m pločio ir 25-35 m santykinio aukščio jos atkarpą)
5.	Veržuvos hirografinis draustinis	160	išsaugoti vieną iš nedaug belikusių, sąlyginai mažai transformuotų mažųjų tėkmių Vilniaus mieste
6.	Panerių erozinio kalvyno kraštovaizdžio draustinis	789	išsaugoti Neries paslėnio zonoje esantį erozinį kalvyną, gausias retųjų augalų (tamsialapio skiautalūpio, žaliosios plateivės, dirvinio česnako) augimvietes; kultūros ir istorijos objektus
7.	Tapelių kraštovaizdžio draustinis	107	išsaugoti Neries senslėnio lygumoje išsiskiriančią ežeringą Antavilių rinos dalį
8.	Cedrono aukštupio kraštovaizdžio draustinis	29	išsaugoti upelio aukštupio aplinką, upelio slėnį su šlaituose esančiomis pievomis ir pavieniais ąžuolais
9.	Vokės hidrografinis draustinis	76	išsaugoti natūralią ir vaizdingą Vokės žemupio slėnio atkarpą
10.	Naujojo Lentvario botaninis draustinis	185	išsaugoti plotą, pasižymintį ekotopų (miškų, pievų, pelkių) rūšių, įrašytų į Lietuvos raudonąją knygą, gausa bei bendrijų įvairovę (didžioji šio draustinio dalis išsidėsčiusi Trakų rajono savivaldybės teritorijoje, Vilniaus miesto savivaldybės ribose tėra tik 11,25 % (20,81 ha) šio draustinio ploto).

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	34	87	0

3.3-4 lentelė. Buveinių apsaugai svarbios teritorijos Vilniaus miesto savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Steigimo tikslas (oficialus saugomų teritorijų kadastro pavadinimas)	Pastabos
1.	Vilnios upė (LTVIN0024)	13,33	Baltijos lašiša ir paprastasis kūjagalvis	Teritorija patenka į Pavilnių regioninį parką (dalis rekreacinio ir ekologinės apsaugos prioriteto zonų)
2.	Ežerėlių kompleksas (LTVIN0011)	190,81	Skiauterėtasis tritonas, Šarvuotoji skėtė, Plikažiedis linlapis	Ribos sutampa su Verkių regioninio parko Ežerėlių geomorfologinio draustinio ribomis
3.	Kryžiuokų miškas (LTVIN0020)	172,44	9010, Vakarų taiga; 9020, Plačialapių ir mišrūs miškai; 9050, Žolių turtingi eglynai; 9180, Griovų ir šlaitų miškai	Teritorija patenka į Verkių regioninį parką (dalis parko rekreacinės zonos ir dalis parko Turniškių kraštovaizdžio draustinio).
4.	Neries upė (LTVIN0009)	2398,51	3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis, taip pat Baltijos lašiša, Kartuolė, Paprastasis kirtiklis, Paprastasis kūjagalvis, Pleištinė skėtė, Salatis, Ūdra, Upinė nėgė.	-
5.	Riešės upės slėnis (LTVIN0010)	36,87	Mažoji suktenė, Ovalioji geldutė, Pleištinė skėtė	Teritorija patenka į Verkių regioninį parką (dalis Riešės hidrografinio draustinio).
6.	Neries upės šlaitas ties Verkiais (LTVIN0012)	6,73	Europinis plačiausis ir Niūriaspalvis auksavabalis	Teritorija patenka į Verkių regioninį parką (dalis Verkių kraštovaizdžio architektūros draustinio)
7.	Žaliųjų ežerų apylinkės (LTVIN0008)	129,97	3140, Ežerai su menturdumblių bendrijomis; 9010, Vakarų taiga; 9020, Plačialapių ir mišrūs miškai; 9050, Žolių turtingi eglynai; 9180, Griovų ir šlaitų miškai; Plačialapė klumpaitė	Teritorija patenka į Verkių regioninį parką (dalis Žaliųjų ežerų kraštovaizdžio draustinio)
8.	Antakalnio bunkeriai (LTVIN0015)	0,83	Europinis plačiausis	-
9.	Aukštųjų Panerių geležinkelio tunelis (LTVIN0014)	2,45	Kūdrinis pelėausis	-
10.	Kaukysos upės slėnis	47,90	6210 Stepinės pievos, 6430 Eutrofiniai aukštieji žolynai, 6510, Šienaujamos mezofitų pievos, 9080 Pelkėti lapuočių miškai, 9180 Griovų ir šlaitų miškai, taip pat Didysis auksinukas ir Stačioji dirvuolė	Teritorija patenka į Pavilnių regioninį parką (dalis Ribiškių kraštovaizdžio draustinio).
11.	Vilnios šlaitai ties Pūčkoriais	15,13	6510, Šienaujamos mezofitų pievos, 9080 Pelkėti lapuočių miškai, 9180 Griovų ir šlaitų miškai, 91E0 Aliuviniai miškai, taip pat Didysis auksinukas, Stačioji dirvuolė ir Pleištinė skėtė	Teritorija patenka į Pavilnių regioninį parką (dalis Pūčkorių kraštovaizdžio draustinio ir Tuputiškių botaninio draustinio).

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	35	87	0

3.3-5 lentelė. Gamtos paveldo objektai Vilniaus miesto savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Pobūdis	Pastabos
Valstybės saugomi				
1.	Aukštųjų Panerių geležinkelio tunelis	2,45	zoologinis	
2.	Šeškinės ozas	7,39	geomorfologinis	
3.	Pučkorių atodanga		geologinis	
4.	Piliakalnio atodanga		geologinis	
Savivaldybės saugomi				
5.	Uosis Rožių alėjoje		botaninis	
6.	Keturliemenėdidžialapė liepa		botaninis	
7.	Šešiakamienė liepa Sėlių gatvėje		botaninis	
8.	Keturliemenis uosis;		botaninis	
9.	Mažalapė liepa Lazdynuose;		botaninis	
10.	Glaustašakis ąžuolas Sėlių gatvėje;		botaninis	
11.	S. Daukanto atminimo ąžuolas;		botaninis	
12.	Sapiegų parko liepa;		botaninis	
13.	Kaštonas Šiltadaržio gatvėje;		botaninis	
14.	Liepa M. Daukšos kieme;		botaninis	
15.	Sereikiškių parko devynkamienis gluosnis;		botaninis	
16.	Sereikiškių parko ąžuolas;		botaninis	
17.	Antakalnio parko kedrinė pušis;		botaninis	
18.	Žvėryno liepa;		botaninis	
19.	Pilių parko kanadinė tuopa;		botaninis	
20.	Uosis A. Mickevičiaus kieme;		botaninis	
21.	Žvėryno pušis;		botaninis	
22.	Kalnų parko pušis;		botaninis	
23.	Sereikiškių parko uosis;		botaninis	
24.	Augalų rūšių, įrašytų į Raudonąją knygą, augimvietė	3,4	Botaninių objektų teritorijos	
25.	Medžių grupė Sereikiškių parke	0,07	Botaninių objektų teritorijos	
26.	Medžių grupė Observatorijos kieme	0,06	Botaninių objektų teritorijos	
27.	Senmedžiai buvusios Medicinos kolegijos kieme	0,03	Botaninių objektų teritorijos	
28.	Medžių grupė Pilių parke	0,02	Botaninių objektų teritorijos	
29.	Aštuonių klevų ratas Vileišių sodyboje	0,007	Botaninių objektų teritorijos	
30.	Pilių parko liepų grupė	0,03		
31.	Keturių ąžuolų grupė Sereikiškių parke	0,01	Botaninių objektų teritorijos	
32.	Kaštonų ratas Pilių parke	0,16	Botaninių objektų teritorijos	
33.	Prezidentūros rūmų parko ąžuolai	0,07	Botaninių objektų teritorijos	
34.	Vingio parko liepų alėja	0,24	Botaninių objektų teritorijos	
35.	Juozo Leleikos miniatiūrinių spygliuočių dendrologinė kolekcija	0,1	Botaninių objektų teritorijos	
36.	Kardalpio garbenio augimvietė	8,54	Botaninių objektų teritorijos	
37.	Katedros aikštės paprastųjų klevų grupė	0,04	Botaninių objektų teritorijos	
38.	Katedros aikštės medžių grupė	0,02	Botaninių objektų teritorijos	
39.	Valakampių atodanga	0,02	Geologinis	
40.	Rokantiškių kalva	1,34	Geomorfologinis	
41.	Atragis Sudervėlės slėnyje	10,02	Geomorfologinis	
42.	Gariūnų sufozinis cirkas	1,38	Geomorfologinis	
43.	Vingio parko šaltinis	0,005	Hidrogeologinis	

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	36	87	0

3.3.4. Biojvairovės apsauga

Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių apsauga – viena svarbiausių Europos Sąjungos aplinkosauginės teisės įgyvendinimo užduočių. Lietuva – pirmoji Baltijos regiono valstybė, atlikusi Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių inventorizaciją. Surinkti duomenys atspindi šalies gamtos būklę ir (tikėtina) leis užtikrinti geresnę natūralių buveinių apsaugą.

Atliekant inventorizaciją Vilniaus mieste, aptikti 19 Europos Bendrijos svarbos buveinių tipai, kurie užima 4003 ha plotą (~10 % miesto teritorijos). Dauguma buveinių nustatytos saugomose teritorijose ir miškuose. Teisinis jų apsaugos statusas kol kas neįvertintas.

- **Keičiamo BP nuostatos dėl biojvairovės apsaugos priemonių:**
 - būtina parengti Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių (pažymėtų brėžinyje *Miesto žaluma (...)* m 1:25000) apsaugos/eksponavimo programą Vilniaus miesto teritorijoje;
 - kol tokia programa neparengta, buveinių apsaugos ir eksponavimo priemonės nustatomos želdynų tvarkybos projektuose, specialiuosiuose planuose – miesto vidinės miškotvarkos projektuose; buveinių apsaugos sąlygos turi būti įvertintos, planuojant ūkinę veiklą agrarinėse teritorijose.

3.3.5. Želdynų sistema

Nors Vilniaus miesto Bendrasis planas 2007 m. parengtas anksčiau nei įsigaliojo Želdynų įstatymas (Žin., 2007-07-19, Nr.80-3215), daugelio sąvokų turinys šiuose dokumentuose – labai panašus.

Formalus BP 2007 m. suplanuotas atskirųjų želdynų kiekis, lyginant su bendruoju normatyviniu, skiriamu 1-am miesto gyventojui²³ – daugiau nei ketvirtadaliu didesnis (~32 m² ir 25 m²). Tačiau didelė dalis to „kiekio“ taip ir netapo „įrengtais želdynais“. Turime pripažinti, kad gyvenamosios aplinkos kokybė susijusi su netolygiu želdynų išsidėstymu mieste, jų įrangos bei priežiūros stoka.

3.3.5.1 Želdynų klasifikavimas

Nevienareikšmės su želdynais susijusių sąvokų apibrėžtys skirtinguose teisės aktuose verčia atskirai išdėstyti keičiamame BP naudojamas jų interpretacijas.

Keičiamame BP pagal naudojimo intensyvumą, įrangos bei priežiūros principus išskiriamos dvi bendro naudojimo erdvių ir atskirųjų želdynų funkcinės zonos²⁴:

- intensyviai naudojami želdynai;
- ekstensyviai naudojami želdynai.
- Intensyviai naudojamų želdynų funkcinė zona pagal naudojimo paskirtį apima²⁵:
 - *atskiruosius rekreacinės paskirties želdynus*: parkus, skverus, želdynus (t.p. želdynus su pliažais), žaliąsias jungtis;
 - *atskiruosius mokslinės-kultūrinės ir memorialinės paskirties želdynus*: botanikos sodą, kapines;
 - *viešąsias erdves* – aikštes²⁶.
- Ekstensyviai naudojamų želdynų funkcinė zona pagal naudojimo paskirtį apima²⁷:
 - *atskiruosius apsauginės ir ekologinės paskirties želdynus*: želdynus, žaliąsias jungtis.

²³ žr.: Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normos (Žin., 2007-12-28, Nr.137-5624).

²⁴ Atitinka Teritorijų planavimo normų (TAR, 2014-01-08, Nr.91) apibrėžtį.

²⁵ Sujungiamos Želdynų įstatymo (Žin., 2007-07-19, Nr.80-3215) ir Teritorijų planavimo normų apibrėžtys.

²⁶ Į vieną funkcinę zoną sujungti **atskirieji želdynai** ir **aikštės** urbanistinėje struktūroje veikia kaip *viešosios erdvės*; želdinių (kaip esminio želdynų sudedamojo elemento) buvimas pageidaujamas net ir nedidelėse istorinių aikščių erdvėse.

²⁷ Sujungiamos Želdynų įstatymo (Žin., 2007-07-19, Nr.80-3215) ir Teritorijų planavimo normų apibrėžtys.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	37	87	0

Keičiamame BP atskirieji želdynai ir viešosios erdvės (aikštės) pagal rangą, svarbą miesto erdvinėje struktūroje ir rekreacinius poreikius skirstomi į²⁸:

- centrinius;
- rajoninius;
- vietinius.

Priklausomieji želdynai yra įvairių žemės naudojimo būdų žemės sklypų sudedamoji dalis. Jie nėra Bendrojo planavimo objektas ir reglamentuojami specialiaisiais normatyvais²⁹. Tačiau Bendrajame plane teikiamos nuostatos dėl viešajam naudojimui svarbių teritorijų priklausomųjų želdynų (žr. skyr. 3.3.5.4).

Valstybinių miškų plotai ir maži sklypai keičiamame BP ypatingais atvejais klasifikuojami kaip želdynų funkcinės zonos, nustačius esamą ar numatomą didelį jų naudojimo intensyvumą, siejamą su įrangos laipsniu, priklausantį nuo gyventojų tankio gretimuose kvartaluose arba dėl didelės bendrosios jų rekreacinės reikšmės, tame tarpe – ir saugomose teritorijose. Specialiaisiais planais – miškotvarkos projektais tokie miškai paprastai priskiriami IIB (rekreacinių miškų) pogrupiui – miesto miškams ar miško parkams. Dėl teisinio reguliavimo sudėtingumo bendruoju planu tokiems miškams nenustatomas žemės paskirties keitimo privalomumas, tačiau jų plotai įvertinami apsirūpinimo želdynais skaičiavimuose.

Vykdamas temos „Gamtinė aplinka“ uždavinius, atsižvelgiant į stambų (M 1:10000) sprendinių atvaizdavimo mastelį vietiniai želdynai pagal galimybes pažymėti ne tik urbanizuotose, bet ir naujai plėtojamose teritorijose. Kaip tik šiai želdynų hierarchinei grupei priskiriamų nedidelių (0,05-0,5 ha) želdynų sklypų, nuo 2008 m. prasidėjus jų formavimui, įteisinta daugiausiai (> 400 vnt.).

Visi miesto želdynai (želdynų funkcinės zonos) pažymėti Pagrindiniame brėžinyje ir aprašyti reglamentų lentelėje. BP brėžinyje Miesto žaluma: želdynai, miškai, saugomos teritorijos taip pat pažymėti visi miesto želdynai. Vietinių želdynų teritorijos šiame brėžinyje pažymėtos, tačiau nenumeruotos.

Centrinių ir Rajoninių (esamų bei planuojamų) želdynų sąrašas pateiktas **priede 4**. Vietiniai želdynai dėl didelės jų gausos šiame sąrašė neįvardijami.

3.3.5.2. Gyvenamųjų teritorijų ir miesto centrų želdynų reglamentavimas

- Atskirieji želdynai reglamentuojami / kontroliuojami keičiamame BP išskirtuose rajonuose.
- Nustatomi šie atskirųjų želdynų reglamentavimo kriterijai:
 - pasiekiamumo (atstumas nuo būsto iki želdyno);
 - apsirūpinimo (plotas, tenkantis 1-am gyventojui);
 - kūrimo-įrengimo-tvarkymo principų bei standartų.

3.3.5.2.1. Planuojant atskiruosius želdynus, būtina laikytis šių kriterijų, kurie papildo teisės aktuose nustatytas želdynų pasiekiamumo ir ploto (apsirūpinimo) normas:

- Miesto centrų funkcinėse zonose:
 - Artimiausio želdyno pasiekiamumas – ne toliau 200 m nuo būsto;
 - Želdynų plotas pasiekiamumo spinduliu ne mažesnis nei 2 kv.m/gyv. + darbuotojui;
- Didelio užstatymo intensyvumo gyvenamosiose zonose:
 - Artimiausio želdyno pasiekiamumas – ne toliau 200 m nuo būsto;
 - Želdynų plotas pasiekiamumo spinduliu ne mažesnis nei 3,5 kv.m/gyv.;
- Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamosiose zonose:
 - Artimiausio želdyno pasiekiamumas – ne toliau 300 m nuo būsto;

²⁸ žr. aukščiau esantį paaiškinimą.

²⁹ žr.: Priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašas (Žin., 2007-12-28, Nr.137-5624).

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	38	87

- Želdynų plotas pasiekiamumo spinduliu ne mažesnis nei 6 kv.m/gyv.;
- Ekstensyvaus ir mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosiose zonose:
 - želdyno pasiekiamumas – ne toliau 300 m nuo būsto;
 - želdyno plotas ne mažesnis nei 10 kv.m/gyv.;
- Miesto centrų ir gyvenamosiose zonose:
 - želdyno ne mažesnio nei 5 ha pasiekiamumas – ne toliau nei 800 m nuo būsto;
 - želdyno plotas ne mažesnis nei 8 kv.m/gyv.

Jeigu gyvenamosios teritorijos aplinkoje, reikiamo pasiekiamumo atstumu yra miškas ar miškinga teritorija, tai, skaičiuojant želdynų poreikį, jis traktuojamas kaip esama želdynų teritorija.

3.3.5.2.2. Miesto centrų ir gyvenamųjų teritorijų funkcinėse zonose, kuriose neužtikrinamos aukščiau nustatytos želdynų pasiekiamumo ir ploto normos, taikomos šios kompensavimo priemonės:

- rengiant vietovės lygmens TPD suplanuoti atskirųjų želdynų sklypą (-us), perduodant juos savivaldybei arba užtikrinant viešo naudojimo galimybes;
- tais atvejais, kai atskirųjų želdynų suplanuoti nėra galimybės, priklausomųjų želdynų norma (plotas) procentais nuo žemės sklypo ploto (Priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas LR Aplinkos ministro 2007-12-21 įsakymu Nr. D1-694) didinamas 10 procentinių punktų ir užtikrinama šių želdynų viešo naudojimo galimybė. Tokia galimybė neprivaloma ekstensyvaus užstatymo ir mažo užstatymo intensyvumo gyvenamųjų teritorijų funkcinėse zonose.

3.3.5.2.3. BP grafinė ir tekstinė Informacija, kuria privalu vadovautis, rengiant vietovės lygmens TPD:

- BP brėžinyje *Žaliųjų plotų pasiekiamumas* pažymėtos miesto centrų ir gyvenamosios zonos, neatitinkančios žaliųjų plotų pasiekiamumo kriterijų;
- 3.3-7 lentelėje *Apsirūpinimas žaliaisiais plotais BP rajonuose 2050 m.* pateikti žalieji plotai (kv. m) tenkantys 1-am gyventojui, gyventojų skaičių nustatant pagal didžiausią leistiną UI BP rajonų kvartaluose; 3.3-7 lentelė pateikta skyriaus 3.3. *Gamtinė aplinka* pabaigoje;
- BP brėžinyje *Žaliųjų plotų, ne mažesnių nei 5 ha pasiekiamumo ir apkrovos schema* pažymėtos miesto centrų ir gyvenamosios zonos, neatitinkančios žaliųjų plotų (>5 ha) pasiekiamumo kriterijų ir identifikuoti žalieji plotai, netenkinantys BP nustatytų apsirūpinimo kriterijų, gyventojų skaičių nustatant pagal didžiausią leistiną UI BP rajonų kvartaluose.

3.3.5.2.4. Želdynų kūrimo-įrengimo-tvarkymo principai bei standartai.

- **Vietiniai želdynai.**
 - *Vietiniai skverai, želdynai* – kvartalų grupei aptarnauti skirtos, kasdieniam ramiam ir aktyviam poilsiui įrengtos, saugios (tamsiuoju paros metu apšviestos) teritorijos su vaikų žaidimų aikštelėmis, treniruoklių aikštelėmis, senjorų zonomis; galimos išskirtinės – kultūrinės atminties paženkinimo funkcijos. Vietiniai skverai, želdynai įtraukiami į kvartalus aptarnaujantį pėsčiųjų-dviratininkų takų tinklą; juose siekiama išlaikyti laidžių dangų – vejų ir želdinių plotų – dominavimą; apželdinant, kaip taisyklė, kuriamos atsparios, mažai priežiūros reikalaujančios sumedėjusių ir daugiamečių žolinių augalų bendrijos; Naujos plėtros miesto teritorijoms nustatomas nemažesnis nei 1 ha vietinio želdyno dydis; susiformavusiose miesto dalyse želdynų formavimo praktika – kitokia: dauguma sklypų yra maži (0,05-0,5 ha).
 - *Vietinės jungtys* – nominali želdynų grupė (Brėž. *Miesto žaluma: želdynai, miškai, saugomos teritorijos*, neišskirta) atpažįstama pagal linijinį išžestą pavidalą (min. plotis ~ 15 m). Skirtos atlikti rekreacinio ir skirtingu mastu – ekologinio koridoriaus funkcijas kvartalų grupėje.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	39	87	0

Vietinės jungtys turi būti saugios, jų takai ir kita įranga – nepriekaištingai atitikti pėsčiųjų-dviratininkų judėjimo ir trumpalaikio (įvairaus) poilsio poreikius.

Parenkant įrangos priemones, ekologinė funkcija ypač stiprinama, kuomet *jungtys* apima mažųjų upelių, kitų vandens telkinių pakrantes; tokių jungčių rekreacinis potencialas didėja, didėjant greta esančių urbanizuotų / urbanizuojamų teritorijų gyventojų tankiui.

Kuomet jungtys sukurtos / kuriamos tarpkvartaliniais ir urbanizuotų kvartalų vidiniams „žaliesiems ryšiams“ organizuoti – dominuoja rekreacinė funkcija, kuri stiprinama želdyno įrangos priemonėmis; šiuo atveju ekologinė funkcija – papildanti.

Formuojamas kaip atskiras *želdynas-jungtis*, arba, kaip *vietinio želdyno* priklausinys – „atauga“ (tokių sudėtinių želdynų gausiu sovietiniuose *laisvo planavimo* rajonuose).

- **Rajoniniai želdynai.**

- *Rajoniniai parkai, skverai* – gamtiškai vertingos ir poilsiui pritaikytos teritorijos reikšmingos atskirų miesto dalių (sąlyginių rajonų) atžvilgiu, atliekančios svarbias ekologines, kartais – ir istorinės-kultūrinės atminties paženklavimo funkcijas; jos – tikslingai įrengtos ir saugios, skirtos plačiam lankytojų ratui, visoms amžiaus grupėms, tiek periodiškai, tiek kasdien naudoti, atskiriant ramius ir aktyvius įvairaus poilsio būdus. Papildoma funkcija (parkuose)– šunų vedžiojimo aikštelės. Pertvarkant, ar naujai įrengiant lietaus vandentvarkos sistemas, prioritetas teikiamas ekologiškos vandentvarkos modeliui (lietaus vandens sulaikymui ir infiltracijai).

Skiriasi rajoninių parkų, skverų tvarkymo / įrengimo principai: a) pagrindinėje miesto dalyje; b) periferinėse nemiškingose miesto dalyse; c) miškuose; d) saugomose teritorijose.

Rajoniniai parkai, skverai pagrindinėje miesto dalyje teritorijų *išskirtinė* įranga turi atitikti didelį jų naudojimo intensyvumą, įprasinti vietos istorinę-kultūrinę (kartais – gamtinę) atmintį. Šių parkų ir skverų įrengimo bei pertvarkymo projektai pasirenkami kraštovaizdžio architektūrinių konkursų būdu.

Rajoniniai parkai periferinėse nemiškingose miesto dalyse – kuklesnė ar minimali įranga derinama su numatomu teritorijų vidutiniu ar mažu naudojimo intensyvumu; kuriamos universalios atviros poilsio erdvės – mindomos vejės ir pievos, išdėstomos uždarytų medynų apsuptyje; atsižvelgiant į vietos gamtines sąlygas, dalis želdinių plotų, kaip taisyklė – pelkutės, šlapynės, išskiriami ir ženklinami, juose įtvirtinamas ekologinis prioritetas, bioįvairovės apsauga.

Rajoniniai parkai miškuose

Intensyviai urbanizuotų gyvenamųjų kvartalų apsuptyje esančiuose vadinamuosiuose *Pasakų, Jamonto, Lūžių, Fabijoniškių, Spalvotųjų šaltinių, Pilaitės (Sudervės slėnio) parkuose* siekiama stiprinti rekreacinę funkciją, išsaugant svarų jų ekologinį potencialą.

Rekreacinė tokių miškų infrastruktūra kuriama kaip uždarytų miško medynų ir atvirų erdvių – poilsio pievų-vejų mozaika, sujungta racionali hierarchiniu ryšių-takų tinklu. Didžioji atvirų erdvių dalis skiriama universaliam naudojimui (poilsiui), mažesnė – *programinėms* veikloms: įvairioms žaidimų ir treniruočių, sporto ir kt. aikštelėms.

Pirmiausiai tokių erdvių kūrimui panaudojamos pietinės-rytinės-vakarinės pamiškės, apsaugotos nuo triukšmo ir taršos, vėliau – įvertinus poreikį, poilsio erdvės atveriamos miško medynuose.

Numatant atvirų erdvių dydį, kiekį ir išsidėstymą, atsižvelgiama į šiuos faktorius: gyventojų skaičių ~800 m spinduliu aplink parką, geomorfologines sąlygas, miško medynų savybes, pakankamą (natūralų) žemės paviršiaus apšvietimą.

BP nuostatos dėl tokių miškų žemės paskirties keitimo aprašytos skyr. 3.3.5.1.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	40	87

Rajoniniai parkai Saugomose teritorijose

Rajoniniais vadinami šie parkai, Bendrajame plane pažymėti Pavilnių regioninio parko (RP) teritorijoje:

- Markučių dvaro sodybos;
- Gojaus;
- Kučkuriškių (ties buv. popieriaus fabriku).

Išvardintų *rajoninių parkų* tvarkymo ir panaudojimo poilsiui gairės apibrėžtos *kraštovaizdžio tvarkymo zonų reglamentais* Pavilnių RP tvarkymo plane – specialiojo planavimo dokumente.

BP patvirtinama šių teritorijų kaip aktyvaus ir ramaus poilsio zonų didelė svarba ir jų priklausomybė *miesto želdynų sistemai*. Kartu siūloma suteikti pirmenybę jų poilsio infrastruktūros plėtojimui, vertybių eksponavimo ir apsaugos priemonėms.

Didelę minėtų teritorijų dalį sudaro valstybinių miškų plotai. BP nuostatos dėl tokių miškų žemės paskirties keitimo aprašytos skyr. 3.3.5.1.

○ Rajoninės jungtys

Taip vadinamos Neries bei jos didžiųjų intakų – Vilnios ir Vokės – pakrantės, kartais ir platesnės jų slėnių atkarpos, esančios *nepagrindinėje miesto dalyje*. Taip pat – Nemėžos upės dešiniojo kranto sausaslėnio ruožas.

Minėtos vandens tėkmės kartu su jas įreminančiomis *Rajoninėmis jungtimis* – miesto periferijoje labai svarbūs gamtinės migracijos koridoriai, gamtinio karkaso sudedamosios dalys, palaikančios ekokompensacinės sistemos apykaitos funkcijas.

Vilnios, Vokės, Nemėžos *jungtys* kuriamos ir kaip urbanizuotų / urbanizuojamų masyvų *žaliosios perskyros*, kraštovaizdžio erdvinės struktūros privalomieji elementai.

Priklausomai nuo prognozuojamo rekreacinio-komunikacinio naudojimo apimčių, kai kurios rajoninių jungčių atkarpos priskirtos intensyviai arba ekstensyviai naudojamų želdynų FZ.

Bendrieji tvarkymo ir įrengimo principai, taikomi ir rajoninėms jungtims, aprašyti skyr. 3.3.1.3. (žr. skirsnius *Salpinių terasų tvarkymo reikalavimai, I-mų viršsalpinių terasų tvarkymo reikalavimai*).

● **Centriniai želdynai**

- Centriniai parkai ir botanikos sodas – miesto gamtinės, o dažniausiai – ir istorinės bei kultūrinės tapatybės branduoliai, pasižymintys savo išskirtine aura ir didžiuliu rekreaciniu potencialu. Visuose, išskyrus – Belmonto-Leoniškių parką, jau nusistovėjęs ypatingas naudojimo pobūdis. Pastarojo perspektyvos siejamos su žirginio sporto bei pramogų plėtojimu ir greta numatytu miesto kempingu, o naudojimas ir įrengimas apibūdinami Pavilnių RP kraštovaizdžio tvarkymo zonų reglamentais.

Tvarkant Pilių- Kalnų parką, vadovaujamosi Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato tvarkymo planu (planavimo schema).

Visuose *Centrinuose parkuose*, atsižvelgiant į jų naudojimo būdus, turi būti taikomi aukščiausi įrangos ir priežiūros standartai, pertvarkymo projektai pasirenkami kraštovaizdžio architektūrinių konkursų būdu.

Laikomasi nuostatos, kad šie parkai turi tenkinti tiek *ypatingus* – visų lankytojų, tiek *kasdienius* aplinkinių gyventojų poilsio poreikius.

- Centrinės jungtys

Taip vadinamos Neries ir Vilnios upių ir jų pakrančių atkarpos su santaka miesto centre. Tai „žaliai mėlynos“ miesto ašys, jo gamtinės, istorinės ir kultūrinės tapatybės simboliai. Ekologinės ir rekreacinės jų funkcijos laikomos lygiavertėmis. Čia taikomi aukščiausi įrangos ir priežiūros standartai, įrengimo ir pertvarkymo projektai pasirenkami kraštovaizdžio architektūrinių konkursų būdu.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	41	87	0

Bendrieji tvarkymo principai, taikomi ir centrinėms jungtims, aprašyti skyr. 3.3.1.3. (žr. skirsnius *Salpinių terasų tvarkymo reikalavimai, I-mų viršsalpinių terasų tvarkymo reikalavimai*).

3.3.5.3. Viešojo naudojimo atskirųjų želdynų plėtojimas

Apie penktadalyje visų BP 2007 m. želdynų funkciniai zoni priskirtų teritorijų atkurta privati žemės nuosavybė (daugiausiai – naujai plėtojamoose miesto plotuose). Taip įtvirtinamas prieštaravimas tarp atskirųjų želdynų viešojo naudojimo turinio³⁰ ir privačios jiems skirtų žemės sklypų nuosavybės.

- Savivaldybė parengia *viešojo naudojimo* atskirųjų želdynų kūrimo privačioje žemėje (BP želdynų FZ) tvarkos aprašą, nustatantį sąlygas žemės išpirkimui, ilgalaikiai nuomai, bendros veiklos sutartims ir pan. (prioritetinėse, neprioritetinėse naujos plėtros bei kitose teritorijose).
- **Prioritetinėse naujos plėtros teritorijose** savivaldybė pagal savo kompetenciją užtikrina viešųjų erdvių – atskirųjų želdynų kūrimą.
- **Neprioritetinėse naujos plėtros teritorijose** savivaldybė pagal savo kompetenciją kontroliuoja, kad privačiomis lėšomis BP kvartaluose būtų sukurti atskirieji želdynai, atitinkantys nustatytą jų poreikį. Esant galimybėms, savivaldybė ir šiose teritorijose savo resursais gali kurti naujus atskirusius želdynus – viešąsias erdves.
- Viešojo naudojimo *rekreacinės paskirties želdynai* gali būti kuriami tose BP *ekstensyviai naudojamų želdynų FZ* dalyse, kuriose rekreacinės veiklos plėtojimas yra suderinamas su vietovės ekologinėmis funkcijomis.

3.3.5.4. Priklausomųjų želdynų plėtojimas

- BP pripažįstama plėtojimo svarba ir viešojo lankymo galimybės išsaugojimas šių didžiausių *Specializuotų kompleksų zonų priklausomuose želdynuose*³¹:
 - Saulėtekio (VGTU) teritorijoje;
 - Santaros klinikų;
 - Tuskulėnų Rimties parko;
 - Sapiėgų (Startuolių parko);
 - Universitetinės Antakalnio ligoninės;
- Kaip *Centrinis miesto parkas* plėtojamas *Pramogų (Keturių tvenkinių parkas)*, kuris pagal savo teisinį statusą tėra *priklausomasis želdynas*.
- Siekiama apželdinti visų kategorijų susisiekimo koridorius ir kitas viešąsias erdves. Formuojant perimetrinį gatvių užstatymą (išskyrus senamiesčio teritoriją), gatvėse formuojamos želdinių alėjos.

3.3.5.5. Želdynų įrengimo prioritetai

- Įrengti *Centrinis miesto želdynus*:
 - Jungtis: Neries pakrantes – nuo Verkių iki Lazdynų tilto, Vilnios pakrantes – nuo Belmonto vandenvietės iki žiočių, vadovaujantis principine nuostata: *gamtinių elementų - tiek, kiek galima, dirbtinių - tiek, kiek būtina*;
 - Parkus – Kalnų ir Vingio.
- Įrengti *Rajoninius želdynus*:
 - urbanizuotose didelio gyventojų tankio teritorijose: Lūžių, Fabijoniškių, Jamonto parkus;
 - Savivaldybės palaikomose naujos plėtros gyvenamosiose teritorijose: dalį Pilaitės (Plytinės) ir dalį Nemėžos slėnio parkų (pagal BP 2007 m.).

³⁰ Teritorijų planavimo normos (TAR, 2014-01-08, Nr.91)

³¹ BP 2007 m. tos spec. kompleksų zonos vadintos *Teritorijomis visuomenės poreikiams (...) su dideliu želdinių kiekiu*.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	42	87	0

- Įrengti *Vietinius želdynus* (nuo planavimo pradžios į picesą įtraukiant bendruomenes):
 - urbanizuotose didelio gyventojų tankio ir probleminėse teritorijose, kuriose nustatytas želdynų (pasiekiamumo ir apsirūpinimo) trūkumas: Justiniškėse, Pašilaičiuose, Naujininkuose, Naujamiestyje, Žirmūnuose, Šnipiškėse, Vilkipėdėje, N. Vilnioje;
 - Savivaldybės palaikomose naujos plėtros gyvenamosiose teritorijose: Pilaitės ŠR dalyje, Pavilionyse – Bajoruose, Nemėžyje.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	43	87	0

3.3-7 lentelė. Apsirūpinimas žaliaisiais plotais³² BP rajonuose 2050³³ m.

BP rajono pavadinimas	BP rajono plotas, ha	Gyventojų skaičius rajone (maksimali talpa)	Intensyviai naudojamų želdynų plotas rajone (be kapinių, ha)	Kapinių plotas rajone, ha	Intensyviai naudojamų želdynų plotas, tenkantis 1-am gyventojui ³⁴ , kv.m/gyv.	Ekstensyviai naudojamų želdynų plotas rajone, ha	Ekstensyviai naudojamų želdynų plotas, tenkantis 1-am gyventojui, kv.m/gyv.	Miškų ir miškingų teritorijų plotas rajone, ha	Miškų ir miškingų teritorijų plotas, tenkantis 1-am gyventojui, kv.m/gyv.	Žalieji plotai, tenkantis tenkantis 1-am rajono gyventojui kv.m/gyv.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Afindevičiai	75.55	4445	8.55	0	19.2	9.15	20.6	6.45	14.5	54.3
Antakalnis	362.81	22390	32.09	0	14.3	0	0	95.65	42.7	57
Antaviliai	429.65	2658	5.17	13.69	19.4	0	0	326.97	1230.1	1249.5
Aukštagiris	451.77	2178	2.65	0	12.2	0.55	2.5	379.89	1744.2	1758.9
Aukštasis Pavilnys	364.05	14664	7.65	0.93	5.2	0	0	0	0	5.2
Aukštieji Karačiūnai	315.43	788	0	0	0	0	0	293.46	3724.1	3724.1
Aukštieji Paneriai	1228.07	2161	0	44.09	0	9.48	43,9	917.14	4244	4287.9
Aukštoji Veržuva	601.71	1950	0	0.56	0	2.55	13.1	549.51	2818	2831.1
Ažuolijai	265.23	74	0	0	0	35.16	4751.8	0	0	4751.8
Babiniai	58.08	2323	0	0	0	0	0	5.6	24.1	24.1
Bajorai	405.44	21816	11.49	0	5.3	0	0	114.18	52.3	57.6
Bališkės	214.58	7392	11.99	0	16.2	32.44	43.9	1.21	1.6	61.7
Balsiai	236.07	8170	14.88	0	18.2	0.51	0.6	21.84	26.7	45.5
Baltupiai	261.57	12644	104.03	0	82.3	0	0	0	0	82.3
Baniškės	254.19	2560	0	9.3	0	0	0	179.73	702.1	702.1
Belmontas	237.26	488	16.28	0	333.7	0	0	185.41	3799.4	4133.1
Bireliai	58.45	2408	0	0	0	2.93	12.2	0.41	1.7	13.9
Buivydiškės	197.88	8150	28.23	0	34.6	0	0	0	0	34.6
Burbiškės	286.86	12350	0.74	0	0.6	27.48	22.2	129.37	104.8	127.6
Centras	198.13	19009	23.06	0	12.1	0	0	0	0	12.1
Daniliškės	483.43	6856	2.46	0	3.6	6.05	8.8	11.58	16.9	29.3
Daškūnai	342.08	7708	2.68	0	3.5	26.83	34.8	19.5	25.3	63.6
Degeniai	390.31	2238	0	4.51	0	5.98	26.7	108.07	482.9	509.6
Didieji Gulbinai	299.14	20808	14.05	0.42	6.8	0	0	77.11	37.1	43.9
Didieji Pujotai	201.22	11104	12.47	0.34	11.2	0	0	46.16	41.6	52.8
Dobrovolė	442.95	87	0	0	0	6.19	711.5	75.62	8692.5	9404
Dvarčionys	326.63	8789	31.22	0	35.5	0	0	129.68	147.5	183
Egliškės	34.58	1373	1.92	0	13.9	1.25	9.1	0	0	23
Ežerėliai	609.81	220	0	0	0	0	0	585.94	26633.7	26633.7
Fabijoniškės	243.49	35050	22.5	0	6.4	0	0	0	0	6.4
Galgiai	80.65	3689	6.21	0	16.8	0	0	1.72	4.7	21.5

³² Žaliaisiais plotais vadinamos BP *intensyviai ir ekstensyviai naudojamų želdynų* bei *miškų ir miškingų teritorijų* Funkcinės zonos.

³³ Nurodytas terminas – sąlyginis. *Gyventojų skaičiaus rajone rodiklis* apskaičiuotas, įvertinus *didžiausią leistiną užstatymo intensyvumą* (UI) BP rajonų kvartaluose. Todėl jis tiesiog išreiškia *maksimalų teritorijos talpumą* pagal BP sprendinius.

³⁴ Kapinių plotai – neįskaičiuojami.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	44	87	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Gariūnai	267.18	105	3.35	0	319	3.74	356.5	103	9809.3	10484.8
Gelvadiškės	81.43	379	0	0	0	0	0	54.83	1446.8	1446.8
Gineitiškės	121.79	8015	8.73	0	10.9	0	0	0	0	10.9
Gojus	133.99	4827	9.51	10.24	19.7	4.73	9.8	33.55	69.5	99
Grigaičiai	43.09	1678	2.53	0.9	15.1	0	0	0	0	15.1
Grigiškės	127.72	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gudeliai	137.66	1625	0	0	0	4.79	29.5	97.66	601	630.5
Guobos	261.81	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gureliai	216.09	18263	0	0.72	0	26.8	14.7	0	0	14.7
Gvazdikai	117	932	2.47	0	26.5	0	0	88.54	950	976.5
Ivaniškės	92.35	2767	1.31	0	4.7	1.76	6.4	24.02	86.8	97.9
Jankiškės	152.59	16023	2.92	0	1.8	8.21	5.1	0	0	6.9
Jeruzalė	117.43	12147	16.68	0	13.7	0	0	11.73	9.7	23.4
Jočionys	512.76	755	0.66	0	8.8	3.22	42.6	190.97	2529.5	2580.9
Justiniškės	186.79	28267	17.26	0.86	6.1	0	0	0	0	6.1
Kadriškės	394.33	25	0	4.5	0	0	0	116.35	46538.4	46538.4
Kairėnai	288.63	2617	161.79	0	618.2	9.38	35.8	32.5	124.2	778.2
Kalnėnai	277.81	23056	13.57	0	5.9	1.03	0.4	0	0	6.3
Kalvarijos	128.16	945	5.97	0	63.1	0	0	71.38	755.3	818.4
Karklėnai	128.88	3402	12.72	0	37.4	3.1	9.1	0	0	46.5
Karoliniškės	369.45	32442	37.7	0	11.6	0	0	115.95	35.7	47.3
Kauno Vokė	125.25	3384	4.54	0.39	13.4	23.02	68	3.9	11.5	92.9
Kazbėjai	266.85	1045	6.75	0	64.6	10.31	98.7	5.17	49.5	212.8
Kelmija	745.31	2680	3.99	0.29	14.9	6.65	24.8	434.21	1620.2	1659.9
Kirtimai	380.2	6107	0	0	0	0	0	99.51	162.9	162.9
Krakiškės	103.69	2692	5.11	0	19	0	0	34.33	127.5	146.5
Krempliai	66.62	651	0	0	0	0	0	54.39	835.5	835.5
Kriaučiūnai	141.17	2752	0	0	0	46.8	170.1	0	0	170.1
Kryžiokai	254.37	7559	9.01	0	11.9	14.91	19.7	42.73	56.5	88.1
Kučkuriškės	361.17	3479	13.58	0.64	39	21.37	61.4	234.46	673.9	774.3
Kulokiškės	124	1874	0	0	0	66.87	356.8	0	0	356.8
Kuprijoniškės	331.5	366	1.07	0	29.3	5.78	158.1	0	0	187.4
Lazdynai	329.81	25974	72.84	0	28	1.67	0.6	56.08	21.6	50.2
Lazdynėliai	498.12	6753	2.04	0	3	15.87	23.2	292.39	433	459.5
Liepkalnis	85.94	2750	8.09	1.66	29.4	0	0	2.93	10.6	40
Liepynė	194.06	1920	0	0	0	0	0	112.16	584.1	584.1
Liudvinavas	306.64	1664	2.77	0.32	16.6	19.98	120.1	32	192.3	329
Lyglaukiai	167.68	1169	0	0	0	1.06	9.1	121.2	1036.8	1045.9
Mačiuliškės	151	1976	5.64	0	28.6	18.28	92.5	29.12	147.4	268.5
Markučiai	189.91	5783	20.6	0	35.6	9.54	16.5	53.69	92.8	144.9
Mažieji Gulbinai	317.29	19535	23.11	0	11.8	0.36	0.2	1.38	0.7	12.7
Mažieji Pujai	214.42	7305	17.3	3.03	23.7	5.11	7	12.76	17.5	48.2
Meiriškės	152.95	488	0	0	0	0	0	138.03	2828.4	2828.4
Mileišiškės	191.08	5549	1.74	0	3.1	0	0	59.72	107.6	110.7
Miškiniai	99.97	10464	1.63	0	1.6	3.91	3.7	10.82	10.3	15.6

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	45	87

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Naujamiestis	386.49	53429	39.09	0	7.3	0	0	0	0	7.3
Naujaneriai	187.57	5979	6.44	0	10.8	0.3	0.5	33.92	56.7	68
Naujininkai	262.79	28607	25.89	0	9.1	0	0	0	0	9.1
Naujoji Vilnia	442.33	32953	47.96	0.72	14.6	18.12	18.9	0	0	17.6
Nemėžis	147.01	9603	19.59	0	20.4	11.56	12.4	0	0	39.3
Neravai	201.31	595	0	1.35	0	3.12	52.4	169.63	2850.9	2903.3
Oro uostas	605.76	544	4.69	0	86.3	2.87	52.7	11.2	205.8	344.8
Ozas	157.06	8336	62.19	0	74.6	0	0	0	0	74.6
Ožkiniai	117.17	3728	13.89	0	37.3	0	0	1.72	4.6	41.9
Padekaniškės	98.52	2423	10.38	0	42.8	4.09	16.9	0	0	59.7
Pagiriai	307.91	7133	1.98	0	2.8	0	0	79.02	110.8	113.6
Pagubė	50.97	2222	0	0	0	0	0	0	0	0
Panerių Kalvos	487.62	502	1.21	0	24.1	0	0	447.8	8920.3	8944.4
Pašilaičiai	325.66	40172	36.53	0	9.1	0	0	0	0	9.1
Pavilionys	169.79	21470	8.19	0	3.8	0	0	0	0	3.8
Pietinės Rokantiškės	315.49	9969	42.13	0	42.3	12.41	12.5	0	0	54.8
Pilaitė	135.39	3819	52.56	0	137.6	0	0	22.07	57.8	195.4
Platiniškės	170.14	2507	1.14	0.98	4.5	29.68	118.4	0	0	122.9
Plytinė	199.08	9892	14.44	0.56	14.6	1.27	1.3	0	0	15.9
Popinė	338.86	7568	11.24	7.32	14.8	20.6	27.2	0	0	42
Pučkoriai	170.58	112	0	0	0	0	0	136.91	12224.5	12224.5
Pylimėliai	205.61	3919	0	0	0	0	0	141.93	362.1	362.1
Račkūnai	218.97	5162	0	0	0	6.36	12.3	0	0	12.3
Raisteliai	260.96	1209	0	12.05	0	0	0	217.66	1800.3	1800.3
Rasos	152.71	5046	30.56	0	60.6	14.63	29	2.18	4.3	93.9
Ribiškės	320.7	655	1.61	0	24.6	2.74	41.8	279.59	4268.6	4335
Riovonys	117.31	1116	2.01	0	18	3.65	32.7	74.9	671.2	721.9
Rukeliškės	88.79	600	1.6	0	26.6	10.48	174.7	50.62	843.7	1045
Sakališkės	151.63	2933	0	0	0	4.95	16.9	78.12	266.3	283.2
Salininkai	419.94	10217	18.13	0	17.7	2.03	2	103.44	101.2	120.9
Salos	154.48	7828	25.17	0	32.2	0	0	4.69	6	38.2
Salotė	81.2	14347	0.47	0	0.3	0	0	0	0	0.3
Saltoniškės	161.54	9918	10.94	4.19	11	0	0	47.63	48	59
Šaltūnai	88.48	4580	19.49	0	42.6	0	0	0	0	42.6
Santariškės	205.6	7422	4.36	0	5.9	6.22	8.4	40.69	54.8	69.1
Sapieginė	251.06	1455	20.21	0	138.9	0	0	192.34	1321.9	1460.8
Saulėtekis	156.8	2602	15.74	0	60.5	3.76	14.4	7.46	28.7	103.6
Senamiestis	440.68	33823	97.2	0	28.7	1.61	0.5	0	0	29.2
Šeškinė	172.62	29010	18.6	0	6.4	0	0	0	0	6.4
Šeškinės Kalnas	84.79	37	2.14	0	578.9	0	0	27.31	7380.9	7959.8
Šiaurės Miestelis	260.15	32276	36.7	0	11.4	0	0	0	0	11.4
Šiaurinės Rokantiškės	180.43	4178	11.7	39.85	28	0	0	30.44	72.9	100.9
Šiaur. Turnišės	103.14	611	2.31	0	37.8	0	0	76.14	1246.1	1283.9
Šilai	155.7	154	0	0	0	0	0	146.91	9539.7	9539.7

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	46	87

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Šilinė	310.87	6	0	0	0	0	0	158.82	264699.5	264699.5
Skersinė	141.5	2293	0	0	0	0	0	85.63	373.4	373.4
Smalinė	78.44	8573	13.76	0	16	0	0	0	0	16
Smėlynė	163.94	3125	1.38	0.26	4.4	0	0	60.32	193	197.4
Šnipiškės	113.01	14711	7.75	0	5.3	0	0	0	0	5.3
Soduliai	149.52	4324	4.46	0	10.3	12.46	28.8	0	0	39.1
Staviškės	119.32	1364	0	0	0	0	0	71.99	527.8	527.8
Strielčiukai	161.41	4828	12.93	0.32	26.8	0	0	31.44	65.1	91.9
Tapeliai	506.69	702	13.12	0	187	0	0	431.32	6144.2	6331.2
Tarandė	190.35	7460	7.39	0	9.9	0	0	0	0	9.9
Trakų Vokė	434.16	110072	62.11	5.19	56.4	28.64	26	18.5	16.8	99.2
Trinapolis	93.12	2868	7.84	0	27.3	0	0	40.49	141.2	168.5
Tuputiškės	92.65	776	0	0	0	0	0	55.18	711.1	711.1
Turniškės	79.72	821	0	0	0	26.06	317.4	24.3	296	613.4
Tuskulėnai	164	20855	16.79	0	8.1	0	0	0	0	8.1
Ustronė	42.05	1195	0	0	0	0	0	13.65	114.2	114.2
Užusienis	343.9	18374	13.37	0	7.3	0	0	79.57	43.3	50.6
Vaidegiai	363.64	3194	0	0	0	15.87	49.7	95.17	298	347.7
Vaidotai	714.17	12302	0.36	0	0.3	15.21	12.4	118.08	96	108.7
Vaidotų Terminalas	239.18	445	0	0	0	1.36	30.6	62.74	1409.9	1440.5
Valakupiai	551.75	4758	46.29	0	97.3	4.86	10.2	349.19	733.9	841.4
Vanaginė	56.99	1493	0	0	0	0	0	10.5	70.3	70.3
Varnė	117.35	11234	14.3	0	12.7	0.18	0.2	0	0	12.9
Verbos	308.65	5893	2.06	0.37	3.5	28.45	48.3	52.39	88.9	140.7
Verkiai	195.55	720	42.44	0	589.5	20.41	283.5	77.62	1078.1	1951.1
Verkių Riešė	148.23	2955	0	0	0	11.26	38.1	77.35	261.8	299.9
Vikingai	157.79	2715	0	49.47	0	3.92	14.4	0	0	14.4
Vilkpėdė	314.02	27974	20.1	0	7.2	2.41	0.9	8.87	3.2	11.3
Vingio Parkas	199.09	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viršuliškės	269.91	24116	38.18	22.38	15.8	0	0	2.46	1	16.8
Vismaliukai	130.81	1438	0	0	0	0	0	78.49	545.8	545.8
Visoriai	371.32	17844	68.51	0	38.4	0	0	76.21	42.7	81.1
Vyriai	430.3	827	0	0	0	0	0	358.31	4332.7	4332.7
Žaliakalnis	196.41	2681	22.05	0	82.2	0	0	123.66	461.3	543.5
Žalieji Ežerai	655.61	455	93.46	0	2054.1	2.22	48.9	431.4	9481.4	11584.4
Žemasis Pavilnys	194.69	1005	0	0.35	0	0	0	139.76	1390.7	1390.7
Žemieji Karačiūnai	145.66	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Žemieji Paneriai	311	19105	1.36	0	0.7	16.43	8.6	80.47	42.1	51.4
Žemoji Veržuva	491.27	2208	0	0	0	0	0	432.35	1958.1	1958.1
Žirmūnai	137.49	13902	16.14	0	11.6	0	0	9.52	6.9	18.5
Zujūnai	137.36	3917	38.04	0	97.1	0	0	0	0	97.1
Žvėrynas	192.64	18683	32.08	0	17.2	0	0	0	0	17.2
Žvirbliai	107.64	5374	4.7	0.1	8.7	11.26	20.9	0	0	29.6
Iš viso mieste:	40045.76	1247910	2176.75	242.85	17.4	864.57	6.9	13113.73	105.1	129.5

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	47	87

3.4. Nekilnojamas kultūros paveldas

3.4.1. Saugojimo koncepcija

Nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas laikomas integralia plėtros dalimi. Darnios plėtros koncepcija siekia išsaugoti vertingiausius, įrašytus į Nekilnojamųjų vertybių registrą, objektus, kompleksus ir vietas, jų autentiškumą bei vertingąsias savybes. Saugojimas neatsiejamas nuo šių objektų naudojimo įvairioms visuomenės reikmėms. Kultūrinis kraštovaizdis yra saugomas kaip pagrindinė Vilniaus miesto urbanistinio savitumo apraška.

Bendruoju planu įtvirtinamos nekilnojamojo kultūros paveldo saugojimo nuostatos:

Prioritetiniai Vilniaus miesto nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorinės apsaugos objektai yra: **Senamiestis** – pasaulio paveldo vietovė, istoriniai priemiesčiai, bažnyčių ir vienuolynų kompleksai, dvarų sodybos ir istoriniai želdynai, dominuojančio medžio architektūros paveldo teritorijos.

Bendruoju planu įtvirtinamos nekilnojamojo kultūros paveldo saugojimo nuostatos:

- Vilniaus miesto bendrojo plano iki 2015 metų kultūros paveldo dalies sprendinių tęstinumas, siekiant išsamesnio jų įgyvendinimo;
- kultūros ir gamtos paveldo apsaugos integralumo stiprinimas;
- svarbiausių objektų naudojimas viešajai paskirčiai bei kultūriniam turizmui, pirmenybę teikiant autentiškumui išsaugoti.

Savivaldybės teritorijos urbanistinės plėtros koncepcija atitinka integralios kultūros paveldo apsaugos sampratą ir sudaro prielaidas saugomo miesto istorinio centro istoriškai susiklosčiusiai daugiafunkcinei sanklodai stiprinti. Planuojamų naujų lokalių centrų plėtra atokiau nuo istorinio centro esančių svarbiausių saugomų miesto kultūros paveldo kompleksų ir vietovių (Lentvario ir Gulbinų kryptimis, Pilaitės zonoje, Pavilnyje) skatins Trakų Vokės, Verkių, Pilaitės dvarų sodybų atgaivinimą, išlaikant jų autonomiškumą. Lokalių miesto centrų kūrimas ir stiprinimas vidurinėje bei periferinėje miesto dalyse įgalins išsaugoti centrinės istorinės miesto dalies vertingąsias erdvės struktūros ypatybes ir visuomeninę reikšmę, efektyviau reguliuoti naujos statybos poveikį jos apžvalgos sąlygoms.

3.4.2. Tvarkybos ir naudojimo principai

Nekilnojamųjų kultūros vertybių reikšmingumą, kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingąsias savybes nustato ir jų teritorijų bei kultūros paveldo objektų apsaugos zonų ribas apibrėžia Departamento ir savivaldybių sudarytos nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos. Informacija apie objektų registravimą Kultūros vertybių registre, vertinimo tarybų aktai, jų papildymai ir kiti pokyčiai teikiama viešai <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search> tinklapyje.

Nekilnojamosios kultūros vertybės, jų teritorijos, apsaugos zonos tvarkomos ir veikla jose plėtojama pagal kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo, strateginio planavimo dokumentus, apsaugos reglamentus ir jais nustatomus paveldosaugos reikalavimus, parengtus vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Teritorijų planavimo įstatymo nuostatomis.

Apsaugos reglamentai ir tvarkymo planai rengiami skelbiamiems arba paskelbtiems saugoti kultūros pavieniams paveldo objektams, kompleksiniams objektams, vietovėms. Kultūros paveldo objektas saugomas kartu su jo užimama ir jam nustatyta teritorija. Ši teritorija nuo kultūros paveldo objekto neatsiejama.

Kultūros paveldo objektai, jų teritorijos ir apsaugos zonos tvarkomi ir veikla juose plėtojama pagal paveldosaugos reikalavimus, nustatomus kultūros paveldo objektų tipiniuose apsaugos reglamentuose, tvirtinamuose LR Vyriausybės, ir individualiuose apsaugos reglamentuose, parengtuose ir patvirtintuose kultūros ministro nustatyta tvarka.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	48	87

3.4.3. Vilniaus miesto savivaldybės teritorija

Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje yra 1071 pavieniai objektai (2019-04-18 duomenys). Jie tvarkomi išduodant laikinus apsaugos reglamentus, parengiant tipinius arba individualius reglamentus (žr. priedą 5, Lentelę 3.4-3).

Kultūros paveldo vietovės ir jų apsaugos zonos tvarkomos ir veikia juose plėtojama pagal nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus – tvarkymo planus. Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje yra 14 registruotų Nekilnojamųjų vertybių registre vietovių. Iš jų 4 paskelbtos saugomomis, 1 paminklas, 9 registruotos. 3 vietovių apsauga panaikinta. Viso yra 17 vietovių.

3.4-1 lentelė. Vietovių, esančių Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje, sąrašas, teritorijų apsaugos prioritetai ir priemonės

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Vietovės pavadinimas	Adresas	Registravimo registre data	Statusas	Kiti kodai	Teisinės apsaugos galiojimas	Tvarkymo plano rengimo sąlygos	Tvarkymo plano (TvP) privalomumas, rengimo stadija
1.	16077	Vilniaus miesto istorinė dalis, vad. Rasų kolonija	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	1993-05-21	Registrinis	UV62, UV70	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
2.	33652	Vilniaus miesto istorinė dalis, vad. Žvėrynu	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	1993-05-21	Inicijuotas skelbti Savivaldybės saugomu	UV70	galioja	-	Privaloma rengti TvP, planas parengtas, nepatvirtintas
3.	16076	Centrinės dalies teritorijos (Naujamiesčio, Žvėryno, Šnipiškių, Paupio ir Antakalnio urbanistinių struktūrų fragmentai)	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	1993-05-21	Kultūros paveldo objekto apsauga panaikinta		2017-07-25 panaikinta teisinė apsauga; Nr: KPD-RM-VT/50.6	-	-
4.	12599	Šnipiškių dalis, vad. Skansenu	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	1993-06-03	Savivaldybės saugomas	104, UV70	galioja	-	Privaloma rengti TvP, planas patvirtintas VMT 2009 m. birželio 17 d. sprendimu Nr. 1-1083
5.	16084	Vilniaus miesto istorinė dalis, vad. Antakalniu	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	1993-05-21	Registrinis	UV70	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
6.	25504	Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinė	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	2001-02-09	Valstybės saugomas	A1610 K	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	49	87	0

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Vietovės pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Statusas	Kiti kodai	Teisinės apsaugos galiojimas	Tvarkymo plano rengimo sąlygos	Tvarkymo plano (TvP) privalomumas, rengimo stadija
		vietovė							
7.	33512	Tuputiškių gyvenvietė	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	2009-12-07	Registrinis		galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
8.	30663	Vingio parkas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	2005-04-18	Valstybės saugomas	U53	galioja		Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
9.	16082	Visuomeninis centras	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Konstitucijos pr. 12, 14	1993-05-21	Kultūros paveldo objekto apsauga panaikinta	UV67	2012-04-02 panaikinta teisinė apsauga; Nr: 9-45-(2.1.57-MP4)	-	-
10.	33653	Vilniaus miesto istorinė dalis, vad. Naujamiesčiu	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	2010-04-21	Registrinis	101, UV70	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
11.	16083	Žirmūnai	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	1993-05-21	Kultūros paveldo objekto apsauga panaikinta	UV68	2012-04-02 panaikinta teisinė apsauga; Nr: 9-45-(2.1.57-MP4)	-	-
12.	16073	Vilniaus senamiestis	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	1993-05-21	Paminklas	U1P, UR1	galioja	-	Privaloma rengti TvP, Teritorijos ir apsaugos zonų planas patvirtintas 2010 metais *, 2012-06-29 LRKM raštu Nr. S2-1673 patvirtinta koncepcija, rengiami sprendiniai
13.	37976	Vilniaus miesto istorinės dalies, vadinamos Žvėrynu, pietvakarinė dalis	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	2014-09-29	Registrinis	UV70	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas

Teritorijų planavimo projekto žymuo VP16-23	Lapas	Lapų	Laida
	50	87	0

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Vietovės pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Statusas	Kiti kodai	Teisinės apsaugos galiojimas	Tvarkymo plano rengimo sąlygos	Tvarkymo plano (TvP) privalomumas, rengimo stadija
14.	16079	Vilniaus miesto dalis, vad. Lazdynais	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	1993-05-21	Registrinis	UV63	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
15.	16081	Studentų miestelio pastatai	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Saulėtekio al. 9, 11,	1993-05-21	Registrinis	UV66	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
16.	36119	Sereikiškių parkas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Maironio g.	2011-11-15	Registrinis		galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
17.	33608	Šnipiškių dalis, vad. Piromontu	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	1993-06-03	Savivaldybės saugomas	104, UV70	galioja	-	Privaloma rengti TvP, planas patvirtintas VMT 2009 m. birželio 17 d. sprendimu Nr. 1-1083

* Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010-10-18 įsakymas Nr. JV-512 „Dėl Vilniaus senamiesčio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre: 16073) teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano patvirtinimo“

Kompleksinių kultūros paveldo objektų apsauga reglamentuojama dvejopai tipiniais ir individualiais reglamentais arba tvarkymo planais.

Bendruoju atveju kompleksiniai kultūros paveldo objektai, jų teritorijos ir apsaugos zonos tvarkomi ir veikia juose plėtojama pagal paveldosaugos reikalavimus, nustatomus kultūros paveldo objektų tipiniuose apsaugos reglamentuose, tvirtinamuose LR Vyriausybės, ir individualiuose apsaugos reglamentuose, parengtuose ir patvirtintuose kultūros ministro nustatyta tvarka.

Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje yra registruota 224 kompleksiniai kultūros paveldo objektai (žr. priedą 5, Lentelę 3.4-4). Juos sudaro 1556 objektai (žr. priedą 5, Lentelę 3.4-5).

Tvarkymo planai kultūros ministro ir aplinkos ministro nustatyta tvarka gali būti rengiami ir kompleksiniams kultūros paveldo objektams. Kompleksinių kultūros paveldo objektų ir jų apsaugos zonų tvarkymo planai rengiami kompleksiniame kultūros paveldo objekte (toliau – objektas) ir (ar) jo apsaugos zonoje, sudarytame iš 5 ar daugiau kultūros paveldo objektų, užimančiame 2 ha arba didesnio ploto teritoriją, kurioje yra ne mažiau kaip 2 kiti pastatai, priklausantys ne vienam valdytojui, arba joje planuojama statyti naujus pastatus.

38 kompleksiniai kultūros paveldo objektai gali būti priskirti poįstatyminiam akte nustatytiems išimtims.

3.4-2 lentelė. Kompleksinių kultūros paveldo objektų, esančių Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje, sąrašas, teritorijų apsaugos prioritetai ir priemonės

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Komplekso Pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Statusas	Kiti kodai	Teisinės apsaugos galiojimas	Tvarkymo plano rengimo sąlygos	Tvarkymo plano (TvP) privalomumas, rengimo stadija
1.	30522	Kučkuriškių popieriaus	Vilniaus miesto sav.,	2005-04-18	Valstybės saugoma	G513K	galioja	-	Privaloma rengti TvP,

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	51	87 0

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Komplekso Pavadinimas	Adresas	Registravimo registre data	Statusas	Kiti kodai	Teisinės apsaugos galiojimas	Tvarkymo plano rengimo sąlygos	Tvarkymo plano (TvP) privalomumas, rengimo stadija
		fabriko pastatų kompleksas	Naujosios Vilnios sen., Vilniaus m., Užtvankos g. 1		s				rengimas nepradėtas
2.	766	Vilniaus Šventųjų Pranciškaus Asyžiečio, Bernardino Sieniečio bei Šv. Onos bažnyčių ir bernardinų vienuolyno statinių ansamblis	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Maironio g. 6, 8, 10	1992-04-29	Paminklas	G204KP, AtR61	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
3.	770	Vilniaus universiteto pastatų kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Universiteto g. 3	1992-04-29	Paminklas	G330K, AtR65	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
4.	39	Vilniaus miesto gynybinių įtvirtinimų liekanos	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	1992-03-22	Valstybės saugomas	G235K, AtR6	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
5.	903	Naujanerių (Viljanovos) dvaro sodybos fragmentai	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Naujanerių Sodų 1-oji g. 10, 12		Registrinis	901, 179/14	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
6.	16080	Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos rūmų, kitų statinių ir Nepriklausomybės aikštės kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Gedimino pr. 53	1993-05-21	Registrinis	UV65	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
7.	2801	Lietuvos radijo ir televizijos centro statinių kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Sausio 13-osios g. 10	1992-09-15	Registrinis	48, 413/68	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
8.	32426	Vilniaus	Vilniaus	2008-11-06	Registrinis		galioja	Skelbimo	Privaloma

Teritorijų planavimo projekto žymuo VP16-23	Lapas	Lapų	Laida
	52	87	0

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Komplekso Pavadinimas	Adresas	Registravimo registre data	Statusas	Kiti kodai	Teisinės apsaugos galiojimas	Tvarkymo plano rengimo sąlygos	Tvarkymo plano (TvP) privalomumas, rengimo stadija
		infekcinės ligoninės pastatų kompleksas	miesto sav., Vilniaus m., Birutės g. 1		s			saugomu inicijavimas	rengti TvP, rengimas nepradėtas
9.	36243	Vilniaus senųjų kapinių, vad. Antakalnio kapinėmis, kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Karių Kapų g.	2017-10-09	Registrinis		galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
10.	664	Vilniaus piliakalnis su papildiais ir gyvenvietė	Vilniaus miesto sav., Senamiesčio sen., Vilniaus m.,	1992-04-27	Paminklas	A1961K, AR2	galioja	-	
11.	1791	Vilniaus pilių teritorija su įtvirtinimais, pastatais ir jų liekanomis	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,		Registrinis	IR1	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, patvirtintas teritorijos ribų ir apsaugos zonų projektas*, trūksta tvarkymo plano
12.	642	Arkikatedros bazilikos, Žemutinės ir Aukštutinės pilių pastatų, jų liekanų ir kitų statinių kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Katedros a. 2, 3, 4	1992-04-27	Paminklas	G205KP, AtR13	galioja	-	
13.	15823	Kairėnų dvaro sodyba	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Kairėnų g.	2003-03-14	Valstybės saugomas	892, G349K, 413/826, AtV852	galioja	-	Tvarkymo planas patvirtintas 2008 m.**
14.	884	Antavilių dvaro sodybos fragmentai	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Antavilių g.	1992-05-01	Registrinis	882, 413/15	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
15.	31855	Lenkijos kariuomenės Vilniaus įgulos Šnipiškių amunicijos bunkerų kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Geležinio Vilko g.	2008-05-08	Registrinis		galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
16.	27071	Pučkorių palivarko sodyba	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	2003-12-31	Valstybės saugomas	G458K	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	53	87

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Komplekso Pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Statusas	Kiti kodai	Teisinės apsaugos galiojimas	Tvarkymo plano rengimo sąlygos	Tvarkymo plano (TvP) privalomumas, rengimo stadija
			Pūčkorių g.						nepradėtas
17.	10660	Vilniaus senųjų kapinių, vad. Bernardinų kapinėmis, kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Žvirgždyno g.	1993-02-03	Valstybės saugomas	L1668K, IV58	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
18.	761	Vilniaus misionierių vienuolyno statinių ansamblis	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Subačiaus g. 24, 26	1992-04-29	Valstybės saugomas	G360K, AtR56	galioja	-	Tvarkymo planas patvirtintas 2015 m.***
19.	33873	Jėzuitų vienuolyno ir kitų statinių kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., M. K. Čiurlionio g. 110	2010-09-08	Registrinis		galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
20.	762	Sapiegų rezidencijos, trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Antakalnio g.	1992-04-29	Valstybės saugomas	G246K, AtR57	galioja	-	Tvarkymo planas patvirtintas 2010 m.****
21.	4097	Vilniaus Kalvarių kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Kalvarių g. 327, 329	1992-11-09	Valstybės saugomas	G327K, 122	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
22.	1792	Žudynių vieta ir kapai	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Agrastų g.	1992-06-17	Paminklas	I120, IR2	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
23.	30383	Vilniaus senųjų kapinių, vad. Šv. apaštalų Petro ir Povilo, kitaip Saulės kapinėmis, kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Saulės g.	2005-04-18	Valstybės saugomas	L1667K	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
24.	10384	Vilniaus senųjų kapinių, vad. Rasų	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Rasų g.	1993-01-26	Valstybės saugomas	L1037K, IR51	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas

Teritorijų planavimo projekto žymuo VP16-23	Lapas	Lapų	Laida
	54	87	0

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Komplekso Pavadinimas	Adresas	Registravimo registre data	Statusas	Kiti kodai	Teisinės apsaugos galiojimas	Tvarkymo plano rengimo sąlygos	Tvarkymo plano (TvP) privalomumas, rengimo stadija
		kapinėmis, kompleksas							
25.	32118	Lenkijos kariuomenės Vilniaus įgulos Antakalnio amunicijos bunkerių kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Šilo g.	2008-06-11	Registrinis		galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
26.	681	Vilniaus bazilijonų vienuolyno statinių ansamblis	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Aušros Vartų g. 7, 7A	1992-04-28	Valstybės saugomas	G358K, AtR37	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
27.	751	Vilniaus reprezentacinis statinių kompleksas	Vilniaus miesto sav., Senamiesčio sen., Vilniaus m., S. Daukanto a. 3	2001-12-20	Paminklas	G277K, AtR45	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
28.	756	Verkių dvaro sodyba	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Žaliųjų Ežerų g.	1992-04-29	Paminklas	G230K, AtR50	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
29.	914	Pilaitės dvaro sodyba	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Piliakalnio g.	1992-05-04	Registrinis	907, 413/814	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
30.	923	Trakų Vokės dvaro sodyba	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Žalioji a. 2A	1992-05-04	Valstybės saugomas	917, G229K, 413/856, AtV805	galioja	-	Tvarkymo planas patvirtintas 2010 m.*****
31.	31673	Vilkpėdės ligoninės statinių kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Vilkpėdės g. 3	2008-01-07	Registrinis		galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
Kompleksiniai kultūros paveldo objektai, savo sandara artimi nustatytiems parametrams, reikalaujantiems tvarkymo plano rengimo:									
32.	33037	Pučkorių piliakalnis su gyvenvieta	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	2009-06-11	Registrinis		galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
33.	30972	Vilniaus psichiatrinės ligoninės	Vilniaus miesto sav., Antakalnio	2006-11-10	Registrinis		galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas

Teritorijų planavimo projekto žymuo VP16-23	Lapas	Lapų	Laida
	55	87	0

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Komplekso Pavadinimas	Adresas	Registravimo registre data	Statusas	Kiti kodai	Teisinės apsaugos galiojimas	Tvarkymo plano rengimo sąlygos	Tvarkymo plano (TvP) privalomumas, rengimo stadija
		statinių kompleksas	sen., Vilniaus m., Vasaros g. 5					s	nepradėtas
34.	26365	Lukiškių kalėjimo pastatų kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Lukiškių skg. 6	2002-03-22	Valstybės saugomas	G302K	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
35.	33766	Vilniaus Vingio kapinių kompleksas	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., M. K. Čiurlionio g.	2010-09-08	Registrinis		galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
36.	2932	Rokantiškių piliakalnis su gyvenvieta	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	1992-09-22	Valstybės saugomas	975, A10K, 413/62	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
37.	16000	Buv. dvaro rūmai ir parkas (Tuskulėnų buv. dvaro sodybos fragmentai)	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m., Žirmūnų g. 1F	1993-05-19	Registrinis	918, 413/66, AtV1030	galioja	Skelbimo saugomu inicijavimas	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas
38.	25504	Vilniaus senojo miesto vieta su priemiesčiais	Vilniaus miesto sav., Vilniaus m.,	2001-02-09	Valstybės saugomas	A1610K	galioja	-	Privaloma rengti TvP, rengimas nepradėtas

* Lietuvos Respublikos Seimas 2017 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr.XIII-977 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. balandžio 4 d. nutarimo Nr.XIII-273 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. balandžio 23 d. nutarimo Nr.IX-861 „Dėl Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato ribų nustatymo ir jo zonų ribų plano patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ pakeitimo“ patvirtino patikslintą Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato teritorijos ribų planą.

** 2008 m. rugsėjo 15 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas Nr. ĮV-446 „Dėl valstybės saugomo kultūros paveldo objekto – Kairėnų dvaro sodybos (G349K) – nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano (teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano bei paveldotvarkos projekto) patvirtinimo“.

*** 2015 m. rugpjūčio 31 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas Nr. ĮV-558 „Dėl Vienuolyno statinių ansamblio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 761) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano patvirtinimo“.

**** 2010 m. balandžio 19 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas Nr. ĮV-232 „Dėl Sapiėgų rezidencijos, trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 762) Vilniaus m. sav., Antakalnio g.; Smėlio g.; L. Sapiėgos g., nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano (teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano bei paveldotvarkos projekto) patvirtinimo“.

***** 2011 m. rugpjūčio 12 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas Nr. ĮV-536 „Dėl Trakų Vokės dvaro sodybos (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 923, buvęs kodas G229K), Vilniaus m. sav., Vilnius, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano (teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano bei paveldotvarkos projekto) patvirtinimo“.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	56	87

Dėl registrinių paveldo vietovių ir kompleksinių objektų skelbimo saugomais pagal reikšmingumo lygmenis apsisprendžia Vilniaus miesto savivaldybės administracija arba Lietuvos Respublikos Kultūros ministras.

Institucija (Vilniaus miesto savivaldybės administracija arba Lietuvos Respublikos kultūros ministras), skelbianti kultūros paveldo objektą ir teritoriją saugoma, įsakyme pasisako, ar saugomų objektų teritorijoms būtina nustatyti konservacinę žemės paskirtį.

Konservacinė (saugojimo) paskirtis – teisės aktų nustatyta tvarka įteisinta saugomo objekto, objekto teritorijos ar vietovės sklypų naudojimo paskirtis, kai naudojimo tikslas yra išsaugoti tokio sklypo ar daikto vertingąsias savybes, naudojant arba pritaikant naudoti juos pirminiu ar istoriškai susiklosčiusiu, jam artimu ar tikslingai parinktu būdu (paskirtimi), kuris užtikrintų tinkamą priežiūrą ir atskleistų vertingąsias savybes (NKPAĮ 2 straipsnis 9 punktą).

Kultūros paveldo objektams ir teritorijoms autentiškos paskirties ar tausojamo naudojimo režimą nustato institucija, paskelbusi objektą saugomu. Tokiems objektams konservacinė (saugojimo) paskirtis gali būti nustatoma ne kaip pagrindinė, o kaip papildoma (NKPAĮ 13 straipsnis 5 punktą).

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai rengiami pagal Kultūros ministerijos parengtas ir kultūros ministro ir aplinkos ministro patvirtintas šių dokumentų rengimo taisykles. Taisyklėse nurodomos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentais nustatomos teritorinės apsaugos priemonės, šių dokumentų organizavimo, rengimo, koregavimo, keitimo, derinimo, tikrinimo ir tvirtinimo tvarka.

3.4.4. Vilniaus centrinės dalies kultūros vertybių apsaugos teisinis reglamentavimas.

3.4.4.1. Vilniaus senamiesčio teritorija.

1994 m. Vilniaus istorinis centras, remiantis (ii) ir (iv) kriterijais, įrašytas į Pasaulio paveldo sąrašą (sąrašo Nr. 541).

Įrašant į UNESCO Pasaulio gamtos ir kultūros paveldo sąrašą pripažinta, kad Vilnius turi išskirtinę pasaulinę vertę istoriniu, meniniu, moksliniu, estetiniu, etnologiniu ir antropologiniu požiūriais, priklauso gyvų, besivystančių ir besikeičiančių istorinių miestų tipui ir atitinka UNESCO Pasaulio paveldo objektams nustatytus jų vertės kriterijus, nes yra:

- unikalus kultūros tradicijos ir civilizacijos paliudijimas;
- išskirtinis savo kultūros būdingos tradicinės gyvenvietės pavyzdys;
- vieta, fiziškai ir dvasiškai susijusi su išskirtinės visuotinės reikšmės įvykiais, gyvomis tradicijomis, idėjomis, tikėjimais, meno kūriniais.

Pasaulio paveldo komiteto tinklapyje apibūdinama, kad Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės politinis centras – Vilniaus senamiestis – nuo XIII a. iki XVIII a. pabaigos ypatingai įtakojo didelės Rytų Europos dalies kultūros ir architektūros raidą. Nors būta karinių įsiveržimų ir kai kurių sugriovimų, šis miestas išsaugojo įspūdingus gotikos, renesanso, baroko ir klasicizmo pastatų kompleksus, o taip pat – viduramžių laikų planinę struktūrą bei gamtinę aplinką. Vilniaus senamiestis 1998-05-19 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 612 „Dėl nekilnojamojo kultūros vertybių paskelbimo kultūros paminklais“ (Žin., 1998, Nr. 49-1342) paskelbtas kultūros paminklu (registro kodas U1P, sąrašo eil. Nr. 906). Vilniaus senamiestis 2005-04-29 Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu Nr. ĮV-90 „Dėl nekilnojamojo kultūros vertybių pripažinimo saugomomis“ (Žin., 2005, Nr. 58-2034) pripažintas valstybės saugomu.

Vilniaus Senamiesčio išskirtinė visuotinė vertė, vientisumas, autentiškumas, apsaugos ir valdymo reikalavimai nustatyti Vilniaus istorinio centro išskirtinės visuotinės vertės apraše (toliau tekste – VIC IVV), patvirtintame 2013 m. UNESCO pasaulio paveldo komiteto sprendimu Nr. 37 COM 8E 37-oje UNESCO Pasaulio paveldo komiteto sesijoje:

<https://unesco.mfa.lt/uploads/unesco/documents/Vilniaus%20centro%20retrospektyvinis%20vertes%20aprasas%20LT20170220.pdf>.

Bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo senamiesčio sprendiniai keičia Vilniaus miesto savivaldybės bendrojo plano iki 2015 metų (T00056038) sprendinius, integruojant galiojančių teritorijų planavimo dokumentų:

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	57	87	0

Vilniaus senamiesčio – kultūros paminklo – apsaugos specialiojo plano (T00055785 (000132001225), **Vilniaus pilių** valstybinio kultūrinio rezervato, **Vilniaus misionierių vienuolyno statinių ansamblio** (Unikalus kodas: 761) sprendinius.

BP Nekilnojamojo kultūros paveldo sprendiniai atitinka kitų patvirtintų teisės aktų: **Vilniaus senamiesčio regeneravimo projekto koncepcijos ir sklypų plano** (T00054564 (000132000001)), **Vilniaus senamiesčio detaliojo plano raidos programos papildymo** (Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2005-11-23 sprendimu Nr. 1-953), 2012-06-29 Kultūros ministerijos raštu Nr. S2-1673 „Dėl pritarimo Vilniaus senamiesčio paveldotvarkos projekto koncepcijai“ aprobuotos **Vilniaus senamiesčio specialiojo plano – tvarkymo plano koncepcijos nuostatas**.

Be to, BP Senamiestyje nustatyti reglamentai parengti integruojant galiojančių detaliųjų planų bei Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento nuostatas.

BP Senamiestyje nustatyti **reglamentai (priedas 2 ir schemos: Vilniaus senamiesčio (16073) teritorijos urbanistinių struktūrų prioritetinių tvarkymo reglamentų schema ir Vilniaus senamiesčio (16073) užstatymo morfotipų schema)** taikomi pakitusių, nesusiformavusių urbanistinių struktūrų bei nevertingų struktūrų teritorijoms. Kitoms (susiformavusioms nepakitusioms vertingoms) teritorijoms BP reglamentai taikomi tiek, kiek tai neprieštaruoja naujai parengto ir aprobuoto Vilniaus senamiesčio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano – tvarkymo plano sprendiniams.

Pagrindinis Vilniaus senamiesčio teritoriją ir jo vizualinės apsaugos pozonį reglamentuojantis individualus teisės aktas yra Vilniaus senamiesčio specialusis planas – tvarkymo planas (rengiamas).

3.4.4.2. Vilniaus senamiesčio jo vizualinio poveikio pozonis.

Bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo Senamiesčio vizualinio poveikio pozonio sprendiniai keičia Vilniaus miesto savivaldybės bendrojo plano iki 2015 metų (T00056038) sprendinius, integruojant **Aukštybinių pastatų išdėstymo** Vilniaus mieste teritorijoje tarp Geležinio Vilko g., Laisvės pr. ir Neries upės specialiojo plano (T00060546 (000132002627)), **Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos dalies - Šnipiškių** - nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano (T00059517 (000132002454)), **Sapiegų** rezidencijos, trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 762) Vilniaus m. sav., Antakalnio g.; Smėlio g.; L. Sapiegos g., nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano (teritorijos ir apsaugos zonos ribų plano bei paveldotvarkos projekto) sprendinius.

Vilniaus senamiesčio teritoriją ir jo vizualinės apsaugos pozonį reglamentuojantis teisės aktas yra Vilniaus senamiesčio specialusis planas – tvarkymo planas (rengiamas). BP sprendiniai numato visų į Vilniaus miesto teritoriją įeinančių saugomų vietovių specialiųjų planų rengimą (*lentelė 3.4.1.*). Iki jie bus patvirtinti, galioja aukščiau išvardinti teritorijų planavimo dokumentai, vietovių vertinimo tarybų aktai.

Senamiesčio apsaugos zonoje galioja - Kultūros vertybių apsaugos departamento prie LR Kultūros ministerijos 2005-04-19 įsakymu Nr. Į-167 „Dėl Pasaulinio paveldo objekto – kultūros paminklo U1P – Vilniaus istorinio centro apsaugos zonos laikinojo apsaugos reglamento patvirtinimo“ nustatytos specialiosios sąlygos. Šio dokumento nuostatos integruotos į BP sprendinius (priedas 2 ir Vilniaus senamiesčio (16073) vizualinės apsaugos pozonio (priemiesčių teritorijų) zonavimo ir reglamentų schema).

3.4.4.3. Papildomos apsaugos priemonės

Siekiant išsaugoti Vilniaus senamiestį - pasaulio paveldo objektą įrašytą į UNESCO sąrašą, nustatomi papildomi morfologinės kaitos Senamiestyje apribojimai (priedas 2 ir schemos: Vilniaus senamiesčio (16073) teritorijos urbanistinių struktūrų prioritetinių tvarkymo reglamentų schema ir Vilniaus senamiesčio (16073) užstatymo morfotipų schema), **diegiama naujai statomų ir rekonstruojamų pastatų poveikio vizualinių pasekmių kontrolė**.

Siekiant užtikrinti Vilniaus senamiesčio istoriškai susiformavusių panoramų ir siluetų, matomų iš Vilniaus senamiesčio gatvių ir aikščių, pagrindinių įvažiavimo į senamiestį traktų, taip pat iš senamiesčio apžiūros vietų pačiame senamiestyje bei jo apsuptyje, apsaugą nuo galimo neigiamo veiklos tose gretimose teritorijose poveikio, atliekama naujai statomų ir rekonstruojamų pastatų vizualinio poveikio Senamiesčiui analizė. Kai šie pastatai išsiskiria artimojoje aplinkoje aukščiu arba tūriu, analizė atliekama pateikiant vaizdus iš šių Senamiesčio apžvalgos kontrolinių taškų:

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	58	87

3.4.4.3.1. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų (KPD ir Vilniaus miesto) aktais (su vėlesniais pakeitimais) nustatyti **panoraminiai apžvalgos taškai** (priedas 2 ir schemas: Vilniaus senamiesčio (16073) teritorijos urbanistinių struktūrų prioritетinių tvarkymo reglamentų schema ir Vilniaus senamiesčio (16073) vizualinės apsaugos pozonio (priemiesčių teritorijų) zonavimo ir reglamentų schema):

1. Pilies (Gedimino) kalnas;
2. Trijų Kryžių kalnas;
3. Altarijos kalvyno PV kalva, vad. Altanos kalnu;
4. apžvalgos aikštelė Subačiaus gatvėje;
5. Subačiaus ir Maironio gatvių sankirta;
6. Šv. Jonų bažnyčios varpinė;
7. Šeškinės kalvų šlaitai;
8. Katedros aikštė;
9. Rotušės aikštė;
10. S. Daukanto aikštė.

Papildomi apžvalgos taškai:

1. šalia Lapų g. (ties Šv. Nikodemo kapinėmis);
2. aikštė šalia Vilniaus koncertų ir sporto rūmų;
3. Baltasis tiltas per Nerį;
4. Žirmūnų tiltas;
5. Prekybos centro VCUP terasa.

3.4.4.3.2. BP saugomų perspektyvų taškai.

Vietovių Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų aktais (su vėlesniais pakeitimais) fiksuoti vertingų perspektyvų taškai, iš kurių matomas vertingųjų savybių turintis gatvių ir (ar) aikščių ar užstatymo su gamtiniais elementais vaizdas. Šie vaizdai neturi keistis arba jų pokyčiai turi būti minimalūs, nepažeidžiant nustatytų vertingųjų savybių (perspektyvų taškai ir kryptys (priedas 2 ir schemas: Vilniaus senamiesčio (16073) teritorijos urbanistinių struktūrų prioritетinių tvarkymo reglamentų schema)).

3.4.5. Viešųjų erdvių tvarkymo darbų prioritetai

Viešųjų erdvių tvarkymo darbų prioritetus reglamentuoja priedas 2 ir schemas: Vilniaus senamiesčio (16073) teritorijos urbanistinių struktūrų prioritетinių tvarkymo reglamentų schema ir Vilniaus senamiesčio (16073) vizualinės apsaugos pozonio (priemiesčių teritorijų) zonavimo ir reglamentų schema.

Prioritetiniai istorinių viešųjų erdvių tvarkymo darbai– taikomieji tyrimai ir tvarkomieji paveldosaugos ir kraštotvarkos darbai, pritaikymas kultūriniam turizmui.

3.4.5.1. BP išskiriamos **nekilnojamo kultūros paveldo apsaugai vertingos atviros erdvės**.

Atviros erdvės sudaro: istorinės gatvės (formuojančios istorinius kvartalus, apribotus pastatų fasadais); aikštės; parkai, sodai; skverai.

3.4.5.1.1. **Istorinės gatvės** - iki II Pasaulinio karo susiformavęs istorinių gatvių tinklas.

3.4.5.1.2. **Istorinės aikštės:**

Senamiestyje: Katedros, Rotušės, S. Daukanto, V. Kudirkos, Užupio aikštė (Malūnų, Užupio ir Paupio gatvių sankirtoje), Užupio Turgaus aikštė (Polocko, Krivių ir Užupio gatvių sankirtoje), Malkų turgaus aikštė (Pylimo ir Naugarduko gatvių sankirtoje), Didžiosios gatvės aikštė, Aušros vartų aikštė, Totorių gatvės aikštė (Vilniaus jėzuitų noviciato pastatų ansamblis (kodas 1043), Totorių-Vilijos vartų pietinės gynybinės sienos dalies liekanos (kodas 25155), Radvilų aikštė (priešais Vilniaus Jonušo Radvilos rūmų pastatų kompleksą (kodas 752) Vilniaus gatvėje.

Naujamiestyje: Nepriklausomybės aikštė (Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos rūmų, kitų statinių ir Nepriklausomybės aikštės kompleksas (kodas 16080)), Lukiškių aikštė (kodas 10371).

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	59	87

3.4.5.1.3. Istoriniai parkai, sodai:

Senamiestyje: Misionierių sodas, Botanikos sodo teritorija, Bazilijonų sodas (Vilniaus bazilijonų vienuolyno statinių ansamblis (kodas 681)), Pacų sodas (prie Pacų rūmų (kodas 760)), Evangelikų sodas (Vilniaus evangelikų reformatų sinodo pastato, kitų objektų kompleksas (kodas 33214)),

Naujamiestyje: Santuokų rūmų parkas (buvęs Vilniaus evangelikų (liuteronų) senųjų kapinių kompleksas (kodas 12559)).

Trakų Vokėje: Trakų Vokės dvaro sodybos parkas.

Kairėnuose: Kairėnų botanikos sodas (Kairėnų buv. dvaro sodyba (kodas 15823)).

3.4.5.1.4. Istoriniai skverai:

Senamiestyje: Šv. Jurgio skveras (dabar V. Kudirkos a. tarp Gedimino pr. ir Vilniaus g.), Bonifratrų skveras (tarp L.Stuokos-Gucevičiaus ir Liejyklos gatvių); Karmelitų skveras (dalis Basųjų karmeličių valdos) tarp Karmelitų, Arklių ir Visų Šventųjų gatvių), Šv. Onos skveras (tarp Maironio ir Šv. Brunono Bonifaco gatvių), Slušų skveras (priešais Dominyko ir Konstancijos Slušų rūmų kompleksą (kodas 28024)), Šv. Nikodemo skveras (greta Šv. Nikodemo ir Šv. Juozapo bažnyčios pastato (kodas 27997) buv. kapinės), Šv. Kazimiero skveras (Šv. Kazimiero g. Jezuitų mokyklos stadionas), Išganytojo skveras (Vilniaus stačiatikių Dievo Motinos ėmimo į dangų soboras (kodas 1104), Šv. Kotrynos skveras (S. Moniuškos paminklas (kodas 7370)), Pranciškonų skveras (Vilniaus pranciškonų vienuolyno pastatų ansamblis (kodas 769), J. Montvilos paminklas (kodas 7535)), Šv. Baltramiejaus skveras.

Žvėryne: Šv. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčios (kodas 2659) skveras.

Naujamiestyje: P. Cvirkos skveras.

3.4.5.2. Kitų viešųjų erdvių tvarkymo darbų prioritetai - taikomieji tyrimai ir tvarkomieji statybos darbai.

Galimas naujųjų viešųjų erdvių įrengimas, rekonstravimas, aikščių rekonstravimas, sunaikintų elementų restauravimas, nepažeidžiant nustatytų vietovių vertingųjų savybių.

3.4.5.2.1. Istorinių kapinių tvarkymo darbų prioritetai - taikomieji tyrimai ir tvarkomieji paveldosaugos ir kraštotvarkos darbai.

3.4.5.2.2. Istorinės kapinės:

1. Vilniaus senųjų kapinių, vad. Rasų kapinės, kompleksas (kodas 10384);
2. Vilniaus senųjų kapinių, vad. Bernardinų kapinės, kompleksas (kodas 10660);
3. Vilniaus senųjų kapinių, vad. Šv. apaštalų Petro ir Povilo, kitaip Saulės kapinės, kompleksas (kodas 30383);
4. Vilniaus senųjų kapinių, vad. Antakalnio kapinės, kompleksas (kodas 36243);
5. Vilniaus žydų Šnipiškių senųjų kapinių vieta (kodas 31812);
6. Vilniaus evangelikų senųjų kapinių kompleksas (kodas 12559);
7. Vilniaus evangelikų reformatų sinodo pastato, kitų objektų kompleksas (kodas 33214);
8. Šv. Eufrosinijos Polockietės cerkvė ir (Šv. Eufrosinijos) Liepkalnio kapinės;
9. Vilniaus žydų senosios kapinės (kodas 12567);
10. Vilniaus Vingio kapinių kompleksas (kodas 33766).

3.4.5.3. Papildomai Senamiesčio vizualinės apsaugos pozonio apsaugai nustatomi šios teritorijos morfologinės kaitos ir pastatų aukščio apribojimai (priedas 2 ir Vilniaus senamiesčio (16073 vizualinės apsaugos pozonio (priemiesčių teritorijų) zonavimo ir reglamentų schema), reglamentuojama vertingų senamiesčio ir jo apsaugos zonos atvirų erdvių apsauga ir tvarkymo principai:

3.4.5.3.1. Saugomos visos iki II Pasaulinio karo susiformavusios gatvės ir jų fragmentai.

3.4.5.3.2. Atkuriami prarasti gatvės formavę pastatai statomi ant buvusių gatvių raudonųjų linijų, formuojant naujų statinių ugniasienes į greta esančius sklypus, blokuojant pastatus prie greta esančių pastatų ugniasienių.

3.4.5.3.3. Siekiant išlaikyti pastatų su karnizais, balkonais, erkeriais ir kt. gatvės išklotinėse statybos tradiciją, Vilniaus senamiesčio (16073) ir jo apsaugos zonos teritorijose balkonai, erkeriai, karnizai ir kiti išsikišę nuo fasado plokštumos iki 1,5 m konstrukcijų elementai į sklypo užstatymo zonas neįskaičiuojami.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	60	87	0

3.4.5.3.4. Senamiesčio viešosiose erdvėse - pirmiausia aikštėse, Pilies, Didžiojoje, Aušros Vartų gatvėse, prieš nekilnojamo kultūros paveldo objektų fasadus - palaiptams mažinamas automobilių parkavimo vietų skaičius.

3.4.5.3.5. Maironio gatvės atkarpoje nuo Aukštaičių g. iki Subačiaus g. mažinamas gatvės pralaidumas, ribojami automobilių srautai.

3.4.6. Kultūros paveldo naudojimo turizmui gairės.

Kultūriniam turizmui geriausiai pritaikytas Vilniaus senamiestis. Rengiant lankymo zonų projektus, tikslinami maršrutai, atrenkami lankytini paveldo objektai, numatomos priemonės, didinančios jų patrauklumą ir prieinamumą visuomenei. Paveldo objektai naudojami visuomenės kultūriniam, paveldosaugos švietimui ir miestiečių rekreacijai. Vilniaus miesto savivaldybė turi tapti miesto kultūrinio turizmo programos įgyvendinimo organizatore ir koordinatore.

Su Valstybės pagalba būtina plėtoti taikomuosius pastatų ir vietovių kompleksinius tyrimus (istorinius, archeologinius, architektūrinius, menotyrinius, polichrominius ir kt.), siekiant nustatyti objektų vertingąsias savybes. Būtina didinti tvarkomųjų paveldosaugos darbų apimtį, skatinti remonto, konservavimo ir restauravimo darbus ir gerinti šių darbų kokybę. Pastatus reikia pritaikyti dabarties poreikiams. Pastatų išorėje ir interjere reikia eksponuoti ankstesnių laikotarpių architektūrinės meninės vertės elementus. Būtina sukurti istorinių atvirų erdvių, aikščių, parkų, sodų, skverų tvarkymo (restauravimo) darbų vykdymo programą.

Būtina parengti ir įgyvendinti eismo reguliavimo Senamiestyje programą, kad būtų sprendžiamos turistinio transporto, autobusų ir kitų automobilių stovėjimo problemos. Siekiant atidengti vertingiausių pastatų fasadus pagrindiniame senamiesčio turizmo maršrute – Pilies, Didžioji, Aušros Vartų gatvėse palaiptams mažinamas automobilių parkavimo vietų skaičius, paliekant parkavimą žmonėms su negalia.

3.4.7. Apsaugos įgyvendinimo ir stebėsenos principai.

Urbanistikos paveldo kultūrinės vertės išsaugojimo nuostatos konkretizuojamos ir įgyvendinamos pagal šių teritorijų specialiuosius tvarkymo planus. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkymo ir naudojimo reikalavimai detalizuojami individualiais arba tipiniais apsaugos reglamentais, kurie turi būti parengti visoms nekilnojamosioms kultūros vertybėms. Būtina parengti visų Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje esančių nekilnojamųjų kultūros vertybių apskaitos dokumentus. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų vertės pokyčiams nustatyti reikalingi išsamūs moksliniai tyrimai, kokybiška monitoringo programa.

Bendrojo plano kultūros paveldo apsaugos sprendinių įgyvendinimo stebėseną turi būti vykdoma pagal periodiškumo ir detalumo reikalavimus, nustatytus pagal objektų tipologiją, jų būklę, teisinę priklausomybę. Stebėsenos rezultatai (stebėjimo ir fiksavimo duomenys, vertingąsias savybes naikinančių ar žalojančių poveikių vertinimas, apibendrinimas ir prognozavimas) turi būti teikiami už kultūros paveldo vertybių apsaugą ir teritorijų planavimą atsakingoms institucijoms. Turi būti vykdoma Vilniaus istorinio centro panoramų pokyčių ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektų kultūrinės vertės ir fizinės būklės pokyčių stebėseną.

Senamiesčio ir kitų nekilnojamojo kultūros paveldo vietovių apsaugos zonoje (vizualinio ir fizinio poveikio pozoniuose) saugomi tarpusavio vizualiniai ryšiai tarp atskirų saugomų teritorijų, vertingi panoraminiai vaizdai ir siluetai, ribojamas naujų statinių aukštis ir užstatymo tankis. Siekiant sumažinti poveikį miesto centrinės dalies istorinių erdvių struktūrai, numatoma, kad senamiesčio ir kitų nekilnojamojo kultūros paveldo vietovių apsaugos zonoje aukštybiniai pastatai (kurių aukštis 35 ir daugiau metrų) gali būti statomi tik vietose, kurios nustatytos bendrajame plane arba bendrajame plane nurodytose teritorijose, kuriose aukštybinių pastatų statybos galimybę nustatytų vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentas.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	61	87	0

3.5. Socialinė ir kultūros infrastruktūra

3.5.1. Vilnius – dinamiškas, modernus ir augantis miestas, kurio svarba šalies ir regiono mastu nuolatos auga. Pagal BP Esamos būklės dalyje pateikiamas Vilniaus miesto gyventojų demografinės prognozės optimistinių scenarijų 2030 m. Vilniuje gyvens 552 tūkst. gyventojų (tai yra ~10 tūkst. daugiau gyventojų, palyginus su 2017 m.). Prognozuojama, kad Vilniaus miesto infrastruktūra 2030 m. kiekvieną dieną naudosis 631 tūkst. žmonių.³⁵ Pagal įvairias prognozes Vilnius, gyventojų skaičiumi aplenkdamas Rygą, apie 2030 m. taps didžiausiu miestu Baltijos šalyse.³⁶ Siekiant įgyvendinti tvariai augančio ir patrauklaus žmonėms gyventi Vilniaus miesto viziją, Vilniaus mieste būtina sukurti efektyviai veikiančią, prieinamą ir gyventojų poreikius atitinkančią socialinę, sporto ir kultūros infrastruktūrą.

3.5.2. Vilniaus miesto socialinės infrastruktūros ir kultūros objektų plėtros iki 2030 m. pagrindiniai tikslai:

- Prioritetinėse teritorijose³⁷ – Senamiesčio ir XIX a. istorinio miesto centro, Formuojamo kompaktiško miesto ir Prioritetinėse naujos plėtros integruotų funkcijų teritorijų zonose – Vilniaus miesto savivaldybė užtikrina reikiamos socialinės, sporto infrastruktūros bei kultūros objektų plėtrą. Visose kitose teritorijose savivaldybė pagal galimybes prisideda prie socialinės infrastruktūros plėtros, taip pat sukuria paskatas ir būdus socialinę infrastruktūrą plėtoti privačios iniciatyvos dėka;
- Įgyvendinamas tvarios socialinės infrastruktūros plėtros modelis - naudojamos tiek savivaldybės, tiek valstybės, tiek privačios lėšos;
- Siekiant subalansuotos Vilniaus miesto urbanistinės plėtros bei didinant jau išplėtotų urbanistinių teritorijų patrauklumą, būtina išlaikyti ir esant poreikiui modernizuoti jau sukurtą socialinės, sporto bei kultūros objektų infrastruktūrą;
- Ikimokyklinio ugdymo ir pradinio mokymo infrastruktūra priartinama prie gyvenamųjų teritorijų, išplečiant šių įstaigų tinklą tikslinėse teritorijose;
- Įgyvendinamas efektyvus esamo mokyklų tinklo panaudojimas;
- Sukuriamas bei išplėtojamas Lietuvos / regiono ir vietos lygmens svarbos kultūros ir sporto objektų Vilniaus mieste tinklas;
- Užtikrinama pirminės priežiūros gydymo įstaigų tinklo Vilniaus mieste tolygus išdėstymas ir pasiekiamumas.

3.5.3. Vilniaus miesto socialinės infrastruktūros ir kultūros objektų plėtros iki 2030 m. pagrindiniai uždaviniai:

- Iki 2030 m. sudaryta galimybė visiems vaikams Vilniaus mieste lankyti vaikų darželius;
- Kompleksinėmis priemonėmis optimizuojama Vilniaus miesto mokyklų infrastruktūra: prioritetinėse naujos urbanistinės plėtros teritorijose statomos naujos mokyklos, kitose teritorijose optimizuojamas esamas mokyklų tinklas bei mokymo vietų problema sprendžiama, sukuriant mokinių pavėžėjimo autobusiukais sistemą;
- Modernizuojami ir užbaigiami nacionalinės reikšmės ir Vilniaus miestą reprezentuojantys kultūros ir sporto objektai;
- Kultūros ir sporto infrastruktūros objektai priartinami prie gyvenamųjų teritorijų, darant jas patrauklesnes miestiečių gyvenimui;
- Gyvenamosiose teritorijose jau esanti socialinė, sporto bei kultūros objektų infrastruktūra (Kompaktiško miesto centro, Renovuojamų sovietinio laikotarpio daugiabučių namų rajonai) yra išlaikoma ir palaipsniui modernizuojama;

³⁵ Vilniaus miesto infrastruktūra besinaudojančių žmonių prognozė atlikta, remiantis Vilniaus miesto teritorinėje ligonių kasoje registruotais pacientais.

³⁶ <https://www.vz.lt/sektoariai/nekilnojamas-turtas-statyba/2015/10/24/vilnius-gali-aplenkti-ryga-ir-tapti-didziausia-baltijos-saliu-sostine>

³⁷ Vilniaus miesto teritorija skirstoma į zonas pagal Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijos pagrindinį brėžinį. Žr. <http://www.vilnius.lt/index.php?521814298>

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	62	87

- Siekiant efektyvesnės bei greitesnės socialiai remtinų žmonių integracijos, palaiptams atsisakoma atskirų daugiabučių, skirtų vien tik socialiniams butams, modelio. Socialinis būstas proporcingai steigiamas skirtingose Vilniaus miesto rajonuose ir nėra koncentruotas keliose vietose. Tuo pačiu aktyviai plėtojamas municipalinio būsto modelis, sukuriama tvarka, kai gyvenamosios statybos būsto vystytojai dalį būsto perduoda savivaldybei municipalinio būsto reikmėms.

3.5.4. Atkreiptinas dėmesys, kad socialinės ir kultūros infrastruktūros sprendinių dalyje pristatomi Vilniaus miesto socialinės ir sporto infrastruktūros bei kultūros objektų plėtros siūlymai ir reglamentavimai, apimantys laikotarpį iki 2030 m. Siekiant užtikrinti galimybę vystyti socialinę infrastruktūrą ir kultūros objektų plėtrą tolesniu laikotarpiu (po 2030 m.), Bendrojo plano Pagrindiniame brėžinyje taip pat nurodomos teritorijos reikiamos socialinės infrastruktūros plėtrai ir po 2030 m. (tam, kad socialinei infrastruktūrai liktų vietos, kai tokia infrastruktūra bus reikalinga, išaugus aplinkinių teritorijų gyventojų skaičiui).

3.5.5. Konkretūs sprendiniai iki 2030 m.

Žemiau pateikiamas iki 2030 m. Vilniaus mieste numatomų sukurti socialinės, sporto bei kultūros objektų infrastruktūros objektų sąrašas. Visa infrastruktūra skirstoma į ikimokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo mokyklų, kultūros bei sporto objektus. Pateikiamas objektų sąrašas yra pagrįstas esamos būklės analize, įvertinant Vilniaus miesto urbanistinės plėtros prioritetus bei identifikuojant problemines teritorijas, šiuo metu stokojančias socialinės infrastruktūros.

Atkreiptinas dėmesys, kad šiame sąrašė įvardijami pagrindiniai socialinės, sporto ir kultūros objektų iki 2030 m. sprendiniai (nauji vaikų darželiai ir mokyklos bei bendramiestinės reikšmės kultūros ir sporto objektai). Nors gyvenamosios vietovės lygmens socialinės, kultūros ir sporto infrastruktūros objektai (pavyzdžiui, moduliniai darželiai, sporto aikštelės, viešosios erdvės) nėra detalizuojami šioje dalyje, tačiau jiems taikomi tekstiniai reglamentai bei reikalavimai. Taip pat, kaip jau minėta, siekiama įtvirtinti nuostatą, kad būtina išlaikyti ir, esant poreikiui, modernizuoti jau esamą socialinės, sporto bei kultūros objektų infrastruktūrą.

3.5-1 lentelė. Socialinės infrastruktūros, kultūros ir sporto objektų plėtra iki 2030 m.

Nr.	Pavadinimas	BP rajonas	Kvartalo Nr.	Infrastruktūros objekto aprašymas
1.	Ikimokyklinio ugdymo infrastruktūra			
1.	Lazdynėlių vaikų darželio statyba	Lazdynėliai	LZD-4-5	200 vietų
2.	Pilaitės vaikų darželio (Pilaitės pr./ Tolminkiemio g./Vydušo g.) statyba	Salotė	SAL-1-2	240 vietų
3.	Pilaitės vaikų darželio (Vydušo g./ Tolminkiemio g./Karaliaučiaus g.) statyba	Salotė	SAL-6-2	240 vietų
4.	Pilaitės vaikų darželio (I.Kanto al.) statyba	Salotė	SAL-8-2	150 vietų
5.	Varnės vaikų darželio statyba	Varnė	VAR-5-3	150 vietų
6.	Smalinės vaikų darželio (Priegliaus g. / Simonaitytės g.) statyba	Smalinė	SMA-8-2	200 vietų
7.	Zujūnų vaikų darželio statyba (Smalinės g. / Varnės g.)	Zujūnai	ZUJ-4-3	240 vietų
8.	Zujūnų vaikų darželio (Tilžės g.) statyba	Zujūnai	ZUJ-9-2	200 vietų
9.	Tarandės vaikų darželio statyba	Tarandė	TAR-5-2	240 vietų
10.	Pavilionių vaikų darželio (Perkūnkiemio g.) statyba	Pavilionys	PAV-10-3	240 vietų
11.	Pavilionių darželio (Leičių g.) statyba	Pavilionys	PAV-10-4	200 vietų
12.	Pašilaičių vaikų darželio statyba	Pašilaičiai	PAŠ-6-2	240 vietų
13.	Bajorų vaikų darželio statyba	Bajorai	BAJ-2-4	200 vietų
14.	Kalnėnų vaikų darželio statyba	Kalnėnai	KLN-11-3	200 vietų
15.	Kalnėnų vaikų darželio statyba	Kalnėnai	KLN-10-3	200 vietų
16.	Kalnėnų vaikų darželio statyba	Kalnėnai	KLN-17-2	200 vietų

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	63	87	0

17.	Pietinių Rokantiškių vaikų darželio statyba	Pietinės Rokantiškės	PRO-7-7	150 vietų
18.	Aukštojo Pavilnio vaikų darželio statyba	Aukštasis Pavilnys	APV-8-5	150 vietų
19.	Šeškinės vaikų darželio statyba	Šeškinė	ŠKL-1-1	200 vietų
20.	Santariškių vaikų darželio statyba	Santariškės	SAN-8-5	240 vietų
21.	Balsių vaikų darželio statyba	Balsiai	BLS-5-6	240 vietų
22.	Modulinių priestatų prie jau veikiančių vaikų darželių statyba ³⁸	Pašilaičiai, Karoliniškės, Baltupiai, Antakalnis		800 vietų, 2 moduliniai priestatai pradės veikti 2019 m., likę 4 – 2020/2021 m.
II. Bendrojo lavinimo mokyklų infrastruktūra				
1.	Lazdynėlių progimnazijos statyba	Lazdynėliai	LZD-4-12	600 vietų
2.	Pilaitės progimnazijos (Tolminkiemio g.) statyba	Salotė	SAL-2-2	700 vietų, 2019-2020 m.
3.	Smalinės mokyklos statyba	Smalinė	SMA-1-5 + SMA-1-7	900 vietų
4.	Pašilaičių katalikiškos progimnazijos statyba	Pašilaičiai	PAŠ-17-4	Vilniaus arkivyskupijos iniciatyva, 250 vietų
5.	Gabijos progimnazijos statyba	Pašilaičiai	PAŠ-12-2	1000 vietų, 2019-2021 m.
6.	Pavilionių pradinės mokyklos statyba	Pavilionys	PAV-11-2	400 vietų
7.	Tarandės mokyklos statyba	Tarandė	TAR-5-3	600 vietų
8.	Kalnėnų mokyklos statyba	Kalnėnai	KLN-11-3	600 vietų
9.	Kalnėnų mokyklos statyba	Kalnėnai	KLN-17-2	600 vietų
10.	Pietinių Rokantiškių mokyklos statyba	Pietinės Rokantiškės	PRO-7-7	400 vietų
11.	Bajorų mokyklos statyba	Bajorai	BAJ-2-4	400 vietų
12.	Balsių pradinės mokyklos (Bubilo g.) statyba	Balsiai	BLS-6-3	600 vietų, 2019-2020 m.
13.	J. Lelevelio gimnazijos priestato statyba	Šiaurės miestelis	ŠMS-8-7	2019-2020 m.
14.	Vilnies mokyklos priestato statyba	Aukštasis Pavilnys	APV-8-4	300 vietų, 2019-2020 m.
III. Kultūros objektai				
1.	Vilniaus kongresų centro rekonstrukcija	Tuskulėnai	TUS-4-4, TUS-4-1	Nacionalinės reikšmės objektas. Pastato Rinktinės g. 1 rekonstrukcija, senųjų žydų Šnipiškių kapinių įprasminimas, teritorijos sutvarkymas
2.	Nacionalinės koncertų salės „Tautos namai“ statyba ir Tauro kalno infrastruktūros sutvarkymas	Naujamiestis	NJM-30-2, NJM-30-1	Nacionalinės reikšmės objektas. Ant Tauro kalno esančių rūmų rekonstrukcija bei įrengimas, pritaikant koncertinėms veikloms vykdyti. ³⁹
3.	Gedimino pilies kalno šlaito ir jos prieigų sutvirtinimas bei sutvarkymas	Senamiestis	SEN-19-A-2	Nacionalinės reikšmės objektas. Gedimino kalno šlaito sutvarkymas
4.	LR Seimo prieigų sutvarkymas	Lukiškės	NJM-24-2	Nacionalinės reikšmės objektas. Nepriklausomybės aikštės rekonstrukcija, teritorijos tarp Neries upės ir Geležinio Vilko g. sutvarkymas
5.	Miesto Rotušės atvėrimo darbai	Senamiestis	SEN-47-1	Rotušės restauravimas, rūsių

³⁸ Nauji moduliniai darželiai bus statomi ten, kur šiuo metu labiausiai trūksta vietų: prie lopšelių-darželių „Gabijėlė“ (Gabijos g. 1, Pašilaičiuose), „Vandenis“ (P. Žadeikos g. 14A, Fabijoniškėse, pradės veikti 2019 m.), „Atžalėlės“ (Antakalnio g. 74, Antakalnyje), „Gintarėlis“ (Didlaukio g. 35, Baltupiuose), „Strazdelis“ (I. Šimulionio g. 14, Karoliniškėse, pradės veikti 2019 m.) ir „Medynėlis“ (A. P. Kavoliuko g. 5, Karoliniškėse)

³⁹ 2019 m. paskelbtas tarptautinis „Tautos namų“ architektūrinės idėjos konkursas. Projektas planuojamas pastatyti 2023-2024 m.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	64	87	0

				atvėrimas bei pritaikymas lankymui
6.	Trakų Vokės dvaro restauracija ir parko sutvarkymas	Trakų Vokė	TVO-1-5, TVO-1-6, TVO-1-7	Trakų Vokės dvaro restauracija, parko teritorijos sutvarkymas bei pritaikymas lankymui
IV.	Sporto infrastruktūros objektai			
1.	Daugiafunkcinio sporto komplekso su nacionaliniu stadionu Šeškinėje statybų užbaigimas	Šeškinė	ŠKL-1-1	Nacionalinės reikšmės objektas. 15 tūkst. vietų Nacionalinio stadiono užbaigimas
2.	Daugiafunkcinio sveikatingumo centro (baseinas) Lazdynuose statyba	Lazdynai	LAZ-3-7	Nacionalinės reikšmės objektas. 50 m ir 25 m baseino atidarymas
3.	Žiemos sporto centro Liepkalnyje išplėtimas	Liepkalnis	LPK-2-1, LPK-2-11	Žiemos sporto centro Liepkalnyje išplėtimas, sumažinant sezoniškumo įtaką
4.	Naujosios Vilnios Futbolo stadiono statyba	Naujoji Vilnia	NVL-8-2	Futbolo ir sporto komplekso infrastruktūros sukūrimas, sukuriant sąlygas futbolo centro Naujoje Vilnioje kūrimuisi
5.	Neries pakrantės pritaikymas aktyviam sportui	Kalvarijos, Trinapolis, Žirmūnai, Šiaurės Miestelis, Tuskulėnai, Centras, Žvėrynas		Apie 25 m. ilgio Neries pakrančių pritaikymas aktyviam sportui ir laisvalaikiui (takų atnaujinimas, treniruoklių ir žaidimo aikštelių įrengimas)

Socialinė infrastruktūros brėžiniuose nurodoma ikimokyklinio ugdymo įstaigų ir bendrojo lavinimo mokyklų infrastruktūros plėtra Vilniaus mieste iki 2030 m. Visa švietimo infrastruktūros plėtra yra skirstoma į I ir II prioritetus. I prioritetui priskiriami socialinės infrastruktūros objektai turi būti pradėti įgyvendinti artimiausiu metu, siekiant spręsti didžiausias ikimokyklinių ugdymo ir bendrojo lavinimo mokymo vietų trūkumo Vilniaus mieste problemas. I prioriteto socialinės infrastruktūros objektai atskirai išskiriami 3.6-1 lentelėje. II prioritetui priskiriami socialinės infrastruktūros objektai siūlomi įgyvendinti tik įvykdžius I prioriteto infrastruktūros plėtrą.

3.5.6. Pagrindiniai rodikliai

3.5-2 lentelė. Socialinės infrastruktūros sukūrimo iki 2030 m. pagrindiniai rodikliai

Infrastruktūros rūšis	Numatomas infrastruktūros skaičius (vnt.)	Pagrindinis rodiklis	
1. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos (vaikų darželiai)	21 (ir 6 moduliniai darželių priestatai)	Sukurta naujų vietų vaikų darželiuose: 5120	
2. Bendrojo lavinimo mokyklų infrastruktūra	14	Sukurta naujų vietų mokyklose: 7350	
3. Kultūros objektai	6	Iš jų valstybės svarbos objektai:	4
3.1. Esama kultūros objektų infrastruktūra		Esamos bendramiestinės, gyvenamojo kvartalo ar seniūnijos reikšmės kultūros infrastruktūros objektų išsaugojimas (esant poreikiui – modernizavimas)	
4. Sporto infrastruktūra	5	Iš jų valstybės svarbos objektai:	2

Socialinės infrastruktūros ir kultūros infrastruktūros plėtros poreikis iki 2030 m. atliktas remiantis žemiau pateikiamais kriterijais bei metodologiniais skaičiavimais (žr. 3.5-3 lentelę). Siekiant kryptingai planuojamos miesto urbanistinės plėtros bei įvertinant turimus ribotus resursus, Vilniaus miesto savivaldybė pagal žemiau nurodytus kriterijus įsipareigoja vykdyti socialinės infrastruktūros ir kultūros objektų plėtrą prioritutinės plėtros integruotų funkcijų teritorijose. Neprioritutinės plėtros teritorijose savivaldybė pagal galimybes numato prisidėti

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	65	87	0

prie socialinės infrastruktūros plėtros, taip pat sukurti paskatas ir būdus socialinę infrastruktūrą plėtoti privačios iniciatyvos dėka tik tada, kai gyventojų skaičius BP nurodytame rajone išauga iki 40-70% 3.8-3 lentelėje nurodyto gyventojų skaičiaus, kuriam reikalinga pastatyti optimalaus dydžio vaikų darželį ar bendrojo lavinimo mokyklą.

3.5-3 lentelė. Socialinės infrastruktūros plėtros poreikio iki 2030 m. nustatymo kriterijai ir metodologiniai skaičiavimai

Infrastruktūros rūšis	Kriterijus	Rodiklis	Aprašymas
1. Ikimokyklinio ugdymo infrastruktūra (vaikų darželiai)	Atstumas nuo gyvenamosios vietos iki vaikų darželio	500 m	Siekama užtikrinti 500 metrų pasiekiamumo nuo būsto iki vaikų darželio tikslą (išskyrus neprioritetines naujos plėtros miesto teritorijas)
	Vaikų darželio vietų poreikis pagal gyventojų skaičių	1000 gyv. / 65-70 vietų	Vaikų darželių vietų poreikis skaičiuojamas, įvertinant, kad gyvenamojoje teritorijoje 1000 gyv. turi būti 65-70 vietos vaikų darželiuose
	Vaikų darželio optimalus dydis (pagal jame esamas vietas)	200-270 vietų	Numatomo įsteigti naujo vaikų darželio optimalus dydis turėtų siekti 200-270 vietų. Tokio dydžio darželis pilnai užsipildytų gyvenamojoje teritorijoje esant vidutiniškai 3600 gyventojų.
	Vaikų darželio įsteigimo poreikis	Esant ~40-60% vaikų darželio užpildymui	Iki 75 ha siekiančioje gyvenamojoje teritorijoje atsiradus 1500 gyventojų (jei 500 m spinduliu nėra vaikų darželių, arba esančiuose vaikų darželiuose nėra laisvų vietų), turėtų būti įsteigtas naujas vaikų darželis
	Vaikų darželio sklypo plotas	~0,5-0,6 ha	Vaikų darželiams numatomo sklypo ploto reikalavimai paskaičiuoti remiantis juose numatomu vietų skaičiumi bei ikimokyklinio ugdymo įstaigoms taikomų higienos normų reikalavimais (HN: 75:2016). ⁴⁰
2. Bendrojo lavinimo infrastruktūra (mokyklos)			
A) Pagrindinė mokykla (6 klasių lygiai ar daugiau)⁴¹	Atstumas nuo gyvenamosios vietos iki mokyklos	1500 m	Siekama užtikrinti 1500 metrų iki pagrindinės mokyklos pasiekiamumo tikslą (išskyrus neprioritetines naujos plėtros teritorijas)
	Mokyklos vietų poreikis pagal gyventojų skaičių	1000 gyv. / ~100 vietų	Pagrindinės mokyklos vietų poreikis skaičiuojamas, įvertinant, kad gyvenamojoje teritorijoje 1000 gyv. turi būti 100 vietų mokykloje
	Mokyklos optimalus dydis (pagal jame esamas vietas)	~800 vietų	Numatomos įsteigti naujos pagrindinės mokyklos optimalus dydis turėtų siekti 800 vietų. Tokio dydžio mokykla pilnai užsipildytų gyvenamojoje teritorijoje esant vidutiniškai 8000 gyventojų.
	Mokyklos įsteigimo poreikis	Esant ~55-75% vaikų mokyklos užpildymui	Iki 300 ha siekiančioje gyvenamojoje teritorijoje atsiradus 5000 gyventojų (jei 1500 m spinduliu nėra mokyklų, arba esančiuose mokyklose nėra laisvų vietų), turėtų būti įsteigta nauja pagrindinė mokykla
	Mokyklos sklypo plotas	~1,6-1,8 ha	Mokykloms numatomo sklypo ploto reikalavimai paskaičiuoti, remiantis jose numatomu vietų

⁴⁰ Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2016 „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“. 2016 m. sausio 26 d. įsakymo Nr. V-93.

⁴¹Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 41 straipsnis nurodo platesnę mokyklų tipologiją - progimnazijos, vidurinės mokyklos ir gimnazijos. Šio tipo mokyklos taip pat priskiriamos Bendrojo lavinimo infrastruktūros A) daliai.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	66	87	0

			skaičiumi bei mokykloms, vykdančioms bendrojo ugdymo programas, taikomų higienos normų reikalavimais (HN: 21:2017). ⁴²
B) Pradinė mokykla (1-4 kl.)	Atstumas nuo gyvenamosios vietos iki mokyklos	1000 m	Siekiami užtikrinti 1000 metrų iki pradinės mokyklos pasiekiamumo tikslą (išskyrus neprioritetines naujos plėtros teritorijas)
	Mokyklos vietų poreikis pagal gyventojų skaičių	1000 gyv. / ~60 vietų	Pradinės mokyklos vietų poreikis skaičiuojamas, įvertinant, kad gyvenamojoje teritorijoje 1000 gyv. turi būti 60 vietų pradinėje mokykloje
	Mokyklos optimalus dydis (pagal jame esamas vietas)	~400 vietų	Numatomos įsteigti naujos pradinės mokyklos optimalus dydis turėtų siekti 400 vietų. Tokio dydžio mokykla pilnai užsipildytų gyvenamojoje teritorijoje esant vidutiniškai 6500 gyventojų.
	Mokyklos įsteigimo poreikis	Esant ~55-65% vaikų mokyklos užpildymui	Iki 300 ha siekiančioje gyvenamojoje teritorijoje atsiradus 4000 gyventojų (jei 1000 m spinduliu nėra mokyklų, arba esančiose mokyklose nėra laisvų vietų), turėtų būti įsteigta nauja pradinė mokykla
3. Kultūros objektų infrastruktūra			
A) Esama kultūros objektų infrastruktūra	Esamos bendramiestinės, gyvenamojo kvartalo ar seniūnijos reikšmės kultūros infrastruktūros objektų išsaugojimas (esant poreikiui – modernizavimas)		
4. Sporto infrastruktūra			
A) Atviros sporto žaidimo aikštelės (krepšinio, futbolo, tinklinio)	Atstumas nuo gyvenamosios vietos iki sporto žaidimo aikštelės	1000 m	Iki 300 ha siekiančioje gyvenamojoje teritorijoje siekiama užtikrinti 1000 metrų pasiekiamumo nuo būsto iki atviros sporto žaidimo aikštelės tikslą.
B) Lauko treniruoklių, lauko gimnastikos aikštelės	Atstumas nuo gyvenamosios vietos iki sporto žaidimo aikštelės	500 m	Iki 75 ha siekiančioje gyvenamojoje teritorijoje siekiama užtikrinti 500 metrų pasiekiamumo nuo būsto iki lauko sporto aikštelės tikslą.
C) Esama sporto infrastruktūra	Esamos bendramiestinės, gyvenamojo kvartalo ar seniūnijos reikšmės sporto infrastruktūros objektų išsaugojimas (esant poreikiui – modernizavimas)		
5. Sveikatos apsaugos infrastruktūra			
Šeimos gydytojų kabinetai	Atstumas nuo gyvenamosios vietos iki pirminės sveikatos priežiūros punkto	1000 m	Siekiami užtikrinti 1000 metrų pasiekiamumo nuo būsto iki pirminės sveikatos priežiūros punkto tikslą (išskyrus neprioritetines naujos plėtros teritorijas)
	Pacientų skaičius vienam šeimos gydytojui	1350	Numatomi reikalavimai užtikrinti pirminės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą gyvenamojo rajono ribose – apie 1350 pacientų vienam šeimos gydytojui. ⁴³
	Šeimos gydytojų kabinetų steigimas	2500	Iki 300 ha siekiančioje gyvenamojoje vietovėje esant 2500 gyventojų, užtikrinamas šeimos

⁴²Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl Lietuvos higienos normos HN 21:2017 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“. 2017 m. kovo 13 d. įsakymo Nr. V-284.

⁴³Nors šiuo metu siekiama 2000 pacientų vienam šeimos gydytojui tikslo, tačiau pagal 2016 m. rugsėjo 26 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymą Nr. V-1104 patvirtintas Šeimos medicinos plėtros 2016-2025 m. veiksmų planą įtvirtinamas 10 tūkst. gyventojų – 7.54 šeimos gydytojo (t.y. vienam šeimos gydytojui apie 1350 pacientų) tikslas. Pažymėtina, kad siekiant gerinti šeimos gydytojų paslaugų prieinamumą bei jų teikiamų paslaugų kokybę Vilniaus mieste, rekomenduojama siekti ambicingesnio - 1350 gyventojų vienam šeimos gydytojui tikslo.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	67	87	0

			gydytojų kabineto įsisteigimas (siekiant mažiausiai 2 šeimos gydytojų etatų viename šeimos gydytojų kabinete)
--	--	--	---

3.5.7. Plėtros prioritetai

Išskirtinos 3 prioritetinės naujos plėtros integruotų funkcijų teritorijų zonos, kuriose teikiama pirmenybė kuriant socialinę, kultūros ir sporto infrastruktūrą:

- Pašilaičių/Tarandės zona (Pašilaičiai, Pavilionys, Bajorai, Tarandė);
- Pilaitės zona (Salotė, Varnė, Smalinė, Zujūnai);
- Minsko plento zona (Kalnėnai, Nemėžis).

Konkretūs socialinės infrastruktūros sprendiniai prioritetinėse zonose pateikiami *3.5-1 lentelėje*.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	68	87	0

3.6. Susisiekimo sistema

Pagrindiniai Vilniaus susisiekimo sistemos tikslai 2030 m.:

1. Subalansuotas miesto urbanistinės struktūros ir susisiekimo sistemos formavimas ir valdymas pagal planuojamą kelionių struktūros modelį;
2. Darnaus judrumo principų taikymas modernizuojant ir plečiant viešojo transporto ir susisiekimo dviračiais infrastruktūros tinklą, keleivių rinkos didinimas konkuruojant su lengvaisiais automobiliais;
3. Miesto susisiekimo sistemos integravimas į šalies ir tarptautinį susisiekimo tinklą, šalies ir miesto ekonominės plėtros ir logistikos uždavinių įgyvendinimas.

Pagrindiniai Vilniaus miesto susisiekimo sistemos uždaviniai:

1. Urbanistinės plėtros ir kelionių struktūros valdymas keičiant gyventojų susisiekimo įpročius ir tradicines keliones keičiant kombinuotomis, intensyviau naudojantis viešojo transporto, automobilių ir dviračių dalijimosi sistemomis bei realizuojant nuotolinį judrumą, IT progresą, taikant UD ir aplinką tausojančius urbanistinius sprendinius;
2. Urbanistinėmis plėtros priemonėmis siekti mieste darbo ir gyvenamųjų vietų subalansavimo, vystyti multifunkcines teritorijas vengiant urbanistinės plėtros susisiekimo, socialinės ir aptarnavimo infrastruktūros neturinčiose teritorijose, siekti gyventojų skaičiaus augimo centrinėje miesto teritorijoje;
3. Viešojo transporto prieinamumo ir konkurencingumo didinimas, atnaujinat parkus naujomis ekologiškais transporto priemonėmis bei rūšimis ir sudarant prioritetines eismo sąlygas pagrindinius VT maršrutuose. Didinti keleivių skaičių įvedant naują greito susisiekimo ekologišką, pageidautina elektrinę, viešojo transporto rūšį (NVTR);
4. Įgyvendinti magistralinių dviračių trasų prieinamumo iki 1 km 80-čiai procentų gyventojų, siekti, kad kelionių skaičius dviračiais siektų 7,5 proc. bendroje kelionių struktūroje;
5. Riboti lengvojo ir krovininio transporto eismą miesto centrinėje dalyje ir gyvenamuosiuose rajonuose formuojant netranzيتينes zonas. Vystyti bendruomenių pageidaujamą susisiekimo infrastruktūrą pagal jų pasirinktą susisiekimo būdą;
6. Užtikrinti eismo dalyvių saugumą taikant technines saugaus eismo priemones, panaudojant naujausias technologijas, kurios kontroliuotų eismo dalyvių elgseną. Sumažinti žuvusiųjų skaičių miesto gatvėse 50%;
7. Sumažinti 50% įprastiniu kuru varomų automobilių skaičių gatvėse, prioritetą teikiant elektromobiliams ir hibridiniams automobiliams. Panaikinti tranzitinį transporto eismą senamiesčio branduolyje, keičiant eismo organizaciją ir reguliuojant automobilių stovėjimą;
8. Formuoti integruotą miesto parkavimo sistemą, atitinkančią darnaus judrumo principams atskirose miesto zonose, vystyti dalijimosi automobiliais/elektromobiliais sistemą, įrengiant elektromobilių pakrovimo mieste tinklą.

Gyventojų judrumas turi būti valdomas ir siejamas ne tik su susisiekimo sistemos plėtra ir modernizavimu, bet ir urbanistinėmis, socialinėmis ir ekonominėmis priemonėmis. Numatomas lengvųjų automobilių naudojimo mažinimas siejamas su aplinkos taršos mažinimu, eismo dalyvių saugumo didinimu pagal pagrindines Europos Komisijos KOM patvirtintas Baltosios knygos nuostatas.

Kelionių struktūros pokyčio realizavimą lems urbanistiniai veiksmai, orientuoti į kompaktišką miesto plėtrą ir priartinantys gyventojus prie darbo vietos, socialinės ir aptarnavimo infrastruktūros. Prie kitų susisiekimą lemiančių veiksnių galima priskirti: viešojo transporto pasiūla ir komforto lygis plėtojamuose miesto rajonuose,

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	69	87

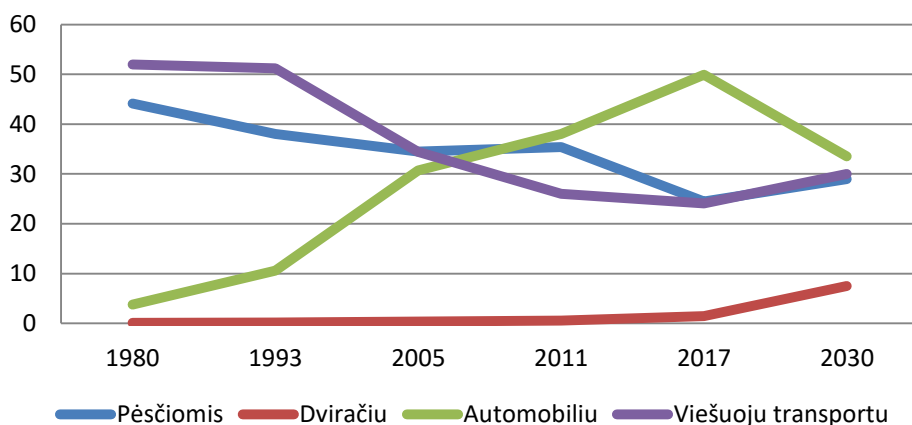
ekonominiai veiksniai, varžantys įprastiniu kuru varomų lengvųjų automobilių naudojimą, mokamas važiavimas ir parkavimas miesto centrinėje dalyje ir pan.

Planuojama gyventojų kelionių procentinė struktūra priimta pagal Vilniaus miesto darnaus judrumo plano rekomendacijas. Darnios susisiekimo sistemos požiūriu esamos tendencijos nėra palankios Vilniaus miestui, todėl siekiama esminio pokyčio – kelionių skaičiaus lengvaisiais automobiliais sumažinimo, pakeičiant jas važiavimu dviračiais ir viešuoju transportu. Planuojamoje susisiekimo lengvaisiais automobiliais struktūroje numatoma, kad 2,5 proc. šių kelionių sudarys dalijimosi sistemos elektromobiliai.

3.6-1 lentelė. Esama ir planuojama Vilniaus miesto gyventojų kelionių procentinė struktūra 1980-2030 m.

Kelionės būdas	1980	1993	2005	2011	2017	2030
Pėsčiomis	44,1	38,0	34,5	35,4	24,5	29
Dviračiu	0,1	0,2	0,4	0,6	1,5	7,5
Automobiliu	3,8	10,6	30,7	38,0	49,9	33,5
Viešuoju transportu	52,0	51,2	34,4	26,0	24,1	30
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Pastaba: prie lengvųjų automobilių priskirti taksi ir dalijimosi sistemos automobiliai

3.6-1 pav. Vilniaus miesto gyventojų kelionių procentinė struktūra 1980-2030 m

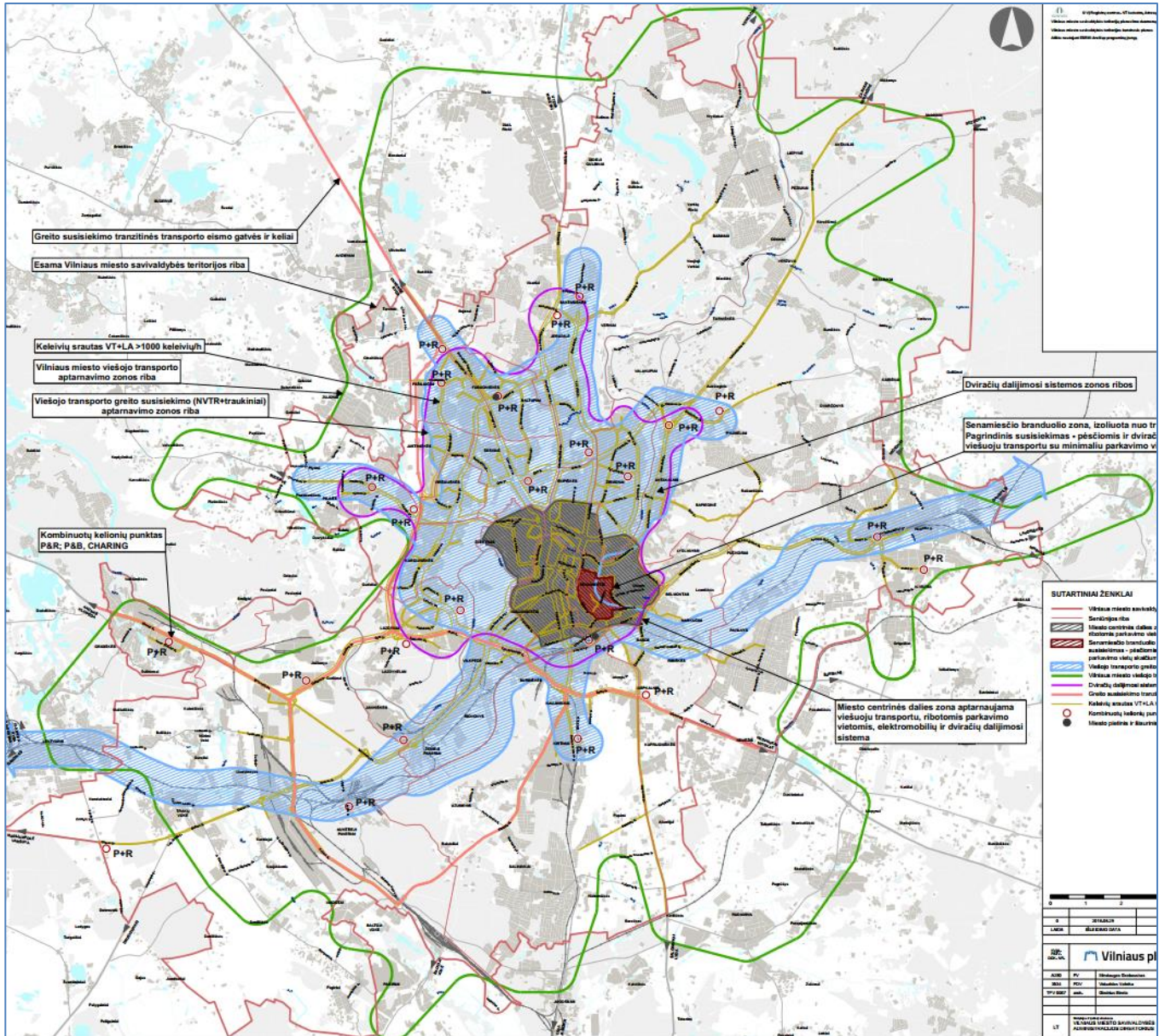
3.7-2 lentelė. Vilniaus miesto automobilizacijos lygis ir prognozė 2030 m.

2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2020	2030
487	581	611	613	634	445	450	472	490	550

Vilniaus miesto keleivių susisiekimo sistemos plėtros modelis formuojamas pagal atskirų miesto zonų teikiamus prioritetus:

- 1 senamiesčio branduolio zona – pagrindinis susisiekimas pėsčiomis, dviračiais, elektromobiliais, minimaliu mažos talpos viešuoju transportu;
- 2 centro zona – susisiekimas viešuoju transportu, elektromobilių ir dviračių dalijimosi sistema, pėsčiomis;
- 3 miesto branduolio zona - intensyvus viešasis transportas (greitieji autobusai, NVTR), ekologiški automobiliai;
- 4 periferinė miesto zona – susisiekimas ekologiškais automobiliais, miesto ir priemiesčio (įskaitant traukinius) viešasis transportas, kombinuotos kelionės su P+R.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	70	87

- Miesto centrinės dalies zona aptarnaujama viešuoju transportu, ribotomis parkavimo vietomis, elektromobilių ir dviračių dalijimosi sistema
- Senamiesčio branduolio zona, izoliuota nuo tranzitinio transporto eismo. Pagrindinis susisiekimas - pėsčiomis ir dviračiais, pagal galimybes - viešuoju transportu su minimaliu parkavimo vietų skaičiumi
- Viešojo transporto greito susisiekimo (NVTR+traukiniai) aptarnavimo zonos riba
- Vilniaus miesto viešojo transporto aptarnavimo zonos riba
- Dviračių dalijimosi sistemos zonos ribos
- Greito susisiekimo tranzitinės transporto eismo gatvės ir keliai
- Keleivių srautas VT+LA >1000 keleivių/h
- Kombinuotų kelionių punktas
- Miesto pietinis ir šiaurinis keleivių terminalai

3.6-2 pav. Principinė Vilniaus miesto ir regiono aptarnavimo schema

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	71	87	0

Miesto susisiekimo tinklas. Miesto magistralinių A, B ir C kategorijų gatvių ir esamų valstybinių kelių tinklas miesto savivaldybės teritorijoje formuojamas atsižvelgiant į miesto urbanistinę plėtrą, miesto vidaus ir išorės transporto ryšius, planuojamą viešojo transporto ir dviračių maršrutinį tinklą ir magistralinių gatvių tinklo rišlumo koeficientą ($b > 1,5$). Orientacinis planuojamas magistralinių gatvių ir valstybinių kelių, esančių miesto savivaldybės teritorijoje, ilgis 2030 metams - apie 430 km, tankis - $1,07 \text{ km/km}^2$ (esamas $1,01 \text{ km/km}^2$). Tai minimalus magistralinių gatvių (kelių) ilgis, tenkinantis viešojo transporto maršrutinio tinklo plėtos poreikius. Perspektyvinis planuojamas magistralinių gatvių (kelių) ilgis Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje siektų 499,3 km, tankis - $1,25 \text{ km/km}^2$.

Į miesto susisiekimo tinklą įtraukti esami valstybiniai keliai (magistraliniai, krašto) miesto savivaldybės teritorijoje, kurie priklauso ir yra eksploatuojami LAKD.

3.6-3 lentelė. Perspektyvinis magistralinių gatvių (pagal kategorijas) ir valstybinių kelių ilgis Vilniaus m. 2030 m.

	Magistral. kelias	Krašto kelias	A*	A	B*	B	C*	C	Viso
Ilgis-km	24,0	0,25	22,0	10,6	65,5	55,75	110,4	210,8	499,3
Procentas	4,8	0,1	4,4	2,1	13,1	11,2	22,1	42,2	100

Pastaba: * - didesnės svarbos

Perspektyvinė procentinė gatvių struktūra: A kategorijos gatvės – 6,5%, B kategorijos gatvės – 24,3%, C kategorijos gatvės – 64,3%, valstybiniai keliai – 4,9%. Perspektyvinis (po 2030 metų) magistralinių gatvių tinklas reikalingas miesto urbanistinei struktūrai ir keleivių viešojo transporto maršrutiniam tinklui suformuoti, atlikti susisiekimo infrastruktūrai reikalingą žemės rezervavimą rengiant teritorijų planavimo projektus. Patvirtintas BP susisiekimo sistemos infrastruktūros tinklas ir gatvių kategorijos fiksuojamos GIS duomenų bazėje ir pakeičia, jeigu įvyko pakeitimai, anksčiau galiojusius sprendinius.

BP pažymėti inžinerinės infrastruktūros koridoriai yra orientaciniai - jie tikslinami ar papildomi rengiant vietovės lygmens kompleksinius TPD arba inžinerinės infrastruktūros vystymo specialiuosius planus.

Perspektyvinė susisiekimo sistemos infrastruktūros plėtra vykdoma atsižvelgiant į prioritетines miesto urbanistinės plėtos teritorijas, planuojamą gyventojų kelionių struktūrą bei krovinių logistiką. Numatoma gatvių realizacija ar rekonstrukcija tiesiogiai siejama su viešojo transporto maršrutinio tinklo plėtra, dviračių ir pėsčiųjų eismu.

Susisiekimo infrastruktūros plėtos prioritetai nustatomi pagal susisiekimo sistemos kasmetinės stebėsenos (monitoringo) duomenis, užtikrinat planuojamų kelionių struktūros realizavimą.

3.6-4 lentelė. Susisiekimo infrastruktūros ir VT maršrutinio tinklo plėtra ir modernizavimas iki 2030 m.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Rekonstrukcija	Nauja
1	Pietinis integruotas keleivių terminalas su nauja/rekonstruota autobusų stotimi, Rail Baltica stotimi, P+R aikšte ir rekonstruotu pėsčiųjų-dviratininkų tiltu	+	+
2	Šiaurinis integruotas keleivių terminalas prie Ateities gatvės su P+R aikšte	+	
3	Vakarinis integruotas keleivių terminalas prie Pilaitės prospekto su P+R aikšte		+
A. Prioritetiniai miesto urbanistinės plėtos rajonai. Gatvės			
1. Šiaurinė miesto dalis			
4	Šiaurinė g. nuo Vakarinio aplinkkelio iki Gelvonų g. su estakadomis Laisvės pr. ir Ukmergės g. bei skirtingo lygio pėsčiųjų dviratininkų perėja (toliau SLPDP) Ukmergės g. (I etapas); Šiaurinė nuo Gelvonų iki Geležinio Vilko g. su estakada Gelvonų g. ir skirtingo		3,15 1,15

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	72	87	0

	lygio sankryža (toliau SLS) Geležinio vilko g. (II etapas); Sūduvių g. (Šiaurinės g. tęsinys) tarp Vakarinio aplinkkelio ir miesto ribos (toliau MR)	0,4	
5	Helsinkio g. tarp Vakarinio aplinkkelio ir MR su pasijungimu į esamą estakadą per Vakarinę aplinkkelį	0,25	0,3
6	Mykolo Lietuvos g. nuo Ukmergės g. iki Mokslininkų g. ; Mokslininkų g. nuo Mykolo Lietuvos iki Geležinio Vilko g. rekonstrukcija su estakada/ viaduku Geležinio Vilko- Mokslininkų g. sankryžoje	0,5	2,4
7	Pavilnionių g. nuo Vakarinio aplinkkelio iki Ukmergės g. ; Justiniškių g. tęsinys iki Pavilnionių g. ir VT žiedo rekonstrukcija; Zamenhofo g. tarp Ukmergės g. ir L.Giros g.	0,75 0,25	0,5 0,15 0,45
8	S.Neries g. tęsinys iki Tarandės g. su skirtingo lygio Ukmergės –Tarandės g. sankryža		1,3
9	Avižienių g. tarp Vakarinio aplinkkelio ir Tarandės g. (antrasis įvažiavimas į Tarandės - Pavilionių rajonus)		1,3
	2. Vakarinė miesto dalis		
10	Karaliaučiaus g. nuo Pilaitės pr. iki Smalinės gatvės		1,2
11	Šešuolių g. tęsinys iki Pilaitės prospekto su estakada ir dviračių-pėsčiųjų tiltu per Vakarinį aplinkkelį ir skirtingo lygio sankryža su Pilaitės pr.	0,3	0,7
12	Smalinės g. tarp Vydūno al. ir Varnės gatvės su VT galiniu punktu ir skirtingo lygio sankryža su Pilaitės pr.		2,0
13	Gilužio gatvė tarp Smalinės gatvės ir Pilaitės pr.		1,8
14	Taurupės g. rekonstrukcija iki C2 techninių parametrų tarp Vakarinio aplinkkelio ir Smalinės g.	2,2	
	3. Pietrytinė miesto dalis		
15	Ukrainiečių g. rekonstrukcija tarp Juodupio ir Kijevo gatvių Juodupio g. jungtis su Ukrainiečių g.	0,95	0,2
16	Kišiniovo gatvė tarp Gurių ir Ašmenėlės g.		1,5
17	Ašmenėlės g. tarp Juodojo kelio ir Minsko pl.	0,6	1,15
18	Liepkalnio g. (Lydos pl.) rekonstrukcija iki 4 eismo juostų nuo Žirnių g. iki Salininkų g. Žirnių - Minsko pl. – Liepkalnio sankryžos rekonstrukcija su tuneliu/estakada	3,4 1,0	
19	Minsko pl. – Gurių g. skirtingo lygio sankryža	0,7	
	4. Pietvakarinė miesto dalis		
20	Magistralinio kelio A16 nuo Gunkliškių g. iki miesto ribos rekonstrukcija su magistraliniu dviračių taku Galvės g. (A16 kelias) nuo Savanorių pr. iki miesto ribos rekonstrukcija iki 4 eismo juostų su magistraliniu dviračiu taku; Pėsčiųjų –dviratininkų viadukas per Savanorių pr., 2 požeminės pėsčiųjų- dviratininkų perėjos Kirtimų g sankryžoje panaikinus šviesoforinį reguliavimą ir pėsčiųjų –dviratininkų praėjimas po geležinkeliu Žarijų gatvėje; Skirtingo lygio Galvės-Fabriko g. sankryža, tunelis/estakada Galvės - Tiškevičiaus g. sankryžoje, rekonstruotas geležinkelio tiltas; Žarijų g. jungtis su A.Graičiūno g. su tuneliu po geležinkeliu;	5,3 5,2 0,3	
21	Liepų alėja tarp Vilkiškės g. ir miesto ribos (Vokės g./ Lentvaris)	1,35	
22	K. Ostrogiškio g. tarp Liepų al. ir Galvės g.		2,0
	B. Kiti miestui svarbūs infrastruktūros objektai		
23	Linksmosios g. tęsinys iki Pergalės g.		0,2
24	Nemenčinės plentas nuo Kairėnų g. iki miesto ribos;	5,55	
25	Žalgirio g. rekonstrukcija	1,35	
26	Eišiškių pl. rekonstrukcija tarp Užusienio ir Metalų g.	1,5	

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	73	87	0

27	Antakalnio g. tarp Šilo ir Žolyno g. rekonstrukcija įrengiant A juostą	0,8	
28	Vikingų g. tęsinys iki Vilniaus oro uosto		0,7
29	Žaliųjų ežerų g. nuo Santariškių g. iki Ragučio g. rekonstrukcija išplatinant iki 3-4 eismo juostų	5,2	
30	Kirtimų g. tęsinio (miesto pietinio aplinkkelio) rekonstrukcija iki MR		1,6
31	Šatrijos Raganos gatvės tęsinys iki Mileišiškių gatvės		1,15
32	Kernavės g. tarp Žalgirio ir Konstitucijos pr.		0,85
33	Geležinkelio g. rekonstrukcija (senamiesčio aplinkkelio II etapas)	1,3	
34	P.Lukšio g. tarp Kalvarijų ir Verkių gatvių	0,4	
35	Taugotiškių g. tarp Juodojo kelio ir Džiaugsmo g.		2,05
36	Šilingio g. tarp Taugotiškių ir K.Bizausko g.	1,8	
37	K.Bizausko g. tarp Šilingio ir Džiaugsmo g.	0,5	
38	A.Graičiūno g. tęsinys iki (Statybininkų g./Vaidotai)	0,75	
39	Kaminkelio g. tarp Kapsų g. ir Liepkalnio g.		1,15
40	Lietaviškių g. tarp Pupojų ir Kalno g.		0,65
41	Kalno g. tarp Rokantiškių ir Lietaviškių g.	0,75	
42	Subačiaus g. atkarpa Markučiuose		0,35
43	Viršuliškių g. tęsinys nuo Ažuolyno g. iki Ozo gatvės		0,35
44	Ozo g. tęsinys iki Laisvės prospekto		0,85
45	Transporto jungtis tarp Kirtimų ir A. Graičiūno g.		0,6
46	Lazdynėlių g. tęsinys iki Bukčių g.		0,5
47	Mokyklos g. rekonstrukcija (Grigiškės)	0,25	
48	Nauja gatvė tarp Žaliųjų ežerų ir Grūšiakalnio g.		2,1
49	Kryžiuokų sodų 7-osios g. tęsinys iki naujos gatvės		0,2
50	Linkmenų g. tęsinys iki Kernavės gatvės	0,5	
	Viso:	44,1	34,55
51	Pėsčiųjų-dviratininkų tiltas T. Narbuto gatvėje ties st. T.Narbuto		+
52	Gariūnų ir Paneriškių skirtingo lygio sankryža	+	
53	Ukmergės – Ozo g. sankryžos jungiamieji keliai šalia stadiono; Pėsčiųjų - dviratininkų tiltas per Ukmergės g. ties planuojamu stadionu; Skirtingo lygio pėsčiųjų ir dviratininkų perėja po Ozo – Gelvonų g. sankryža; Skirtingo lygio pėsčiųjų ir dviratininkų perėja per Ukmergės g. už Ozo gatvės		+ + + +
54	Pėsčiųjų dviratininkų tiltas per Nerį ties Litexpo rūmais		+
55	Pėsčiųjų dviratininkų skirtingų lygių perėja Geležinio Vilko g. ties Vingio parku		+
56	Pėsčiųjų dviratininkų tilto rekonstrukcija Žemaitės g.	+	
57	Požeminė pėsčiųjų – dviratininkų perėja Konstitucijos pr. ties Kernavės g.	+	
58	Požeminė pėsčiųjų- dviratininkų pervažė po geležinkeliu Iešmininkų g.		+
59	Pėsčiųjų-dviratininkų požeminė pervažė po geležinkeliu ties Zuikių g.		+
60	Jungiamasis kelias Dariaus ir Girėno – Žirnių g. skirtingo lygio sankryžoje	+	
61	Estakada Geležinio Vilko - Žalgirio g. sankryžoje	+	
62	Tuneliai Kareivių g. ties Kalvarijų ir Žirmūnų gatvėmis	+	
63	Požeminė pėsčiųjų-dviratininkų pervažė Kareivių g. ties Valakampių t.	+	
64	Pėsčiųjų – dviratininkų tiltas Didlaukio g. per Geležinio vilko gatvę		+
65	Transporto ir pėsčiųjų - dviratininkų estakados Geležinio Vilko – T. Narbuto g. žiedinėje sankryžoje	+	
66	Pėsčiųjų – dviratininkų tiltas Olandų g.		+
67	Pėsčiųjų –dviratininkų tiltas per Nerį ties Bukčiais		+
68	Pėsčiųjų- dviratininkų požeminė perėja Savanorių pr. ties Vaduvos g.	+	
69	Transportinis tiltas per Nerį su pėsčiųjų –dviračių takais ties Miškiniais		+
70	Jungiamasis kelias Ateities –Ukmergės g. skirtingo lygio sankryžoje	+	
71	Ozo – Kernavės skirtingo lygio sankryža	+	

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	74	87	0

71	Pėsčiųjų-dviračių tilto A.Panerių geležinkelio stotyje rekonstrukcija	+	
73	Tranzitinio transporto eismo ribojimai gyvenamosiose teritorijose ir senamiesčio II zonoje pagal Vilniaus miesto darnaus judrumo plano rekomendacijas	+	

Sutrumpinimai: SLPDP – skirtingo lygio pėsčiųjų dviratininkų perėja/pervaža
SLS – skirtingo lygio sankryža su jungiamaisiais keliais
MR – miesto savivaldybės riba

Pastabos:

1. Visos B ir C magistralinės gatvės planuojamos su dviračių – pėsčiųjų takais, pagal patvirtintą dviračių trasų plėtros schemą. Techniniai parametrai parenkami pagal planuojamą pėsčiųjų dviratininkų srautus.
2. Skirtingų lygių sankryžoms priskiriamos tik tos sankryžos, kurios turi jungiamuosius kelius (dobilo ar pusiau dobilo tipo sankryžos). Visose skirtingo lygio sankryžose numatomos saugios pėsčiųjų ir dviračių trasos pagal patvirtintą dviračių trasų schemą ar SP.
3. Sankryžos, kuriose viena iš eismo kryptų realizuojama viaduku at tuneliniu pravažiuoju, o likusios eismo kryptys realizuojamos vieno lygio sankryžoje, prie skirtingo lygio sankryžų nėra priskiriamos. Viadukas (tunelis) traktuojamas kaip specialus didelio laidumo jungiamasis kelias ar gatvė.
4. Lentelėje nepateikiamos NVTR trasos ir jų rekonstrukcija, kol nėra patvirtinta konkreti viešojo transporto rūšis ir jai reikalingos techninės eismo ir valdymo sąlygos. Detalesnė viešojo transporto maršrutinio tinklo plėtra pateikta grafinėje dalyje.

Susisiekimas dviračiais. Vadovaujantis darnaus judrumo principais, didžiausias proveržis laukiamas susisiekimu dviračiais: nuo 1,5% - 2017 metais iki 7,5% - 2030 metais. Bendrojo plano susisiekimo dviračiais infrastruktūros plėtra grindžiama patvirtinto Vilniaus miesto magistralinių dviračių takų specialiojo plano koncepcija iki 2030 metų bei Vilniaus darnaus judrumo plano sprendiniais. BP teikiamas apibendrintas pagrindinių dviračių trasų (E kategorijos) tinklas 2030 metams 411,2 km, iš jų: magistraliniai -64,7 km, Rajoniniai – 322,5 km ir rajoniniai rekreaciniai – 24,0 km.

Pagrindiniai magistraliniai dviračių takai užtikrins 80-čiai procentų Vilniaus gyventojų 1 km atstumą iki magistralinių dviračių takų.

Dviračių takų tinklo plėtra vykdoma pagal užsiduotą susisiekimo sistemos plėtros modelį atskirose miesto zonose. Prioritetas teikiamas miesto centrinei daliai ir branduoliui, kur didžiausias gyventojų ir darbo vietų tankis bei planuojami dviratininkų srautai. Dviračių svarba turėtų augti siekiant tokių urbanistinių tikslų kaip: darbo vietų priartinimas ir kūrimas prie esamų daugiaaukštės statybos gyvenamųjų rajonų, formuojant naujus mišraus užstatymo rajonus, kuriuose pėsčiųjų eismas ir dviračio panaudojimas vyktų natūraliai dėl ženkliai sumažėjusios kelionės ilgio ir trukmės.

3.6-5 lentelė. Esamas ir planuojamas magistralinių dviračių takų ir juostų ilgis 2030 m., km

2000	2004	2007	2014	2016	2030
41,0*	65,3*	74,3*	137*	146*	411,2

*bendras visų kategorijų dviračių takai ir juostų ilgis

3.6-6 lentelė. Vilniaus valandinė dviratininkų eismo prognozė iš/į miesto centro pagrindinėmis dviračių trasomis 2030 m.

Pilaitės kryptis	Šeškinės kryptis	Molėtų kryptis	Antakalnio kryptis	Vilnelės kryptis	Naujininkų kryptis	Trakų kryptis
510	1870	370	1010	360	630	650

Šaltinis: Vilniaus miesto darnaus judrumo planas

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	75	87

3.6-7 lentelė. Prioritetinė artimiausia magistralinių dviračių –pėsčiųjų trasų plėtra

Nr.	Objektas	Orientacinis ilgis- km
1	T.Narbuto g. dviračių takas (jungtis nuo Pilaitės pr. iki Konstitucijos pr.) II etapas	5,2
2	L. Asanavičiūtės dviračių takas	1,6
3	Dviračių takai palei Nerį (nuo Vingio parko iki Tuskulėnų; nuo Žvėryno iki Vileišio g.)	6,0+4,5
4	Vilnios pakrančių dviračių takas Paupio rajone (nuo Maironio iki Kaukysos g.)	1,9
5	Senvagės dviračių takas Linkmenų g. tarp Upės ir Ozo g.	3,7
6	Dviračių takas Žirmūnuose tarp Kareivių ir Šilo gatvių. Jungtis su Eurovelo trasa	1,5+0,8
7	Giedraičių g. tarp Žalgirio ir Lvovo g. ir Fino g. dviračių takas	1,1
8	Vokiečių g. ir jos aplinkos rekonstrukcija su pėsčiųjų - dviračių takais	0,35
9	Ukmergės g. dviračių takas (jungtis nuo Vakarinio aplinkkelio iki Konstitucijos pr.)	6,8
10	Dviračių trasa su nuvažiavimais virš Geležinio Vilko žiedinės sankryžos	1,5
11	Žirmūnų trikampio dviračių takai (Minties, Tuskulėnų ir Žirmūnų gatvės)	3,3
12	Naujamiesčio dviračių takai (Algirdo, Čiurlionio, Kalinausko, Dariaus ir Girėno g.)	5,8
13	Naujamiesčio dviračių takas (Geležinkelio g. tarp Algirdo ir Pylimo g.)	1,4
14	Dviračių takas Mickevičiaus g. tarp Birutės ir A.Goštauto gatvių	0,85
15	Lazdynų dviračių –pėsčiųjų takas tarp Vingio parko ir Karoliniškių pėsčiųjų tilto	2,3
20	Žvėryno dviračių takas tarp pėsčiųjų tilto ir Paribio g. (Birutės, Blindžių, Paribio g.)	1,5
21	Dviračių tako iš Vileišio g. tęsinys iki Saulėtekio alėjos (Antakalnio, Nemenčinės pl.)	1,4
22	Maironio dviračių takas tarp Aukštaičių g. ir B.Radvilaitės gatvių	0,8
23	Santariškių dviračių takas tarp Žaliųjų ežerų ir Santaros g.	0,6x2
24	Žaliųjų ežerų dviračių takas Balsiuose	1,9
25	Žalgirio, Rinktinės g. dviračių takai	3,0

Pastabos:

1. Detalesnė magistralinių dviračių takų tinklo plėtra pateikta grafinėje dalyje.
2. Lentelėje nefiksuotos dviračių trasos, kurios realizuojamos kartu su gatvių rekonstrukcija/statyba.

Dviratininkų eismo intensyvinimas bus nemažas iššūkis daugeliui eismo dalyvių, tačiau ypatingai - lengvųjų automobilių vairuotojams, kurių nemaža dalis bus priversti ženkliai sumažinti kasdienį automobilių naudojimą. Dviračių trasų infrastruktūros plėtra nėra vienintelė galima priemonė tam užtikrinti. Reikės papildomai naudoti tokius svetus, kaip: lengvųjų automobilių eismo ribojimai ar mokamas važiavimas tam tikrose zonose, bendro naudojimo eismo juostų mažinimas įrengiant viešojo transporto A juostas, automobilių parkavimo vietų reguliavimas mažinant jų skaičių ir jas apmokestinant, parkavimo mokesčio didinimas. Dviračiai turės tapti viena iš svarbių kombinuotų kelionių transporto rūšių, panaudojant viešųjų dviračių sistemą, kuri turėtų apimti miesto centrinę dalį ir pagrindinius miesto branduolio rajonus.

Miesto viešasis transportas (VT). Vienas iš svarbiausių bendrojo plano tikslų – sudaryti reikiamas sąlygas VT maršrutinio tinklo plėtrai ir jo pasiekiamumui, mažinant kelionės trukmę ir didinant važiavimo komforto lygį. Pagrindinės priemonės didinant VT naudojimo lygį būtų nuoseklus ir apgalvotas eismo sąlygų gerinimas: A juostų didinimas pagrindinių keleivių prastovų vietose ir greitųjų maršrutų trasose, prioritetinių eismo sąlygų sudarymas pagrindinėse miesto reguliuojamose sankryžose.

Siekiant didesnio kelionių komforto, būtina atnaujinti esamą VT parką naujomis ekologiškais (pageidautina elektrinėmis) transporto priemonėmis, iš esmės spręsti klausimą dėl naujos viešojo transporto

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	76	87	0

rūšies (NVTR) įvedimo, kad galima būtų pritraukti planuojamus naujus keleivių srautus, nes esamos keleivių pervežimų tendencijos yra ne visai palankios darnaus judrumo principų įgyvendinimui.

Įvertinant šiuo metu greitai besikeičiančias technologijas, NVTR nėra įvardijama ir gali būti visai netradicinė. Pagal „Investuok Lietuvoje“ atliktą naujos viešojo transporto rūšies Vilniuje galimybių studiją (2015 m.), įvertinant esamus ir perspektyvinius keleivių srautus bei susisiekimo greitį ir saugumą, efektyviausia ir ekonomiškai atsiperkanti Vilniuje buvo rekomenduojamas BRT (Bus Rapid Transit).

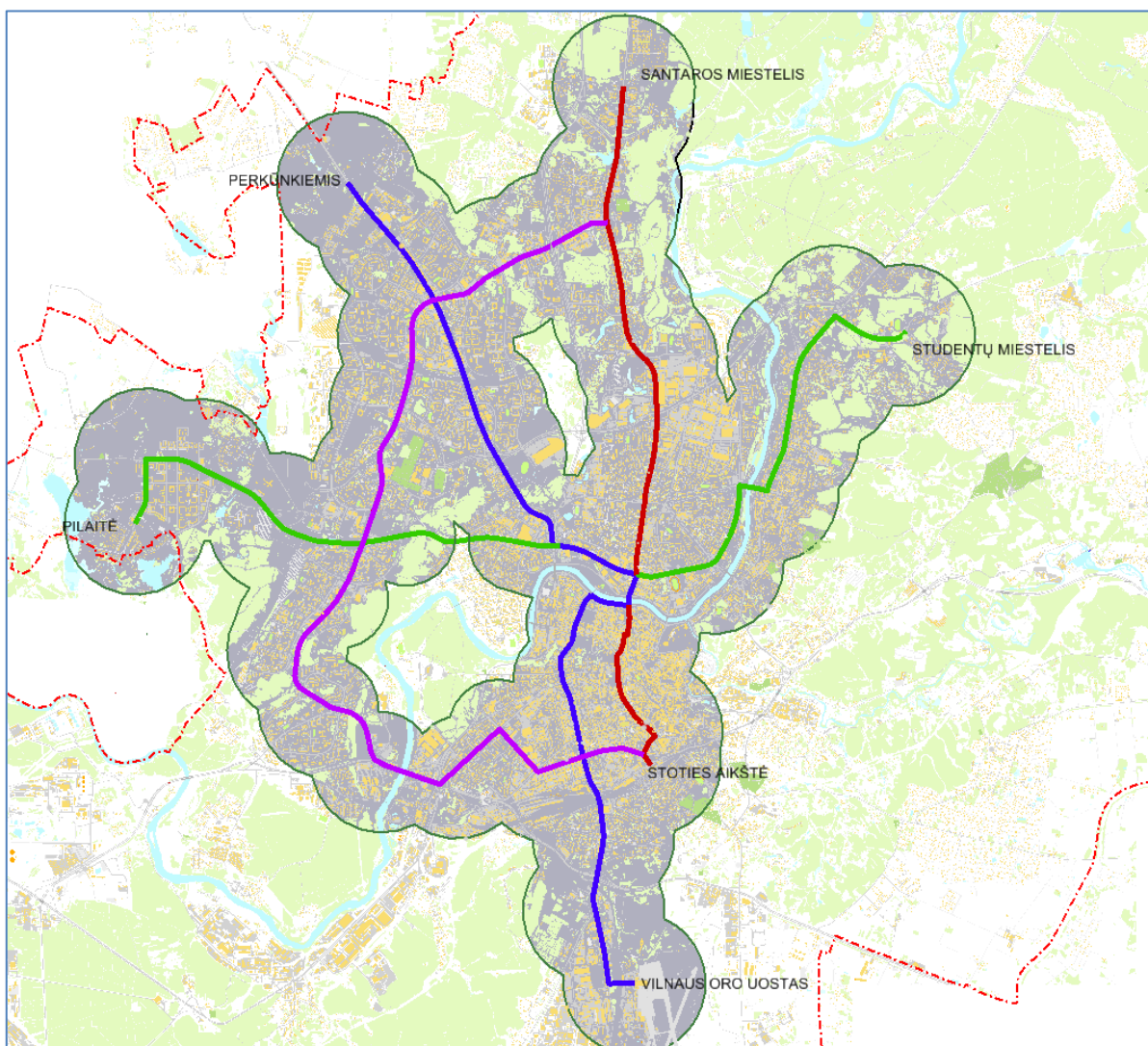
NVTR maršrutų linijos būtų aukščiausios hierarchijos tinklas, kurį papildytų esamas traukinių maršrutinis tinklas. Šis tinklas turėtų ekologiškas didelės talpos transporto priemones, A juostas abiem kryptimis, pilną eismo prioritetą reguliuojamose sankryžose ir pėsčiųjų perėjose. Rekomenduojamos orientacinės maršrutų trasos:

1 šiaurės – pietų linija „Stotis - Santariškės“ (Stoties, Sodų, Pylimo, Jogailos, Vilniaus, Kalvarijų, Jeruzalės ir Santariškių gatvėmis);

2 rytų – vakarų linija „Pilaitė - Saulėtekis“ (Karaliaučiaus, Pilaitės pr., T.Narbuto, Konstitucijos pr., Šeimyniškių, Žirmūnų, Šilo, Antakalnio g., Nemenčinės pl. ir Saulėtekio al. gatvėmis);

3 pusiau žiedinė linija „Stotis - Santariškės“ (Stoties, Kauno, Žemaitės, Savanorių pr., Laisvės pr., Ateities, Jeruzalės ir Santariškių gatvėmis);

4 linija „Perkūnkiemis - Oro uostas“ (Ukmergės, Konstitucijos pr., A.Goštauto, V.Kudirkos, Švitrigailos, Dariaus ir Girėno, Vaitkaus gatvėmis).

3.6-3 pav. Rekomenduojami NVTR maršrutai ir jų aptarnaujamos (R - 1 km) miesto branduolio zonos

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	77	87	0

Pagal hierarchiją po šio tinklo sektų greitieji autobusai, pagrindiniai ir privežantys maršrutai. Privežančius maršrutus su mažais keleivių srautais aptarnautų mažos talpos transporto priemonės. Troleibusų kontaktinio tinklo plėtra iki 2030 m. nenumatoma ir gali būti vykdoma tik esant techninei būtinybei, nekeičiant BP sprendinių.

Viešojo transporto maršrutų įvedimas naujose ir esamose gatvėse vykdomas tik tais atvejais, kai yra užtikrinami saugaus eismo reikalavimai, gatvė tinkama maršruto eksploatacijai ir atitinka STR reikalavimams (važiuojamosios dalies plotis, šaligatvis, laukimo peronas, apšvietimas).

Kombinuotų kelionių dalijimosi sistema. Siekiant sumažinti miesto automobilizacijos lygį, parkavimo vietų skaičiaus poreikį bei neigiamą transporto eismo poveikį aplinkai, numatoma tolimesnė elektromobilių/hibridinių automobilių dalijimosi sistemos plėtra. Tai tampa vienu iš pageidaujamų rodiklių nekilnojamo turto rinkoje. Automobilių dalijimosi paslaugos Vilniuje pagal populiarumą ir išvystymą pirmuoja Rytų Europoje (bendras dalijimosi punktų skaičius mieste siekia apie 70). Prioritetą teikiant elektromobiliams, numatoma intensyvi viešo naudojimo elektromobilių įkrovimo punktų plėtra: artimiausiais metais planuojamos 9 nuolatinės srovės didelės galios krovos vietos užmiesčio kelių prieigose, dar apie 120 krovos vietų numatoma pagrindiniuose Vilniaus miesto rajonuose.

Dviračių dalijimosi sistema orientuota į miesto centrinę dalį, senamiestį, atskirais atvejais į miesto branduolio zoną, parkų teritorijas. Dviračių skaičiaus ir punktų vietų didinimas bei takų infrastruktūros plėtra yra pagrindiniai tikslai populiarinti šią transporto rūšį.

Kombinuotų kelionių punktai su P+R aikštelėmis, elektromobilių ir dviračių dalijimosi ir nuomos sistemomis, įvertinant esamą miesto praktiką, orientuotos į periferinę ir iš dalies viduriniąją miesto zonas šalia pagrindinių užmiesčio valstybinius kelių ir magistralinio geležinkelio linijų. Pagrindinis jų tikslas būtų perimti pagal galimybes kuo daugiau lengvųjų automobilių keleivių, kurie toliau tęstų kelionę miesto viešuoju transportu, viešaisiais dviračiais ar automobiliais. Kombinuotų kelionių aikštelės įrengiamos šalia esamų ar numatomų miesto, priemiesčio viešojo transporto galinių punktų, traukinių stočių.

3.6-8 lentelė. Rekomenduojamas kombinuotų kelionių tinklas miesto zonose palei išorės kelius

Eil. Nr.	Išorinis kelias	Periferinės zona	Vidurinė zona
1	A1 Vilnius - Kaunas	Gariūnai	Žemieji Paneriai
2	A2 Vilnius - Ryga	Medžiakalnis	Šeškinė
3	A3 Vilnius – Minskas A4 Vilnius - Lyda	Liepkalnis	Stoties rajonas
4	A16 Vilnius - Gardinas A4 Vilnius - Marijampolė	A. Paneriai	Ž.Paneriai
5	A14 Vilnius - Utena	Santariškės	
6	103 Vilnius -Polockas	N. Vilnia	Stoties rajonas
7	102 Vilnius - Zarasai	Antakalnis	Žirmūnai
8	5212 Vilnius - Sudervė	Pilaitė	Viršuliškės

Automobilių parkavimas. Miesto transporto priemonių parko ir automobilizacijos lygio augimas, esant neregamentuotam transporto priemonių įsigijimui, sukėlė didelį automobilių stovėjimo vietų poreikį, kuris šiuo metu tenkinamas 65-70 procentų. Kadangi šioje BP Susisiekimo dalies strategijoje pagrindinis vaidmuo keleivių pervežimuose teikiamas dviračiams ir viešajam transportui, viešosioms erdvėms, o 2030 m. pervežimai įprastiniu kuru varomų lengvųjų automobilių turėtų sumažėti dvigubai, tai turėtų ženkliai kristi kasdienio automobilio stovėjimo vietų poreikis gyvenamojoje aplinkoje, prie darbo ar mokymosi vietų. Papildomų stovėjimo vietų įrengimas artimojoje gyvenamojoje daugiaaukštės statybos teritorijoje turėtų būti pakankamai ribotas ir orientuotas į daugiaaukščių garažų statybą normatyvinio priėjimo pėsčiomis zonoje (500 m). Lengvųjų

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	78	87

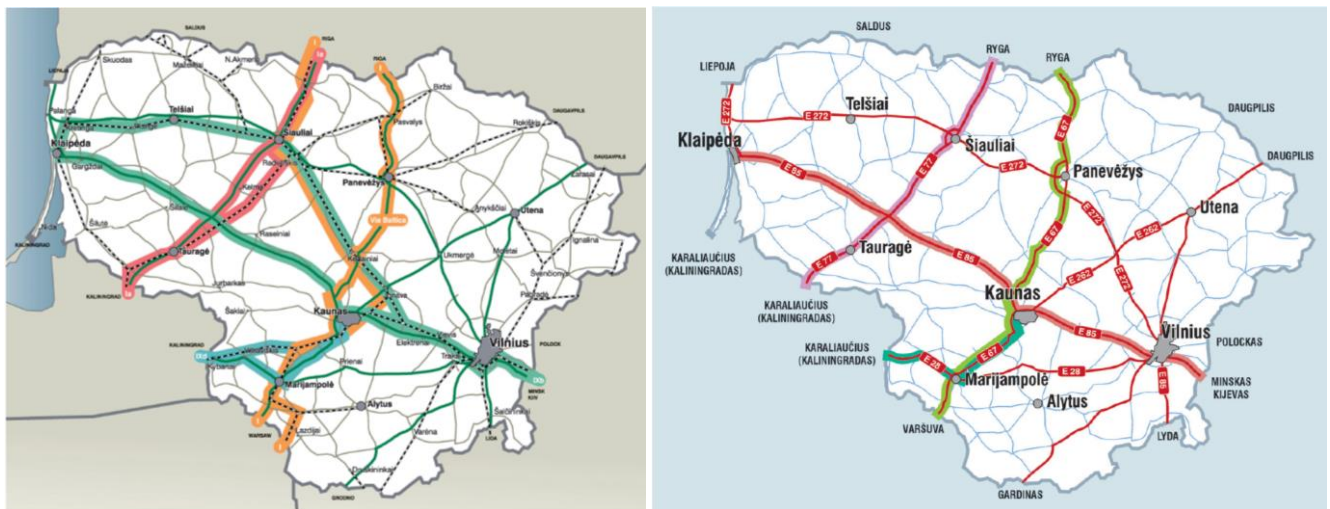
automobilių panaudojimas būtų daugiau siejamas su užmiesčio kelionėmis, kurios neturi rimtesnės alternatyvos dėl neišvystyto visuomeninio transporto. Automobilizacijos lygį stabdys numatoma elektromobilių ir dviračių dalijimosi sistemų plėtra, automobilių parkavimo vietų ribojimas.

Neatsižvelgiant į stovėjimo vietų trūkumą, planuojamu laikotarpiu siūloma panaikinti laikinus metalinių garažų masyvus, kurie vizualiai teršia aplinką ir menkai naudojami pagal savo tiesioginę paskirtį. Kompensavimo priemonės nenumatomos.

Siekiant mažinti bendrą transporto eismą, rekomenduojama pirmiausia sumažinti automobilių stovėjimo vietų įrengimą Vilniaus miesto centrinėje dalyje ir senamiesčio zonoje, taikant mažinančius koeficientus automobilių stovėjimo vietų poreikiui pagal STR reikalavimus. Siūloma 30 procentų sumažinti stovinčių automobilių skaičių senamiesčio II zonoje (gynybinės sienos ribose), gerinant pėsčiųjų, turistų ir dviratininkų sąlygas šioje teritorijoje. Tranzitinio eismo panaikinimui taikyti šias priemones: mokamas įvažiavimas arba kilpinės eismo organizacijos sistemos įvedimas. Automobilio stovėjimo mokestis turi užtikrinti aukštą automobilių stovėjimo vietų apyvartą, mažinant pagal galimybes rezervuojamų vietų skaičių.

Vilniaus išorės susisiekimo tinklas ir integracija į ES susisiekimo tinklą. Vilnius transeuropiniame TEN-T tinkle yra vienas iš pagrindinių strateginių transporto objektų. Rytų – Vakarų transporto koridorius yra vienas iš svarbiausių įvairiarūšio transporto plėtros projektų Lietuvoje. Šio koridoriaus infrastruktūros plėtra naudojant Klaipėdos valstybinį jūrų uostą ir viešuosius logistikos centrus Klaipėdoje, Kaune, Vilniuje sudarys palankias prielaidas Lietuvos keliams atsidurti tarp pirmaujančių magistralių ES ir Rytų šalių prekybiniais mainams vystyti bei sudarytų geras sąlygas įsilieti į Baltijos jūroje numatomus plėsti jūrų greitkelius į Skandinavijos, Vokietijos ir kitų ES valstybių narių TEN–T tinklus.

Šiaurės – Pietų krypties kelių ir geležinkelių transporto koridorių (I ir IA) Lietuvoje plėtra leidžia saugiai ir patogiai sujungti Šiaurės Europos transporto tinklus su Centrine ir Vakarų Europa per Lenkiją ir Kaliningrado sritį. Įgyvendinus plačiosios ir europinės vėžės geležinkelių sistemą Lietuvoje, šalis galėtų plėtoti logistikos paslaugas, būtų sudarytos puikios sąlygos greitai ir patogiai pasiekti Baltijos jūros regiono valstybių administracinius, kultūrinius ir politinius centrus, sujungtų ES valstybių narių sostines.

3.6-4 pav. Tarptautiniai geležinkelių ir automobilių kelių transporto koridoriai Lietuvos teritorijoje

Miesto susisiekimo tinklo tęstinumą turės užtikrinti užmiesčio autokeliai, iš kurių svarbiausi yra miesto greito eismo gatvių tęsiniai – magistraliniai keliai A1, A2 ir A3. Vilniuje baigtas formuoti greito susisiekimo A kategorijos gatvių tinklas, užtikrinantis užmiesčio transporto tranzitinio transporto ryšius su pramonės, sandėlių ir logistikos centrais.

Rekomenduojami perspektyviniai infrastruktūros plėtros uždaviniai Vilniaus užmiesčio keliuose:

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	79	87

1. integruoti Lietuvos sostinę į ES geležinkelių tinklą, nutiesiant europinės vėžės geležinkelio Rail Baltica atšaką Vilnius – Kaunas;
2. užbaigti rekonstruoti magistralinio kelio A1 atkarpą „Vilnius – Kaunas“ iki automagistralės parametrų (v – 130 km/h). Užbaigti Vilniaus miesto pietinio aplinkkelio – magistralinio kelio A19 II etapą tarp Vaidotų ir magistralinio kelio A15 Vilnius – Lyda;
3. rekonstruoti magistralinio kelio A16 atkarpą tarp Vilniaus ir Trakų, magistralinį kelią A14 Vilnius – Utena, krašto kelio Nr. 102 Vilnius –Zarasai atkarpą Vilniaus miesto ribose nuo Kairėnų gatvės iki miesto ribos, magistralinio kelio A15 Vilnius - Lyda atkarpą nuo Žirnių iki Salininkų gatvės;
4. siūloma LAKD prie Susisiekimo ministerijos peržiūrėti rajoninio kelio Nr. 5212 Vilnius-Sudervė kategorijos padidinimą iki krašto kelio. iki planuojamo laikotarpio atlikti Sudervės kelio atšakos iki magistralinio kelio A1 galimybių studiją.

Perspektyvinė viešojo transporto maršrutinio tinklo plėtra priemiesčio teritorijoje iki 2030 metų numatoma integruojant intensyviausius transportinius ryšius su Vilniaus miestu turinčias aplinkines teritorijas. Tikslinga pratęsti ar atidaryti naujus autobusų maršrutus priemiestinėje intensyvaus VT aptarnavimo teritorijoje, kuri siekia Sudervę, Nemenčinę, Trakus, Vievį, Marijampolį, Lavoriškes, Maišiagalą, Baltąją Vokę. Atsižvelgiant į vykstančias tendencijas Vilniaus miesto teritorijoje, siūloma mažinti esamų galinių punktų skaičių, optimizuojant šių maršrutų tinklą pagal aptarnavimo kryptis: numatomi trys pagrindiniai priemiesčio ir miesto keleivių terminalai: esamas – Stoties rajone, prie Pilaitės pr. ir Ateities gatvių.

Integruoti vietinius traukinių maršrutus į bendrą miesto viešojo transporto greito susisiekimo maršrutinį tinklą su vieningu bilietu: Naujoji Vilnia - Lentvaris – Trakai ir Vilniaus geležinkelio stotis - Vilniaus oro uostas – Vilniaus intermodalinis terminalas (Vaidotai).

Geležinkelio transportas išlieka viena iš alternatyvų automobilių transportui sprendžiant aplinkosauginės ir ekologinės problemas Vilniaus regione. Norint padidinti pervežimus šia transporto rūšimi, būtinas kelių ir keleivių aptarnavimo infrastruktūros modernizavimas ir plėtra, europinės vėžės geležinkelio įvedimas ir prisijungimas prie europinio geležinkelio tinklo.

Pagal Europos Sąjungos bendros Europos transporto erdvės kūrimo planą, Europos valstybių sostinės turi būti sujungtos daugiaryšio transporto jungtimis. Vadovaujantis AECOM „Rail Baltica feasibility Study. Amendment – Analysis of Vilnius Extension“ studija, numatoma europinės vėžės Rail Baltica geležinkelio atšaka Kaunas – Vilnius pietinėje Vilniaus miesto dalyje su galimybe jį pratęsti Minsko, Kijevo kryptimi. Europinės vėžės Rail Baltica stotis numatoma esamoje Vilniaus centrinėje geležinkelio stotyje (atsarginis variantas – šalia tarptautinio Vilniaus oro uosto) . Tai užtikrintų kleivių tiesioginį patekimą į miesto centrinę dalį, patogius ir greitus persėdimus į visų rūšių miesto ir užmiesčio viešąjį transportą (įskaitant ir traukinius).

Tarptautinė oro transporto asociacija (IATA) prognozuoja, kad 2030 metais Lietuvos tarptautiniai oro uostai sulauks 8,29 mln. keleivių. Pagal VĮ „Lietuvos oro uostai“ įmonės prognozę pesimistiniu atveju Lietuvos oro uostuose per 25 metus numatomas keleivių skaičiaus augimas iki 9 mln. per metus. Pagal optimistinį scenarijų, šis skaičius galėtų siekti 12 milijonų. Pagal perspektyvinius keleivių srautus Vilniaus rekonstruotas esamas lėktuvų kilimo ir tūpimo takas tenkina skrydžių poreikius iki 2045 m. Lėktuvų skrydžių poveikis gyventojams turėtų būti sprendžiamas kompensacinėmis priemonėmis.

3.6-9 lentelė. Prognozuojamas keleivių srauto augimas Lietuvos oro uostuose

Miestas	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045
Vilnius	1,37	3,38	4,44	5,59	6,80	7,89	9,08	10,40
Kaunas	0,46	0,72	0,78	0,99	1,20	1,39	1,61	1,84
Palanga	0,11	0,14	0,19	0,24	0,29	0,34	0,39	0,44
Viso	1,88	4,24	5,41	6,82	8,29	9,62	11,07	12,68

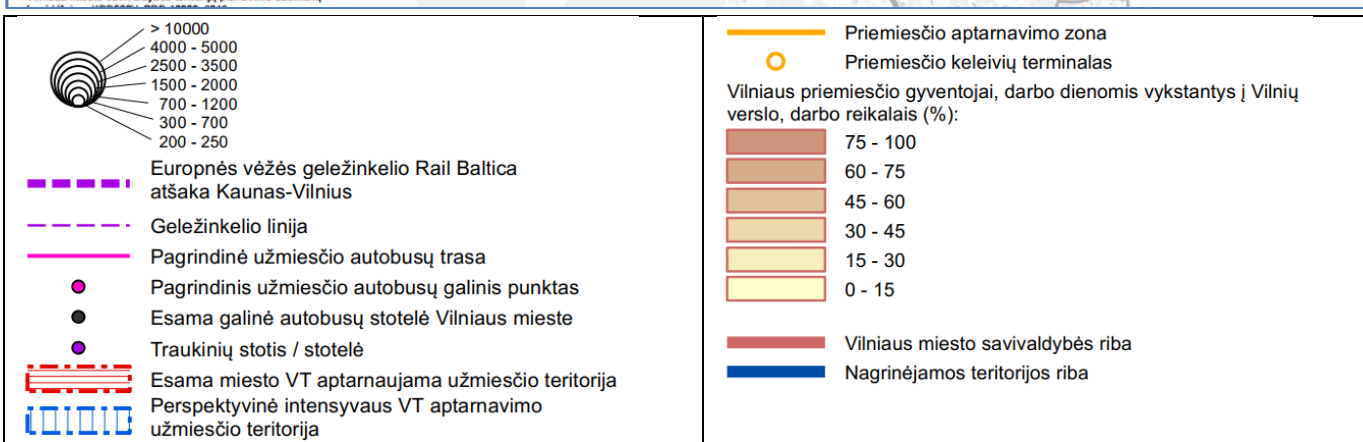
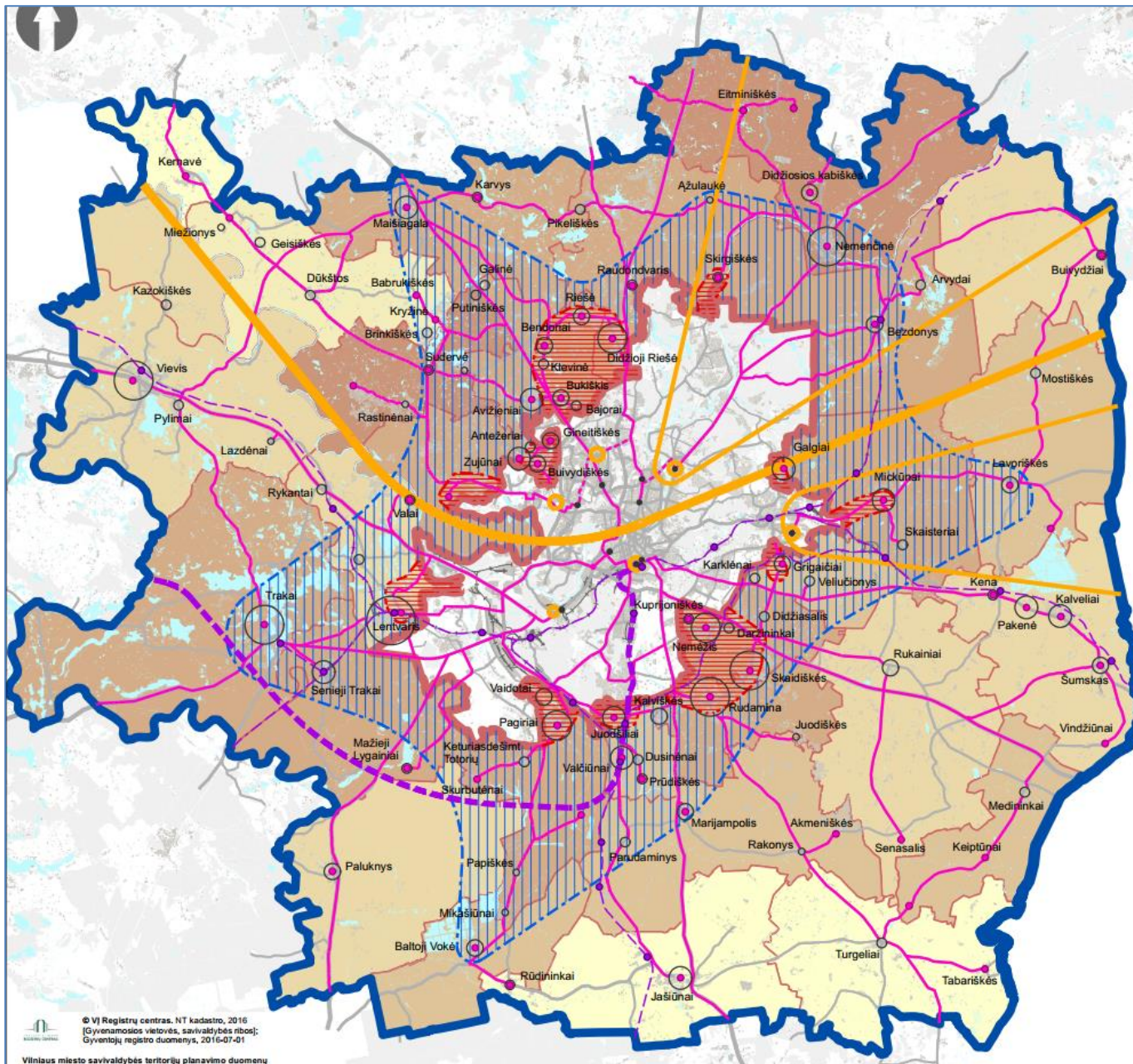
Šaltinis: Studija „Lietuvos oro uostų plėtra“

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	80	87

Siūloma Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane apsispręsti dėl Lietuvos oro uostų plėtojimo strategijos, naujo Vilniaus oro uosto plėtos ir lėktuvų kilimo ir tūpimo tako įrengimo būtinybės. Lėktuvų skrydžių neigiamas poveikis gyventojams iki 2030 m. galėtų būti sprendžiamas kompensacinėmis priemonėmis.

Europos Sąjungos transporto politikoje numatyta, kad iki 2040 metų geležinkeliu arba vandens transportu turi būti gabenama ne mažiau kaip 50 proc. krovinių, kurie yra vežami daugiau nei 300 km atstumu. Lietuva nuosekliai ir atsakingai įgyvendina šią politiką ir, kaip numatyta Lietuvos transporto sistemos plėtos strategijoje iki 2025 m., vykdo viešųjų logistikos centrų steigimo procedūras. 2015 m. Vilniuje (Vaidotai) ir Kaune buvo atidaryti pirmieji Baltijos regione intermodaliniai terminalai, tapę viešųjų logistikos centrų sudėtine dalimi. Tikimasi, kad jų pagalba bus efektyviai išnaudojamos geležinkelių, kelių ir oro transporto galimybės, užtikrinta skirtingų transporto rūšių sąveika Europos transporto koridoriuose, sumažės transporto srantai magistraliniuose keliuose ir spūstys gatvėse.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	81	87	0

3.6-5 pav. Užmiesčio viešojo transporto plėtra

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	82	87	0

3.7. Gaisrinė sauga

3.7.1. Vadovaujantis LR aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013-12-31 įsakymu Nr. D1-995/1-312 patvirtintomis „Gaisrinės saugos normomis teritorijų planavimo dokumentams rengti“, teritorijos, skiriamos priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms (gaisrinėms komandoms), arba susisiekimo komunikacijos išdėstomos taip, kad atstumas vykstant artimiausiu keliu į tolimiausio įvykio vietą miesto gyvenamosiose vietovėse būtų ne didesnis kaip 5 km, atvykimo į įvykio vietą kaimo gyvenamosiose vietovėse – ne didesnis kaip 12 km.

Vilniaus priešgaisrinei gelbėjimo valdybai priklauso 7 komandos, iš kurių 6 yra Vilniaus mieste ir 1 Nemenčinėje.

Esamų Vilniaus PGV komandų, esančių Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje, išdėstymas:

- 1-oji komanda - R.Jankausko g. 2;
- 2-oji komanda - Švitrigailos g. 18;
- 3-oji komanda - Ateities g. 17;
- 4-oji komanda - Pergalės g. 31;
- 5-oji komanda - Kirtimų g. 37;
- 6-oji komanda - P.Vileišio g. 20A.

Pagal gaisrinių komandų išsidėstymą Vilniaus miesto savivaldybėje problematiškiausios teritorijos, kurios netenkina priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto reikalavimų (t.y. atvykimo į įvykio vietą miesto gyvenamosiose vietovėse laikas būtų ne ilgesnis kaip 8 minutės) – Pilaitės, Balsių, Salininkų, Grigiškių, Kuprijoniškių teritorijos.

3.7.2. Įvertinus miesto urbanistinę struktūrą, svarbių struktūrinių miesto gatvių tinklą, BP sprendiniuose numatomos teritorijos naujoms gaisrinėms komandoms:

1. Pilaitės seniūnijoje: Varnės rajone, funkcinėje zonoje Nr. VAR-4-2;
2. Grigiškių seniūnijoje: Kauno Vokės rajone, prie Vilniaus g. ir Kauno Vokės g. - funkcinė zona Nr. KVO-3-6;
3. Verkių seniūnijoje: Balsių rajone, funkcinėje zonoje Nr. BLS-7-1;
4. Naujininkų seniūnijoje: Salininkų rajone, funkcinėje zonoje Nr. SLN-2-13;
5. Rasų seniūnijoje: Kuprijoniškių rajone, funkcinėje zonoje Nr. KUP-3-2.

Esant poreikiui, gaisrinės komandos gali būti įsteigtos ir kitose funkcinėse zonose, kuriose pagal BP sprendinius yra galimas visuomeninės paskirties teritorijų žemės naudojimo būdas ar pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijų žemės naudojimo būdas.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	83	87

3.8. Poveikis aplinkai ir ekologija

Vilnius, kaip didžiausias šalies miestas, traukos ir intensyvių statybų centras, susiduria su aibe problemų – atliekų susidarymu, apleistomis ir netvarkomomis teritorijomis, automobilių transporto spūstimis, nemodernizuojamais pastatais ar pasenusia inžinerine infrastruktūra ir kt. Visa tai sąlygoja ir aplinkos taršą – aplinkos oro kokybė mieste yra patenkinama, didelis skaičius gyventojų patenka į viršnorminį triukšmą, skurstanti biologinė įvairovė, miesto centrinėje dalyje užterštas dirvožemis ir pan.

BP sprendiniuose, aplinkosauginiu požiūriu, prioritetai numatyti triukšmui, aplinkos oro kokybei, vandeniui, tiek požeminiam, geriamam, tiek paviršiniam, gruntui, biologinei įvairovei.

3.8.1. Komunalinės atliekos (atliekų tvarkymo sistemos tobulinimui planuojama):

- Organizuoti pirminį atliekų rūšiavimą šalia gyvenamosios aplinkos;
- Diegti atliekų surinkimą ir rūšiavimą, didinant antrinių žaliavų perdirbimą;
- Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65% komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);
 - Iki 2020 m. 50% (vertinant pagal atliekų kiekį) namų ūkiuose susidarančių atliekų (plastiko, metalo, stiklo, popieriaus) komunalinių atliekų sraute paruošti pakartotiniam naudojimui arba perdirbimui ir šį procentą toliau didinti;
 - Po rūšiavimo likusias atliekas, netinkamas perdirbti, naudoti energijos gamybai;
 - Iki 2020 m. sumažinti biologiškai skaidžių atliekų šalinimą sąvartyne iki 47 tūkst. tonų per metus ir iki 2030 m. panaikinti tokių atliekų šalinimą sąvartyne;
 - Įrengti didelių gabaritų atliekų aikštes;
 - Organizuoti atskirą maisto/ virtuvės atliekų rūšiuojamą surinkimą;
 - Tobulinti tolimesnį nuotekų dumblo apdorojimą;
 - Inicijuoti požeminio vandens vandenviečių 3a apsaugos juostų sumažinimą, siekiant racionaliai formuoti atliekų tvarkymo aikštelių išdėstymą mieste.

3.8.2. Paviršinis ir požeminis vanduo (siekiant sumažinti taršą ir pagerinti vandens kokybę, numatomos šios priemonės):

- Užtikrinti, kad požeminio vandens, paviršinių vandens telkinių būklė būtų gera;
- Užtikrinti, kad gyventojai būtų aprūpinami geros kokybės geriamuoju vandeniu;
- Centralizuoti vandens tiekimą, nuotekų surinkimą;
- Saugoti gruntinį vandenį nuo antropogeninio poveikio;
- Renovuoti miesto nuotekų valyklą;
- Pertvarkyti ir atnaujinti paviršinio vandens sistemas, įrengiant kaupyklas ir valyklas;
- Siekti, kad būtų sumažinta, nutraukta vandenų tarša vandens aplinkai pavojingomis medžiagomis ir užtikrinti, kad pavojingos cheminės medžiagos vandens telkiniuose neviršytų didžiausių leistinų koncentracijų;
- Mažinti paviršinio vandens taršą nevalytomis ir nepakankamai išvalytomis nuotekomis; organizuoti nuotekų nuleidimą į valymo įrenginius, taikantis prie vietovės sąlygų;
- Tęsti požeminio ir paviršinio vandens monitoringą;

3.8.3. Dirvožemis (siekiant gerinti dirvožemio ir grunto būklę):

- Potencialių taršos židinių teritorijose ir konversinėse teritorijose, vykdant konversiją, atlikti ekogeologinius tyrimus ir užtikrinti priemones taršos lygiams sumažinti iki reglamentuojamų;
- Sutvarkyti pavojingai cheminėmis medžiagomis užterštas teritorijas: žemės sklypo, esančio tarp namų Vytenio g. 31, 37, 39 ir Birželio 23-iosios g. 9, 13; buvusi Vilniaus 2-ųjų pataisos namų gamybinė teritorija ir pastatai; lopšelių darželių teritorijas - Vytenio g. 41, Birželio 23-iosios g. 6A;
 - Parengti ir įgyvendinti užterštų ir potencialiai užterštų teritorijų programą ir priemonių planą;
 - Tęsti galimai cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų inventorizavimą;
 - Sumažinti dirvožemio degradaciją ir užterštumą, atkurti degradavusius dirvožemius;
 - Tęsti dirvožemio ir grunto monitoringą.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	84	87

3.8.4. Aplinkos oro kokybė ir aplinkos triukšmas:

- Apsaugoti gyventojus nuo aplinkos oro taršos ir triukšmo, numatyti ir įgyvendinti kompensacines priemones;
- Užtikrinti, kad aplinkos oro taršos ribinės vertės, ypatingai kietųjų dalelių, benzo(a)pireno, azoto dioksido, nebūtų viršijamos;
- Atnaujinti gatvių valymo įrangą;
- Sukurti visiškai netaršią miesto logistiką;
- Iki 2030 m. įprastiniais degalais varomų automobilių naudojimą sumažinti perpus;
- Siekiant sumažinti lengvųjų automobilių srautus į miesto centrą, miesto centre neformuoti naujų automobilių stovėjimo aikštelių;
- Užtikrinti, kad mažėtų gyventojų, patenkančių į viršnorminį triukšmą, skaičius ne mažiau nei 2,5 proc. ir/arba triukšmo, viršijančio ribinius dydžius, veikiamų teritorijų plotas sumažėtų ne mažiau nei 2,5 proc. ir/ arba pastatų garso izoliacijai pagerinti skirtos priemonės skaičius padidėtų ne mažiau 2,5 proc.;
- Rengti ir įgyvendinti aplinkos oro kokybės, triukšmo prevencijos veiksmų valdymo programas ir planus;
- Administracinėmis priemonėmis riboti necentralizuotą kieto kuro deginimą individualiose ir vietinėse katilinėse;
- Atnaujinti triukšmo prevencines, tyliąsias zonas ir užtikrinti, kad būtų laikomasi jų reglamentų;
- Mažinti taršą ir triukšmą, sukliamą automobilių transporto – plėtoti viešojo transporto sistemą, atnaujinimą ir paslaugų kokybės didinimą, saugų dviračių ir pėsčiųjų judėjimą, skatinti švaraus autotransporto naudojimą ir kt.;
- Užmiesto ir miesto tranzitinio automobilių eismo nukreipimas nuo miesto centro, tankiai gyvenamų rajonų, intensyviausių gatvių miesto transporto koridoriais su skirtingų lygių transporto mazgais;
- Formuoti apsaugos želdynus nuo transporto keliamo triukšmo, gamybinių rajonų, dulkių ir pan.;
- Įteisinti mažų emisijų zoną miesto centrinėje dalyje;
- Įvesti sumažinto greičio zonas daugiabučių gyvenamųjų namų kvartaluose ir miesto centrinėje zonoje.

3.8.5. Radiologinė aplinkos būklė

- Užtikrinti, kad radiologinė būklė būtų gera – nedidėtų radiologinė vidaus vandens telkinių ir oro tarša;
- Numatyti ir vykdyti stebėjimus dėl potencialios radiologinės taršos;
- Parengti veiksmų planą galimam radioaktyvių medžiagų nutekėjimui.

3.8.6. Biologinė įvairovė

- Tęsti biologinės įvairovės būklės stebėseną;
- Prižiūrėti saugomus ir lankomus objektus;
- Išsaugoti ir lankymui pritaikyti natūralias ir pusiau natūralias teritorijas;
- Renovuoti bei rekultivuoti miesto teritorijoje esančius apleistus vandens telkinius ir jų pakrantes su galimybe pritaikyti rekreacijai bei biologinės įvairovės gausinimui;
- Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų įkūrimas, želdynų ir želdinių priežiūra;
- Parengti gamtinių buveinių apsaugos programą;
- Likviduoti bešeimininkius apleistus, kraštovaizdį darkančius statinius;
- Parengti ir įgyvendinti kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijose projektus (tarp jų ir skirtų žaliajai infrastruktūrai), skirtus palaikyti kraštovaizdžio ekologinei pusiausvyrai, ekosistemų stabilumui, teritorijų renatūralizacijai, erozijos pažeistų teritorijų tvarkymui, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės palaikymui ir didinimui.

3.8.7. Klimato kaita

- Skatinti naudoti atsinaujinančius energijos išteklius;
- Užtikrinti klimato kaitos švelninimą (išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas);

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
	VP16-23	85	87

- Rengiant gatvių, aikščių, stovėjimo aikštelių ir kitų kietųjų dangų techninius projektus, nukreipti lietaus vandenį prie medžių (šią priemonę galima integruoti rekonstrukcijos metu);
- Planuojant teritorijas, numatyti kietos ir vandeniui pralaidžios dangos racionalų santykį;
- Projektuojant želdynus, numatyti kraštovaizdžio ir technines priemones lietaus vandens pertekliaus kaupimui ir panaudojimui;
- Didinti dirbtinių vandens telkinių, parkų ir kitų žaliųjų plotų skaičių. Įrengti fontanus viešosiose erdvėse bei užtikrinti jų nepertraukiamą veiklą karščių metu;
- Įrengti mieste nemokamas vandens gertuves.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	86	87	0

4. BENDROJO PLANO RENGĖJŲ SĄRAŠAS

Projekto vadovas:	Mindaugas Grabauskas
Projekto vadovė – koordinatorė:	Laima Naujokaitienė
Miesto išorės struktūra:	Mindaugas Grabauskas, Nerijus Siciūnas, Vidualdas Valeika
Miesto vidaus struktūra:	Mindaugas Grabauskas, Giedrius Bireta, Nerijus Siciūnas, Artūras Smaliukas (EB), Gytis Ladyga (EB), Sima Balčiūtė (EB), Asta Kazlaitė (SK), Irena Kliobavičiūtė (SK)
Išorinė vaizdinė reklama:	Inga Gujytė, Kristijonas Vizgirda (EB)
Gyvenamosios teritorijos:	Mindaugas Grabauskas, Sima Balčiūtė (EB, BSF)
Ekonomikos plėtra ir investicijos:	Lijana Lubytė-Medekšienė (EB, BSF), Rugilė Andziukevičiūtė-Buzė (EB), Julius Skačkauskas (SK)
Gamtinė aplinka:	Eduardas Lozuraitis, Vida Bujauskienė
Nekilnojamasis kultūros paveldas:	Vincas Brezgys (EB, BSF), Nerijus Siciūnas, Irena Kliobavičiūtė (SK)
Socialinė aplinka ir kultūra:	Rugilė Andziukevičiūtė-Buzė (EB), Lijana Lubytė-Medekšienė (EB), Julius Skačkauskas (BSF, SK)
Susisiekimo sistema:	Vidualdas Valeika, Simonas Puzonas, Alvydas Karalius (SK), Bronius Budrys (SK)
Inžinerinė infrastruktūra:	Eduardas Aloyzas Povilaitis, Artūras Mazeliauskas, Ingrida Tomaševičienė, Eimutis Bagdonas, Steponas Šimkevičius
Poveikis aplinkai, ekologija:	Agnė Eigminienė
Grafinė dalis:	Giedrius Bireta, Nerijus Siciūnas, Vida Bujauskienė, Artūras Mazeliauskas, Asta Kazlaitė (SK), Evaldas Micius (SK)
Gyventojų apklausa:	Ignas Paukštys (EB), UAB „RAIT“ (Dovilė Radavičiūtė, Diana Žardin, Martynas Pranaitis) (EB)
Visuomenės informavimas, konsultacijos su vietos bendruomenėmis, vieši ryšiai:	Laima Naujokaitienė, Auksė Armonaitė Glodienė (EB), Sima Balčiūtė (EB, SK), UAB „Idea Prima“ (BSF), Milda Žekonytė (BE), Linas Sinkevičius (BE), Eglė Musteikytė (BE)
Konsultacijos su vietos bendruomenėmis, rekomendacijų BP projekto korekcijoms parengimas:	MB „Martyno Marozo architektūra ir planavimas“ (Martynas Marozas, Živilė Šimkutė, Vytautas Buinevičius) (SK), MB „Pupa – strateginė urbanistika“ (Tadas Jonauskis, Justina Muliolytė) (SK)
Internetinio puslapio kūrimas ir administravimas, kiti GIS darbai:	Andrus Geduška, Gintaras Kalvelis, Dovilė Strazdienė (SK), Eugenijus Streikus (SK), Kristina Bitinienė (SK), Tomas Matukas (SK)

Santrumpos:

- EB - Esamos būklės įvertinimas
- BSF - Bendrųjų sprendinių formavimas
- SK - Sprendinių konkretizavimas
- BE – Baigiamasis etapas

Sąraše nepateiktos pavardės kitų asmenų, kurie aktyviai dalyvavo rengiant bendrąjį planą, tačiau neatstovavo Plano rengėją.

Teritorijų planavimo projekto žymuo	Lapas	Lapų	Laida
VP16-23	87	87	0